

Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun –
Newsweek-lehden ympäristökirjoittelu vuosina 1961 – 1972

Itä-Suomen yliopisto
Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta
Historian oppiaineryhmä
Yleisen historian Pro gradu -tutkielma
Helmikuu 2010
Miika Kinnunen

Itä-Suomen yliopisto, TUTKIMUSTIEDOTE

Tekijä: Miika Kinnunen

Opiskelijanumero: 132125

Tutkielman nimi: Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun –

Newsweek-lehden ympäristökirjoittelu vuosina 1961 – 1972

Tiedekunta/oppiaine: yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta, yleinen historia

Sivumäärä: 94

Aika ja paikka: Helmikuu 2010, Joensuu

Pro gradu -tutkielma käsittelee yhdysvaltalaisen aikakauslehden antamaa kuvaa lukijoilleen luonnosta ja ympäristöstä 1960-luvun alusta vuoden 1972 loppuun. Tutkielmassa tarkastellaan kirjoittelun muuttumista luonnonsuojeluasioista ympäristönsuojelusta kirjoitteluun. Tutkimustehtävänä on saada selville, missä vaiheessa muutos ympäristönsuojelulliseen kirjoitteluun tapahtui ja oliko kirjoittelu luonnosta ja ympäristöstä sensaatiohakuista. Tutkimustehtävään vastataan tarkastelemalla yhdysvaltalaisista aikakauslehteä *Newsweekiä* vuodesta 1961 vuoteen 1972 saakka. Tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan käyttämällä kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Taustatietoja tutkimukseen saadaan käymällä läpi tutkimuskirjallisuutta amerikkalaisen ympäristöhistoriankirjoituksen alalta.

Newsweek-aikakauslehden kirjoittelun muuttuminen luonnonsuojelullisesta kirjoittelusta kokonaisvaltaisemmaksi ympäristökirjoitteluksi, jossa tunnustettiin ihmisen merkitys muutoksissa ympäröivässä maailmassa, tapahtui hiljalleen 1960-luvun puolivälin jälkeen. Näin kävi esimerkiksi kahdesta valitsemastani teemasta eli veden ja ilman saastumisesta, joista uutisointi lisääntyi *Newsweek*-lehdessä pikku hiljaa 1960-luvun puolivälin jälkeen. Kirjoittaminen näistä kahdesta teemasta keskittyi aluksi lähinnä yksittäisten amerikkalaisten jokien tai kaupunkien saastumiseen, eikä *Newsweek* tässä vaiheessa vielä kertonut saastumisongelman olevan koko Yhdysvaltoja, saati koko maailmaa koskettava ongelma. Kohteina olivat yleensä suurten kaupunkien, kuten muun muassa New Yorkin ympäristöongelmat.

Suuri muutos kirjoittelussa tapahtui 1970-luvun vaihtuessa, jolloin lehti arveli kirjoituksissaan ympäristökysymysten olevan yhden suurimmista haasteista 1970-luvulla. Lehdessä julkaistiin kokonaisia artikkeleja ihmisen ympäristöä uhkaavista teoista sekä 1970-luvun alussa ympäristö oli kokonaisten numeroiden pääuutisena. Näiden lisäksi lehdessä välitettiin aktiivisesti lukijoille uutisia ja kuvauksia tärkeimmistä ympäristötapahtumista, kuten ensimmäisestä *Earth Dayn* mielenosoituksesta, Rooman klubin raportista sekä YK:n Tukholmassa järjestetystä ympäristökokouksesta. Lehden kirjoittelun sensaatiohakuisuuden voidaan sanoa olleen vähäistä. 1970-luvun alussa se hiukkasen lisääntyi, kun lehden sisällysluettelossa käytettiin useasti otsikoissa ”saastuminen”-sanaa, jonka voidaan olettaa aiheuttaneen lukijoiden mielenkiinnon heräämisen kyseistä uutista tai artikkelia kohtaan.

Ympäristöliike otettiin lehdessä mukaan kirjoitteluun enenevässä määrin 1960-luvun puolen välin jälkeen, jolloin kirjoitettiin lähinnä luonnonsuojelullisista aiheista ja näihin pyydettiin lähinnä *Sierra Club* -nimiseltä ympäristöjärjestöltä mielipiteitä.

Lehden mainonnassa siirtyminen luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun näkyi siinä, että esimerkiksi autoteollisuuden mainoksissa 1970-luvun alussa autojen ympäristöystävällisyydellä ryhdyttiin mainostamaan autoja, kun taas 1960-luvulla autoja mainostettiin kiihtyvyydellä ja turvallisuudella.

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	1
1.1. Ympäristöhistoria - monitieteinen näkökulma menneisyyteen	1
1.2. Ympäristöajattelun herääminen	5
1.3. Tutkimuskysymykset	7
1.4. Tutkimusperinne	9
1.5. Lähdeanalyysi	11
2. Yleiskuva Newsweekin ympäristökirjoittelusta vuosina 1961 – 1972	13
2.1. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta vuosina 1961 – 1964	13
2.2. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta vuosina 1965 – 1967	16
2.3. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta 1968 – 1969	18
2.4. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta 1970 – 1972	20
3. Ympäristökirjoittelun muutokset teemoittain vuosina 1961 – 1972	26
3.1. Vesien saastuminen	26
3.2. Ilman saastuminen	30
3.3. Rachel Carson ja torjunta-ainekirjoittelu	37
3.3.1. Vietnamin sota ja ympäristö	44
3.3.2. Lyijy, fosfaatti, elohopea ja PCB	48
4. Öljyonnettomuudet ympäristökirjoittelun herättäjänä	51
4.1. Torrey Canoyenin uppoaminen	51
4.2. Santa Barbaran öljyonnettomuus	53

5. Merkittävät henkilöt ja ympäristökirjoittelu Newsweek-lehdessä.....	55
5.1. John F. Kennedy.....	55
5.2. Lyndon B. Johnson ja luonnonsuojelu	56
5.3. Richard Nixon: yllättävä ympäristönsuojelija	59
5.4. Ralph Nader.....	61
5.5. Edmund Muskie	62
5.6. Sierra Club puhuu luonnon puolesta	64
6. Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun	66
6.1. Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun	66
6.2. Moon age -raportti	68
6.3. Opiskelijat ja ympäristönsuojelu	70
6.4. Earth Day 1970 ja sen ennakointi.....	71
6.4.1. Earth Day 1970 Newsweekin kuvaamana.....	73
6.5. Rooman klubin raportti Newsweekissä.....	74
6.6. Tukholman YK:n ympäristökonferenssi 1972	77
6.6.1. Kokouksen odotukset.....	77
6.6.2. Tukholman kokouksen merkitys Newsweekin kuvaamana	78
6.6.3. Kokouksen jatko.....	81
6.6.4. Palaute lehdelle	82
6.7. Mainonta esimerkkinä	83
7. Loppupäätelmät	85
Lähteet ja kirjallisuus	88

1. Johdanto

1.1. Ympäristöhistoria - monitieteinen näkökulma menneisyyteen

Moderni ympäristöhistoria syntyi 1970-luvulla ja sen taustatekijöinä olivat synkät ennusteet maapallon tulevaisuudesta ja ympäristöliikkeiden voimakas nousu eri maissa. Ympäristöhistoria tutkii ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteita menneisyyden näkökulmasta. Ympäristöhistoria pyrkii luovaan synteisiin: se yhdistää vanhoja tutkimusaiheita ja olemassa olevaa tietoutta uusiin näkökulmiin ja tuoreisiin poikkitieteellisiin näkökulmiin.¹ Pyrkimys monitieteisyyteen edellyttää monenlaista lähteiden käyttöä. Esimerkiksi kasvin levinneisyyttä tutkittaessa ei riitä, että löytyy historiallista aineistoa, joka kertoo mihin ja milloin kasvi on levinnyt, vaan tarvitaan myös kasvitieteellistä tietoa siitä, miten kasvi leviää ja minkälaiset olosuhteet se vaatii. Ympäristöhistorioitsija joutuu usein turvautumaan toisen käden lähteisiin. Aikaisempaa tutkimustietoa luonnonoloista löytyy varhaisemmista tutkimuksista ja tätä voidaan yhdistellä muiden tieteenalojen tutkimustuloksiin sekä uusiin näkökulmiin. Perinteiset historian tutkimuksen lähteet kuten lait, tuomioistuinraportit, valituskirjelmät, tullikirjat ja veroluettelot ovat hyödyllisiä ympäristöhistorian tutkimuksessa. Koska ympäristöhistoriallinen tutkimus on niin moninaista, sitä on vaikea rajata pelkästään aiheen valinnan ja metodien perusteella. Ympäristöhistoria tuntuu olevan näkökulma, joka valottaa ympäristöaspektia erilaisissa historiallisissa yhteyksissä.²

Kansainväliseen tietoisuuteen ovat nousseet erityisesti suurten länsimaiden ympäristötutkimukset. Tieteenalan johtaviin maihin luetaan Yhdysvallat, Ranska ja Saksa. Näissä maissa ympäristöhistoriaa on tehty tunnetuksi lukuisilla monografioidella sekä arvostettujen historian aikakauskirjojen teemanumeroiden avulla. Yhdysvalloissa ensimmäisen ympäristöhistoriallisen teemanumeron julkaisi *Pacific Historical Review* vuonna 1972.³ Suomessa ympäristöhistoria mielletään uudeksi tutkimuksen haaraksi, joka on päässyt alkuun vasta äskettäin ulkomaisten vaikutteiden ansioista. Osasyynä tähän on se, että ympäristöongelmat ovat nimenomaan nykyajan vitsauksia ja se, että ne johtuvat ihmisen aiheuttamista haitallisista päästöistä, kuten teollisuuden ja liikenteen saasteista. Timo Myllyntauksen mukaan tällainen ympäristöongelmien näkeminen lähes yksinomaan

---

¹ Myllyntaus 1991, 291 – 292.

² Hollsten 1997, 143 – 145.

³ Myllyntaus 1991, 293 – 294.

saasteongelmina osoittaa historiallisen perspektiivin puutetta, sillä ihmisen ja luonnon välinen suhde on aina ollut pulmallinen. Ihmisillä on kautta historian ollut ympäristöongelmia, joskin ne ovat olleet eriasteisia eri aikakausina. Vanhin ympäristöhistorian traditio Suomessa on ilmastohistoria, joka on perinteisesti tutkinut sääoloja ja niiden vaikutuksia maanviljelyyn. Toista suomalaisen ympäristöhistorian perinnettä edustaa Myllyntauksen mukaan metsänkäytön historia, joka alkoi ympäristövaurioita kohtaan osoitetun piittaamattomuuden arvostelusta 1800-luvulla. Kolmanneksi ympäristöhistorian keskeiseksi osa-alueeksi Myllyntaus nostaa veden käytön ja vesistöjen historiantutkimuksen, joka alkoi Suomessa järvenlaskujen tutkimuksella. Kiinnostus luonnonsuojelua kohtaan virisi 1960-luvulla, jolloin eräs keskustelun aiheita oli petoeläinten rauhoittaminen. Samaan aikaan julkisessa keskustelussa nousi esille erilasten ympäristömyrkköjen, kuten tuolloin yleisimpänä hyönteismyrkkinä käytetyn DDT:n, vahingollisuus. Mittasuhteiltaan uudenlaisten ongelmien vaikutuksesta 1960- ja 1970-luvun vaihteessa tapahtui käänne: luonnonsuojelu laajentui ympäristönsuojeluksi ja alkoi voimakkaasti vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen. Ympäristökeskustelu Suomessa lähti uudelleen kasvuun 1970-luvulla, jonka jälkeen se on ollut toistuvasti esillä lähinnä tiedostusvälineiden ansioista.⁴

Modernissa ympäristöhistoriassa luonnon paikka on siirtynyt sivuroolista päärooliin. Uudemmat tutkimukset kartoittavat sitä, mitä olemme tehneet luonnolle ja mikä hinta meidän on teoistamme maksettava. Modernille ympäristöhistorialle on ominaista, että siinä luonnon ja ihmisen suhde nähdään mutkikkaana ja ongelmallisena vuorovaikutussuhteena. Sen tutkimuskohteena ovat ihmisen aiheuttamat ympäristömuutokset ja nimenomaan ympäristöongelmat. Ympäristöhistorialla on haastava tehtävä edessään, sillä sen tavoitteena on tutkia ihmisen toiminnan pitkän ajan vaikutuksia maapallolla. Se pyrkii havainnollistamaan, millaisin seurauksin sukupolvet ovat hyödyntäneet ja muokanneet ympäristöään. Pitkät tarkasteluperiodit, maantieteellinen laaja-alaisuus, monitieteisyys ja ongelmakeskeisyys tekevät ympäristöhistoriasta vaikean tutkimussuuntauksen. Ympäristöhistorialle on syntynyt sosiaalinen tilaus, sillä nykyaikaa kohdanneita ekologisia ongelmia on vaikea ymmärtää, ellei tunneta niiden historiallista ja yhteiskunnallista kontekstia. Monet nykyisistä ympäristöongelmista ovat historiallisen kasautumisen tulosta ja tuntematta näiden ongelmien historiaa meidän on vaikea hahmottaa niiden syitä. Ympäristöhistorian tehtävä on tarkastella, miksi muutokset tapahtuivat ja mitkä olivat niiden

---

⁴ Myllyntaus 1991, 321 – 330.

seuraukset. Koska luonnossa tapahtuvat muutokset ovat hyvin hitaita ja mutkikkaita, niiden vaikutukset eivät ole helposti ennustettavissa. Menneisyys muodostaa pitkäkestoisen laboratorion, jolla on tarjottavanaan tietoa varsin moninaisista ympäristömuutoksista ja niiden aiheuttamista seurauksista. Siten ympäristöhistoriasta voidaan oppia jotain ja välttää toistamasta menneisyydessä tehtyjä virheitä.⁵

Aikaisempi tutkimus on usein keskittynyt siihen, miten luonto on vaikuttanut ihmiseen (perinteinen luontodeterminismi) tai miten ihminen on työstänyt luontoa (moderni edistysoptimismi). Ympäristöhistorian tutkimuksen avainsana on vuorovaikutus. Tutkimuksessa pyritään selvittämään ihmisen ja luonnon välistä monimutkaista ja -tasoista vuorovaikutusta, joka rakentuu ja elää ajassa. Lähtökohdat ovat useassa tieteenalassa, kuten esimerkiksi maantieteessä, sosiaaliantropologiassa, etnologiassa, arkeologiassa ja oikeustieteessä. Ympäristöhistoria pyrkii monitieteisyyteen.⁶

Ympäristöhistoria luo uutta tietämystä kahdella tavalla. Se tutkii uusia historian alueita, joita historian tutkimus ei ole aikaisemmin ottanut huomioon, kuten luonnonsuojelun historiaa tai saastumisen historiaa ja toiseksi se tutkii sitä ympäristön näkökulmasta. Esimerkkinä näistä ovat kulttuurien yhteentörmäykset, kun erilaiset luontokäsitykset kohtaavat, tai löytöretkien aiheuttamien ympäristömuutosten merkitys siirtomaavaltojen synnyssä.⁷

Timo Myllyntaus (1990) on luetellut neljä ympäristöhistorialle tunnusomaista piirrettä. Ensimmäinen näistä on pitkien ajanjaksojen tutkimus eli ilmastonmuutosten ja maankuoren liikkeiden kaltaiset luonnonilmiöt ovat ihmiseen ja yhteiskuntaan hitaasti vaikuttavia prosesseja. Toisena piirteenä Myllyntaus mainitsee tutkittavien alueiden laaja-alaisuuden eli luonto ei noudata kansallisvaltioiden rajoja. Samoin kuin ympäristöongelmat, myös ympäristöhistoria vaatii usein kansainvälisen tai jopa globaalin näkökulman, josta esimerkkinä on muun muassa globaalien virtausten (maailmankauppa, löytöretket, muuttoliikkeet) suhdetta ympäristöön. Kolmas ominainen piirre on pyrkimys monitieteisyyteen eli pohjana on oma historian tieteenala, jota täydennetään aputieteiden tutkimustuloksilla. Ongelmaksi on nähty luonnontieteellisen ja humanististen tiedon välillä ammottava kuilu ja ympäristöhistoriasta toivotaankin aluetta, jossa luonnontieteet ja

---

⁵ Myllyntaus 1991, 330 – 331.

⁶ Ibid.

⁷ Hollsten 1997, 134 – 136.

ihmistieteet kohtaisivat. Ympäristöhistorian pyrkimyksenä on kirjoittaa historiaa sekä luonnontieteellisen että historiallisen lähdeaineiston pohjalta. Viimeisenä ominaisuutena Myllyntaus ottaa esille ongelmakeskeisyyden. Ympäristöhistorian syntyyn ovat vaikuttaneet ympäristöongelmat, jotka ovat samoja kuin menneisyydessä ja osittain uusia. Ympäristöongelmat kehittyvät usein hitaasti ja tulevat vasta ilmi, kun jokin vahinko aiheuttaa käytännön ongelmia tai jopa ympäristökriisejä. Koska historiatiede on erityisen kiinnostunut muutoksista, ympäristöhistorioitsijat valitsevat usein tutkimuskohteekseen vakavia ympäristöongelmia tai suorastaan ekokatastrofeja.⁸

Toinen tapa tutkimuskentän rajaamiseen on hakea ympäristöhistorian ”polttopisteitä”. Amerikkalaisen ympäristöhistorian edustajan Donald Worsterin toimesta ympäristöhistoria on jaettu kolmeen tasoon tai suuntaukseen. Ensimmäinen suuntaus tutkii luonnon ekosysteemien historiaa pyrkien menneisyyden luonnonympäristön rekonstruktioon. Ympäristöhistorian tutkija joutuu tässä läheiseen yhteistyöhön luonnontieteellisen ympäristötutkimuksen kanssa ja tutkii kasveja, eläimiä, ihmisiä ja kulttuuria ekosysteemin osana. Worsterin mukaan toinen ja tärkein ympäristöhistorian suuntaus keskittyy ympäristön ja talouden vuorovaikutuksen tutkimiseen. Esimerkkinä tästä Worster esittää idean ympäristön muutoksen tutkimisesta historiallisten tuotantotapojen yhteydessä. Tuotantotapa muuttaa sosiaalisten suhteiden ja tekniikan lisäksi luontoa. Kolmas ympäristöhistorian suuntaus tarkastelee ympäristötietoisuuden aatehistoriaa. Esimerkiksi tieteellisillä virtauksilla, ideologioilla, arvoilla, uskonnoilla ja eettisillä näkemyksillä on vaikutusta ympäristön käyttöön esimerkiksi teknologisen kehityksen pontimena, ryöstötalouden jälkien peittäjänä tai ympäristötietoisuuden muuttajana.⁹ Eri aikakaudet ja kulttuurit ovat hahmottaneet maailmaa omalla tavallaan ja samalla määritelleet, miten hyödyntää luonnon resursseja ja minkälainen käytös on luonnolle haitallista. Näistä yksi voi määrätä tutkimuksen kysymyksenasettelua ja muut pikemminkin auttavat syventämään näkemystä.¹⁰

Donald Hughes (2006) on määritellyt ympäristöhistorian tutkijat kolmeen eri kategoriaan, jotka paljastavat heidän kiinnostuksensa ympäristöön. Ensimmäisen joukon muodostavat historioitsijat, jotka tutkivat ympäristön vaikutuksia ihmiseen. Toiset taas tutkivat ihmisen vaikutuksia ympäristön muutoksiin ja kolmannet tutkijat tutkivat ihmisten ajatuksia

---

⁸ Myllyntaus 1990, 15 – 28.

⁹ Massa 1991, 296.

¹⁰ Hollsten 1997, 140 – 142.

ympäristöstä ja sitä, mitkä ovat ne asenteet ja motivaation lähteet, jotka laittavat ihmisen toiminaan ympäristön puolesta. Hänen mukaansa suurin osa ympäristöhistorian teoksista keskittyy kahteen ensimmäiseen kategoriaan, mutta lähes kaikissa ympäristöhistorian tutkimuksissa on jotakin kaikista kolmesta kategoriasta.¹¹

Yhdysvaltalaisella ympäristöhistorian tutkimuksella on pitkät perinteet ja Mikko Saikun mukaan maa lukeutuukin alan tämänhetkisen tutkimuksen kärkimaihin. Erityisen merkittävänä teemana on ollut fyysisen ympäristön vaikutus yhteiskunnalliseen kehitykseen 1900-luvun vaihteessa ja sen ensimmäisinä vuosikymmeninä. Amerikkalaisen ympäristöhistorian perustajana pidetään 1940- ja 1950-luvuilla päätyönsä tehnyttä James C. Malinia. Hänen analyysinsä maanviljelyksen ja preerialuonnon vuorovaikutuksesta on tunnustettu ympäristöhistorian klassikoksi. Tämän jälkeen ympäristöhistorian hallitseviksi teemoiksi nousivat luonnonsuojelun poliittinen historia sekä luonto-käsitteen kulttuurihistoria amerikkalaisessa ajattelussa. Esimerkiksi 1950-luvulla tutkittiin amerikkalaisen kulttuurin olemusta muun muassa tutkimalla kirjallisuuden luontokäsityksiä. 1960- ja 1970-luvuilla julkaistiin useita historiallisia tutkimuksia, jotka keskittyivät luonnonsuojelun poliittiseen tai aatteelliseen historiaan. Biologinen tutkimus ja sen popularisointi olivat saaneet monet amerikkalaiset tietoisiksi ympäristöongelmista ja radikalisoitunut amerikkalainen luonnonsuojeluliike sai lisää vaikutusvaltaa. Erityisen merkittävää ympäristötietoisuuden kasvu oli akateemisessa maailmassa saaden myös historian tutkijat pohtimaan ympäristöongelmien syitä. Uudemmassa yhdysvaltalaisessa ympäristöhistoriassa on tullut keskeiseksi fyysisen ympäristön ja sen muutosten sisällyttäminen historialliseen analyysiin. Amerikkalainen ympäristöhistoria on usein tutkinut tieteellisten paradigmojen, ympäristömuutosten ja yhteiskunnan välisiä suhteita. Taloudellisen kasvun edellyttämää luonnonvarojen laajamittaista hyödyntämistä ja sen aiheuttamia ympäristötuhoja on tarkasteltu laajasti uusissa tutkimuksissa.¹²

1.2. Ympäristöajattelun herääminen

---

¹¹ Hughes 2006, 3 – 4.

¹² Saikku 1991, 310 – 314.

Atkinsonin (1991) mukaan tiedotusvälineiden ja tavallisten ihmisten kiinnostus ympäristöpoliittisiin kysymyksiin heräsi toden teolla vasta 1950-luvulla, jolloin vastustettiin ydinaseiden testaamista ja huolestuttiin ilmakehän radioaktiivisuuden huomattavasta noususta.¹³ 1950-luvulla amerikkalaiset olivat vapautuneet sotien ja laman aiheuttamista murheista ja heidän kiinnostus ympärillä olevasta ympäristöstä ja omasta terveydestä alkoi kasvaa. Samalla heitä alkoivat mietityttää ympäristöasiat, jotka vaikuttivat suoraan heihin eli maankäyttö ja maasta saatava resurssit.¹⁴ Ilman saastuminen oli ensimmäinen muoto, johon huolestuneet ihmiset kiinnittivät huomiota. Uhkakuvia aiheuttivat sekä oikeat että osittain keksityt kriisit¹⁵. Oikeasta kriisistä esimerkkinä oli savusumun aiheuttama kuuden ihmisen kuolema ja 6000 ihmisen sairastuminen teollisuuskaupunki Donorassa, Yhdysvalloissa¹⁶. Kuvitteellisesta kriisistä saatiin huomattava esimerkki, kun Rachel Carson kirjoitti todentuntuisen teoksen *Silent Spring*. Kirja kuvasi hyönteismyrkkyjen vaikutuksia luonnossa ja niiden leväperäistä käyttöä luontoa tuhoavasti. Samalla suurta huolta aiheutti uusiutumattomien luonnonvarojen yltiöpäinen käyttö, muu saastuttaminen ja nämä yhdistettynä maapallon ylikansoittamisen ongelmaan. Nämä samat asiat olivat huolenaiheena tutkijoilla, oli sitten kyseessä biologi tai luonnontutkija.¹⁷

Herääminen ympäristöstä huolehtimiseen tapahtui pitkälti toisen maailmansodan jälkeen ja eri aikaan eri puolilla maailmaa. Tärkeimmiksi hetkiksi ympäristöhistoriassa, jolloin ympäristöajattelu on noussut yleiseen tietoisuuteen, on mainittu kaksi merkittävää tapahtumaa. Ensimmäinen oli aikaisemmin mainittu Rachel Carsonin *Silent Spring*- teoksen aiheuttama huomio ympäristön tilasta ja toinen oli Yhdysvalloissa tapahtunut Santa Barbaran öljyvuoto vuonna 1969. Yhdysvaltaisessa ympäristöhistoriassa on lisäksi yhdeksi merkittäväksi linjanjakajaksi nostettu yleisen ympäristöpäivä *Earth Dayn* pitäminen vuonna 1970. Kyseinen päivän taustalla oli ympäristöjärjestöjen syntyminen ja niissä tapahtunut huomattava jäsenmäärän kasvu, jonka voidaan katsoa liittyvän ihmisten lisääntyneeseen huoleen ympäristön pilaantumisesta. Lisäksi Yhdysvalloissa valtio ja politiikka ottivat huomioon saastumisen lainsäädännössään ja teki näin näkyväksi sen, että ihminen aiheutti toiminnallaan ympäristön saastumista. Ensimmäiset lait koskivat veden ja ilman saastumista, jonka jälkeen huomio kiinnittyi tuholaismyrkkyyihin ja niiden käytön valvomiseen kehiteltiin

---

¹³ Atkinson 1991, 15.

¹⁴ Hughes 2006, 41 – 42.

¹⁵ Davies 1975, 19.

¹⁶ Davies 1975, 19 – 20.

¹⁷ Atkinson 1991, 15.

omaa lainsäädäntöä. 1970-luvun alussa yleiseen keskusteluun Yhdysvalloissa nousivat myrkylliset kemikaalit ja energian riittävyyteen liittyvät kysymykset. Myrkyllisten kemikaalien nousemista keskeiseksi huolenaiheeksi edesauttoivat useat onnettomuudet sekä hylättyjen kemikaalikaatopaikkojen löytyminen sekä yleisesti kasvanut huoli ihmisen terveydestä.¹⁸ Uutismediat paljastivat uutisia öljyvuoodoista ja veden saastumisesta Suurilla Järvillä. Polttoaineesta oli ajoittain puutetta ja ilmansaasteita havaittiin niin kaupungeissa kuin Grand Canyonillakin. Ympäristöliikkeet nostivat itsensä näkyviin ja saivat maanlaajuisen näkyvyyden, kun ensimmäinen *Earth Day* pidettiin huhtikuun 22. päivä 1970. Lisäksi kongressissa säädettiin useita ympäristölakeja ja ekologia tieteenä tuli kansalaisten tietoisuuteen.¹⁹

Taustatyö 1960-luvun ympäristöliikkeille ja poliittiselle heräämiselle saastumisen vähentämiseksi tehtiin Yhdysvalloissa 1800-luvun lopulla. Tärkeimpänä liikkeenä oli *Sierra Club*, joka perustettiin vuonna 1892. John Muirin perustama organisaatio keskittyi etsimään saastuttamattomia erämaita ja nauttimaan näistä erämaista. Tämä työ auttoi muun muassa perustamaan kansallispuistopalveluita. *Sierra Club* julkisti paljon tieteellisiä ja koulutukseen tarkoitettuja tutkimuksia, jotka koskivat monia ympäristönsuojelun aloja kuten eläintensuojelua sekä taistelua ilman ja veden saastumista vastaan²⁰. Euroopassa perustettiin vastaavia liikkeitä: *The council for the Preservation of Rural England* (1926) ja *Ramblers Assosiation* (1935). Nämä järjestöt saivat nimekseen ei-hallitukselliset organisaatiot (NGO) eli kansalaisjärjestöt. Kansainvälisesti tunnetuimpia kansalaisjärjestöjä ovat muun muassa *Greenpeace* ja *WWF*. Vuonna 1962 em. Carsonin kirjan ilmestyminen aiheutti voimakasta liikehdintää kummallakin puolella Atlantin valtamerä. Tämän keskustelun ansiosta kansalaisjärjestöt ottivat ensimmäistä kertaa saastumisen käsiteltäväkseen organisaatioissaan²¹.

1.3. Tutkimuskysymykset

---

¹⁸ Merchant 1993, 509 – 511.

¹⁹ Hughes 2006, 41 – 42.

²⁰ Hodges 1973, 460.

²¹ Markham 1994, 125 – 127.

Tutkimukseni tarkoitus on selvittää, millaisen kuvan yhdysvaltalaiset saivat ympäristön tilasta 1960- ja 1970-luvuilla aikakauslehdistön kautta. Yhdeksi tutkimuskysymykseksi olen asettanut sen, missä vaiheessa aikakauslehdistön antama kuva muuttui luonnonsuojelullisesta kirjoittelusta laaja-alaiseksi ympäristökirjoitteluksi.

Yksi mielenkiintoinen kysymys, johon odotan tutkimukseni vastaavan, on se, oliko lehdistö kiinnostunut ympäristön tilasta vain sensaatiohakuisesti, jolloin ihmisiä pelottelemalla saatiin myyntiä kasvatettua ja kohun laannuttua nostettiin uusia uhkakuvia käsittelyyn. Tähän liittyy myös kysymys, oliko lehdistö huolestunut ihmisen aiheuttamista ympäristön muutoksista pitkällä aikavälillä ja vaatikko se esimerkiksi valtiota toimiin ympäristökysymyksissä vai vaihtoiko lehdistö kiinnostuksensa muihin aiheisiin, kun ympäristökatastrofista kirjoittelulla ei enää saatu myyntiä kasvatettua.

Lisäksi mielenkiintoni kohteena on se, oliko lehti kiinnostunut vain omalla mantereella tapahtuvista ympäristömuutoksista vai oltiinko huolestuneita maailmanlaajuisista ongelmista kuten ylikansoittumisesta ja ruuan riittävyydestä sekä näiden aiheuttamista ongelmista ympäristölle. Tai miten lehdistö suhtautui siihen, että Vietnamin sodan yhteydessä aiheutettiin ympäristötuhoja pommittamalla kasvinsuojelumyrkkyjä viidakoon, kun samaan aikaan oli jo tiedossa kotimaasta, mitä vahinkoa nämä voivat aiheuttaa joutuessaan ruokaketjuun ja lopulta ihmiseen.

Aion seurata kolmea mielenkiintoista ympäristökirjoittelun aihepiiriä tutkimusajanjakson läpi ja sitä, minkälaista muutosta kirjoittelussa tapahtui ajanjaksolla. Nämä kolme aiheetta ovat ilman ja veden saastuminen sekä maataloudessa ja teollisuudessa käytetyistä kemikaaleista kirjoittelu.

Viimeiseksi tutkimustehtäväkseni nostan sen, noudattaako ympäristökirjoittelu aikakauslehdistöissä amerikkalaisen ympäristöhistorian jaottelua siitä, että 1960-luvulla kiinnostuksen kohteena olivat lähinnä veden ja ilman saastuminen ja 1970-luvulla taas myrkylliset kemikaalit ja energiaan liittyvät ympäristökysymykset.

Tutkimuksen aloitusvuodeksi olen valinnut vuoden 1961. Alkuajankohdan olen valinnut sillä perusteella, että vuosikymmenen alussa on katsottu yleisen kiinnostuksen ympäristökysymyksiin kasvaneen tavallisten ihmisten keskuudessa, joten tuolloin lehdistön

piti vastata ihmisten tiedonjanoon. Aloitusvuodeksi sopii vuosi 1961 myös siksi, että vuonna 1962 julkaistiin jo aikaisemmin mainittu Rachel Carsonin teos *Silent Spring*, joka lisäsi huomattavasti ihmisten kiinnostumista ympäristöasioista. Loppuajankohdaksi olen ottanut vuoden 1972, jolloin Yhdysvaltoja ja maailmaa kohdannut energiakriisi vuodesta 1973 eteenpäin, ei ollut vielä vaikuttanut ympäristökirjoitteluun ja näin saanut mahdollisesti muuta ympäristökirjoittelua jäämään taka-alalle.

1.4. Tutkimusperinne

Joukkoviestinnän tutkimuksissa on havaittu, että tiedostusvälineet eivät niinkään määritä sitä, mitä mieltä ihmiset ovat asioista, vaan ne vaikuttavat siihen, mistä ihmisillä on mielipiteitä. Rahkonen (2004) mukaan tutkimuksissa on saatu selville se, että median suurinta vallankäyttöä on se, että ne nostavat joitakin asioita puheenaiheiksi ja jättävät jotkin toiset puheenaiheet vähemmälle tai kokonaan pimentoon.²²

Toinen tekstejä määräävä tekijä on Faircloughin (1997) mukaan median taloudellinen rakenne. Mediatekstejä muokkaa ankara kilpailutilanne, joiden ehtojen mukaan tiedostusvälineiden on toimittava. Lehtikustantamot ovat voittoa tavoittelevia organisaatioita, jolloin mahdollisimman pienin kustannuksin pyritään saavuttamaan mahdollisimman suuri lukijakunta. Kun tähän lisätään se, että suuren osan tuloistaan lehti saa mainostuloista, vaikuttaa sekin, mitä mainoksiin kirjoitetaan ja mitä kuvia lehden sivulle laitetaan. Taustalla vaikuttaa lisäksi omistajapohja, jonka taloudelliset pyrkimykset saattavat vaikuttaa lehden sisältöön hyvinkin paljon. Lehtien sisältöön vaikuttaa myös se, että yhden tekstin tuottamiseen saattaa osallistua useita eri ihmisiä, joista yksi kerää materiaalin omalla tavallaan, seuraava valikoi siitä omasta mielestään parhaat osat, jonka jälkeen seuraava ihminen toimittaa ja viimeinen ihminen muotoilee jutun.²³

Tärkeää on muistaa se, ketkä tiedotusvälineissä saavat puhua. Yleisimmin tiedotusvälineissä esiintyvät suurimpien puolueiden johtohenkilöt. Jonkin verran ääneen pääsevät myös ne, joiden edustamiin järjestöihin poliittisella asialla on merkitystä eli esimerkiksi

---

²² Rahkonen 2004, 10 – 11.

²³ Fairclough 1997, 52 – 70.

ammattiyhdistysten edustajat ja uskonnollisten järjestöjen edustajat. Fairclough katsoo teoksessaan, että uusilla yhteiskunnallisilla järjestöillä ja liikkeillä on omat mahdollisuutensa saada äänensä esiin tiedostusvälineissä. Syynä tähän on se, että ne ovat huomanneet tiedostusvälineiden merkityksen mielipiteiden muokkaajana ja sen vuoksi kouluttaneet selkeäsanaisia ja kriittisiä mediaedustajia ja saavat näin oman asiansa kansan tietoisuuteen.²⁴

Lehdistön suhtautumista ympäristöön on tutkittu jonkin verran. Maailmanlaajuinen huomio on se, että ympäristöstä kirjoittelu lähti kasvuun 1960-luvulla eli samaan aikaan, kun ihmisten yleinen tietoisuus ympäristön tilasta kasvoi. Selkeää vuotta tai ajankohtaa, milloin kirjoittelu olisi lisääntynyt huomattavasti, ei voi määritellä, vaan kasvua tapahtui koko 1960-luvun ajan. Sandbachin (1980) mukaan suurin hyppäys kirjoittelun määrässä tapahtui kuitenkin vuosien 1968 ja 1969 aikana. Yhdysvalloissa on tutkittu kolmen merkittävän lehden eli *Timen*, *Newsweekin* ja *US News and World Reportin* ympäristökirjoitusten julkaisumääriä. Siellä huomattiin, että ympäristö ja saastuminen nousivat kolmanneksi yleisimmäksi artikkelin aiheeksi vuonna 1970.²⁵ Lehden kirjoituksiin vaikuttaa myös vahvasti lehden lukijakunta. Tutkimuksissa on saatu selville, että yhteiskunnallisista aiheista ja varsinkin ympäristöasioista kiinnostuneet ihmiset ovat monesti keskiluokkaan tai ylempään keskiluokkaan kuuluvia ihmisiä.²⁶

Suomalaisessa ympäristöhistorian tutkimuksessa lehdistöä lähteenään ovat käyttäneet muun muassa Outi Ampuja, joka väitöksessään²⁷ käytti yhtenä lähteenään Helsingin Sanomien yleisönosastokirjoituksia sekä Timo Kokko, joka tutki yleisen historian opinnäytetyössään²⁸ elohopeakirjoittelua ruotsalaisessa sanomalehdessä.

Kirjallisuus, joka käsittelee ympäristön saastumista ja ympäristönsuojelua keskittyy tarkastelemaan lähinnä 1960-luvun loppua ja 1970-luvun alkua, jolloin kehittyivät ympäristölait. Näillä ryhdyttiin kontrolloimaan saastumista. Kirjallisuuden avulla on mahdollista selvittää taustat, jotka johtivat ympäristölakien suunnitteluun sekä tarkastelemaan lakien toteutumista. Tätä kirjallisuutta on saatavilla ympäristöpolitiikan alueelta. Tällaista kirjaa edustaa muun muassa Neil Carterin *The Politics of the Environment* (2001).

---

²⁴ Fairclough 1997, 242 – 243.

²⁵ Sandbach 1980, 3 – 5.

²⁶ Ampuja 2007, 18 – 19.

²⁷ Ampuja, Outi 2007. Melun sieto kaupunkielämän välttämättömyytenä: melu ympäristöongelmana ja sen synnyttämien reaktioiden kulttuurinen käsittely Helsingissä.

²⁸ Kokko, Timo 1999. Elohopeakirjoittelu Svenska Dagbladetissa 1.11.1962 - 31.7.1966.

Kirjallisuutta tutkimalla selvitän luonnonsuojelu- ja ympäristönsuojeluorganisaatioiden syntymisen taustoja ja taustavaikuttajia. Lisäksi amerikkalaisesta ympäristöhistoriasta on saatavilla tuoretta tutkimusta, jota edustaa muun muassa Louis Warrenin *American Environmental History* (2003) ja Carolyn Merchantin 1993 *Major problems in American environmental history: documents and essays* (1993).

1.5. Lähdeanalyysi

Aikakauslehdistö on syntynyt jo 1600-luvulla Ranskassa. Siellä Denis de Sallo oli saanut ajatuksen kirjoittaa tieteellisiä artikkeleita ja julkaista ne lehden muodossa. Aikakauslehdistö oli alkuaan tieteellinen, mutta laajeni pian muillekin aloille ja pian lähes jokainen tieteen, taiteen ja käytännöllisen elämän ala on saanut oman äänenkannattajansa.²⁹

Time perustettiin kahden Yale-yliopistosta valmistuneen opiskelijan Henry Lucen ja Brian Haddenin toimesta vuonna 1933. Lehden tarkoituksena oli tyydyttää kiireisten lukijoiden uutisnälkää ja lehti pystyi kerran viikossa ilmestyneessä numerossaan summaamaan koko viikon uutistapahtumat. Se keskittyi uutisiin, jotka käsittelivät lääketiedettä, uskontoa, koulutusta, taidetta ja muita tieteitä. Lehden kirjoitustyylistä kehittyi hyvin huoliteltu jolloin jokainen verbi, adjektiivi ja substantiivi oli tarkoin valittu.³⁰ Heidän tarkoituksena oli perustaa lehti kiireisille ihmisille, joilla ei ollut aikaa selata kaikkia uutisia läpi, kun uutisia tarjoavia sanomalehtiä oli Yhdysvalloissa niin paljon. Nämä ihmiset tarvitsivat lehden, joka kerran viikossa ilmestyvässä lehdessä kokoaa tärkeimmät uutiset yhteen, eikä lehden lukijoiden tarvitse olla jokaisen alan asiantuntija ymmärtääkseen lehden tekstiä. He perustivat myös *Life*-lehden, joka keskittyi kuviin ja mainostamiseen. Vuonna 1960 *Time*-lehdellä oli neljätoista toimistoa kotimaassaan ja yhdeksäntoista ulkomailla ja lehti tavoitti kaksi ja puoli miljoonaa lukijaa Yhdysvalloissa viikoittain. *Time*-lehti sai osakseen kritiikkiä, sillä sen toimittajat lisäsivät omia olettamuksiaan uutisten joukkoon. Kaikesta huolimatta *Time*-lehti sai laajalle levinyttä vaikutusvaltaa Yhdysvalloissa ja lukijoille se tarjosi päivittäisiä uutisia kerran viikossa eli juuri sitä, mitä monet kiireiset ihmiset tarvitsivatkin.³¹

---

²⁹ Torvinen 1982, 33 – 34.

³⁰ Weisberg 1961, 187 – 192.

³¹ Emery 1962, 644 – 646.

Time-lehdelle perustettiin vuonna 1933 kilpaileva aikakauslehti *Newsweek*. *Newsweekin* olemus oli samanlainen kuin *Timen*, mutta kirjoittajat lisäsivät vähemmän omia mielipiteitään artikkeleihin. Lehden kustantajina toimivat varakkaat Astorin ja Harrimanin perheet ja sen johtajana toimi Malcolm Muir. Vuoteen 1961 mennessä *Newsweekiä* luki puolitoista miljoonaa lukijaa. *Newsweekin* päämaja sijaitsi New Yorkissa ja sieltä lehdellä oli yhteydet kuuteen kotimaiseen ja kymmeneen ulkomaiseen toimistoon. Vuonna 1961 lehti myytiin Washington Postin julkaisijalle, Philip Grahamille, yhdeksällä miljoonalla dollarilla. Grahamista itsestään tuli tällöin *Newsweekin* johtokunnan puheenjohtaja.³² Aikakauslehtien kirjoittelusta on tärkeää saada selville kuka kirjoituksen on tehnyt, minkä takia ja mahdollisesti minkä tahon innoittamana. Kirjoituksista on nimittäin mahdollisesti jätetty pois osia, sillä lehtien tarkoituksena on kertoa asiat tiivistetysti koko viikon uutisista. Lisäksi lehdillä on mahdollisesti ollut tarkoituksellinen huomion herättämisen halu julkaistessaan jotain tiettyä kirjoitusta. Lehdistö tutkimuksen avulla pyrin saamaan selville periaatteita, joilla aikakauslehdet mahdollisesti julkaisevat joitain tärkeäksi katsomiaan kirjoituksia.

Time ja *Newsweek* ovat molemmat kansainvälisiä yhdysvaltalaisia viikkolehtiä, joiden julkaisu on alkanut jo 1930-luvulla. Molemmilla lehdillä on alueellisia toimituksia kaikkialla maailmassa, joten numeroiden sisältö vaihtelee toimituspaikasta riippuen. *Time* ja *Newsweek* eivät ole puoluesidonnaisia tai ainakaan missään tutkimuksessa ei ole käynyt ilmi, että kummallakaan lehdellä olisi selviä poliittisia päämääriä. Lehdistöhistorian kehityksestä tiedämme, että nykyaikaisessa journalismissa poliittiset sidonnaisuudet on tulkittu pelkästään myyntiä haittaavaksi tekijäksi. Lehdistön kaupallistuminen lähti liikkeelle jo 1800-luvulla. Medioiden vaikutusmahdollisuudet ovat nousseet 1900-luvulla ja lehdistöstä on tullut yhdessä television ja radion kanssa demokraattisten yhteiskuntien valtainstituutio, joka valvoo poliittista ja taloudellista vallankäyttöä, mutta voi tarvittaessa tukea valtaa käyttäviä tahoja. Tiedotusvälineiden ongelmana on tarpeeksi kriittisen linjan omaksuminen suhteessa valtainstituutioihin. Jos lehdet ovat liian kriittisiä, niitä voidaan syyttää objektiivisuuden vääristelystä, mutta jos kritiikki on turhan mietoa, ne ovat epäonnistuneet tehtävässään toimia "demokratian vahtikoirina".³³ *Timen* ja *Newsweekin* kirjoitustraditio näyttää noudattelevan Yhdysvaltojen yleisiä lehdistöhistoriallisia suuntaviivoja. Yhdysvalloissa, kuten muuallakin länsimaissa, lehdistö siirtyi 1960- ja 1970-luvuilla analyttisempaan suuntaan. Historiallisia

---

³² Emery 1961, 646.

³³ Entman 1989, 55.

syitä on löydettävissä Vietnamin sodan kaltaisista, voimakkaista poliittisista ja kulttuurisista muutoksista. Poliittisen vallan ja lehdistön näyttävimmäksi yhteenotoksi Yhdysvalloissa muodostui 1970-luvulla kuuluisa Watergate-skandaali, jonka tärkein taustahahmo oli *The Washington Post* -lehden toimittaja Bob Woodward.³⁴

Oman tutkimukseni suoritan noudattaen laadullista eli kvalitatiivista analyysyä. Käyn tutkimusajanjaksoltani läpi kaikki *Newsweekin* julkaistut lehdet ja niistä tutkin kaikki artikkelit, mielipidekirjoitukset, mainokset sekä kuvat ja kuvatekstit. Kirjoittamisen ja tutkimuksen tukena käytän tieteelliseen tutkimuksen tekoa varten tarkoitettuja oppaita kuten Sonja Kniivilän teosta *Tiede ja teksti: tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen*(1997). Tutkimusajanjaksollani vuosina 1961 – 1972 *Newsweek* ilmestyi kerran viikossa eli joko neljä tai viisi kertaa kuukaudessa riippuen siitä, mikä oli kuun ensimmäisen numeron ilmestymispäivä. Vuodessa lehtiä ilmestyi noin viisikymmentäkaksi kappaletta ja kahdentoista vuoden aikana noin 620 lehteä. Lehtien sivumäärä on keskimäärin lähes seitsemänkymmentä sivua ja tämän päälle mainossivut, joita on useita per lehti. Varsinkin lähestyttäessä 1970-lukua lehdessä ryhdyttiin julkaisemaan joitakin erikoisraportteja esimerkiksi YK:n nälänhädästä, jotka lisäsivät lehtien sivumäärää noin 10 lisäsivulla.

2. Yleiskuva Newsweekin ympäristökirjoittelusta vuosina 1961 – 1972

2.1. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta vuosina 1961 – 1964

Tutkimukseni ensimmäisenä kolmena vuotena ympäristöä koskeva kirjoittelu keskittyi lähinnä ydinpommien testaamiseen ja testien aiheuttamaan radioaktiivisuuteen sekä siihen, miten se vaikutti ihmiseen ja miten siltä voisi suojautua. Näiden uutisten määrään vaikutti suoraan se, että Neuvostoliitto aloitti uudelleen ydinkokeensa. Tuolloin *Newsweekissä* muun muassa kuvattiin lukijoille sitä, mitä mahdollinen radioaktiivisuus aiheuttaa ihmisille Euroopassa ja Yhdysvalloissa.³⁵ Toinen säteilyyn liittyvä keskustelu liittyi suojien

---

³⁴ Torvinen 1982, 197 – 198.

³⁵ *Newsweek* 9.1.1961.

rakentamiseen ydinpommien varalta: Oliko mitään järkeä kyseisiä suojia edes rakentaa, jos ydinpommin räjähdettyä suojien ulkopuolella ei ole mahdollisuutta elämiseen. *Newsweekin* kirjoituksissa arvosteltiin Neuvostoliiton aiheuttamaa säteilyaastumista, mutta samaan hengenvetoon perusteltiin Yhdysvaltojen omien ydinkokeiden aloittamista sillä, että heidän oli pysyttävä mukana kilpailussa suurimmasta pommista. Toisena argumenttina oli se, ettei maanalaisista ydinkokeista edes tule säteilyä maanpinnalle.³⁶

Luonnonsuojelulliset kirjoitukset saivat lehdessä osakseen uutisointia, kuten esimerkiksi kansallispuistoja ja niiden perustamista koskevat uutiset. Esimerkiksi tammikuussa 1961 uutisoitiin ajatuksesta säilyttää Yhdysvaltojen ja Kanadan rajalta metsää ja järviä sisältävä alue jälkipolville USA:n ja Kanadan sodissa menehtyneiden muistoksi.³⁷ Toinen *Newsweekin* useamman kerran uutisoiduista aiheista 1960-luvun alussa olivat punapuumetsien suojelijoiden ja teidenrakentajien yhteentörmäykset. Esimerkiksi huhtikuussa 1964 Kalifornian osavaltiossa kaksituhatta vuotta vanhat puut olivat jäämässä teidenrakentajien alle. Lehden mukaan punapuumetsien suojelun puolestapuhujaksi oli nyt liittynyt kuvernööri, jonka mukaan alueelta ei kaadeta yhtään puuta. Ongelmaksi muodostui lehden mukaan se, että toinen vaihtoehto moottoritielelle veisi metsän läpi, missä hirvilaumat elävät ja näin niiden reitti rannoille katkeaisi. Lehti arvioikin, että osavaltio tulee kaatamaan punapuita ja ikuisen vihreyden tilalle tulee mustaa asfalttia.³⁸

Perinteistä luonnonsuojelullista kirjoittelua vielä 1960-luvun alussa olivat uutiset eläintensuojelusta. Lehdessä kerrottiin lukijoille omalla ”Eläimet”³⁹-otsikolla varustetuilla uutisilla, miten eläimiä kohdeltiin. Esimerkiksi maaliskuussa 1961 *Newsweek* uutisoi Lontoossa karanneesta sudesta, joka tapettiin kiinnioton yhteydessä. Lehti kertoi lukijoilleen, että paikalla ollut eläinsuojelujärjestön *RSPC*⁴⁰:n edustaja katsoi suden kuoleman olleen murha, kun taas paikallisten viranomaisten mukaan tilanne oli mennyt niin kuin oli suunniteltu.⁴¹ Tässä tapauksessa lehti siis pyysi kommentteja luonnonsuojelujärjestöltä viranomaisten lisäksi.

---

³⁶ *Newsweek* 18.9.1961.

³⁷ *Newsweek* 23.1.1961.

³⁸ *Newsweek* 30.4.1964.

³⁹ *Animals*.

⁴⁰ Royal Society for the Prevention of Cruelty.

⁴¹ *Newsweek* 6.3.1961.

Useasti eläinsuojelulliseen uutiseen liittyi hellyttävä kuva eläimestä sekä hauska kuvateksti ja tämä oli monesti sijoitettu juuri raskaimpien uutisten jälkeen, eli viikon tärkeimmän uutisen perään. Monet uutiset koskivat uhanalaisia eläimiä, jotka olivat mahdollisesti kuolemassa sukupuuttoon. Esimerkiksi heinäkuussa 1962 *Newsweekissä* uutisoitiin kuvan kera eräästä antilooppilajista, jota uhkasi sukupuuttoon kuoleminen, koska sheikit arabimaissa metsästäivät niitä hovin vuoksi. Lehden mukaan *oryx*-niminen antilooppi oli herättänyt eläinten ystävät maailmalla, kuten Englannin prinssi Philipin, suojelemaan uhanalaisia lajeja. Lehti kertoi tässä uutisessa niistä ponnisteluista, joihin WWF⁴² ja muut eläintensuojelujärjestöt olivat ryhtyneet eläinlajin pelastamiseksi. Ensimmäinen naaras oli saatu jo lehden lainaamien luonnonsuojelijoiden mukaan raskaaksi.⁴³

Luonnonsuojelusta kirjoittaminen lisääntyi *Newsweekissä* pikkuhiljaa ja esimerkkinä merkityksen kasvusta voidaan pitää sitä, että ”luonnonsuojelu”⁴⁴ nousi uutisotsikoihin mukaan vuonna 1962. Ensimmäiset ”luonnonsuojelu”-otsikon alla olleet uutiset käsittivät lähinnä luonnontuhojen kuten myrskyjen ja meren aiheuttamia vahinkoja sekä siihen, miten niitä voitiin estää. Huhtikuussa 1962 *Newsweek* uutisoi tavoitteesta perustaa liittovaltion suojeleohjelma, jonka tarkoituksena oli suojella rannikkolinjaa ja pitää se uimareiden, kalastajien ja juoksijoiden käytössä.⁴⁵

Lehden uutisista voitiin päätellä, etteivät luonnonsuojeluun käytetyt resurssit ja panostukset olleet vielä 1960-luvun alussa suuria. Esimerkkinä tästä oli *Newsweekissä* ”luonnonsuojelu”-otsikon alla kerrottu uutinen kansallisesta kalojen laskennasta. Lehden mukaan seitsemälle tutkijalle ja laboratoriolle rahat riittivät, mutta koko rannikkolinjan kartoittamiseen eivät. Apuja nämä tutkijat olivat lehden mukaan saaneet yli tuhannelta vapaaehtoiselta urheilusukeltajalta. Lehti arveli, että näinkin saatiin uutta ja ainutlaatuista tietoa merenelämästä.⁴⁶

Kolmantena merkittävänä kokonaisuutena vuosien 1961 – 1964 ympäristökirjoitteluun liittyvänä asiana *Newsweekissä* käsiteltiin nälänhätää ja maailman ylikansoittumista. Esimerkiksi heinäkuussa 1962 *Newsweekin* numeron pääuutisena oli maailman väestökriisi ja

---

⁴² World Wildlife Fund.

⁴³ Newsweek 2.7.1962.

⁴⁴ Conservation.

⁴⁵ Newsweek 30.4.1962.

⁴⁶ Newsweek 18.6.1962.

lehden kanteen oli lukijoille asetettu kysymys, oliko maailmassa liikaa lapsia. Tässä vaiheessa lehdessä pohdittiin väestön määrää suhteessa luontoon: Riittääkö kaikille ruokaa, kun väestö määrä kasvoi nopeammin kuin maiden talous. Luoto tuli mukaan siinä, kun lehdessä pohdittiin maankäyttöä ja sitä, että riittikö maata tarpeeksi maanviljelyyn, kun osittain eroosio vähensi mahdollisuuksia maanviljelyyn.⁴⁷ Kesäkuussa 1963 taas lehden pääuutisena oli maailman nälkäongelma, johon lehden mukaan kuoli keskimäärin 10 000 ihmistä päivittäin. Lehdessä oli usean sivun raportti aiheesta sisältäen muun muassa kuvan siitä, miten amerikkalaisen päivittäin ruuasta saatu kalorimäärä erosi intialaisen kalorimäärästä. Lisäksi uutisessa kerrottiin uusista ruokamuodoista, kuten kalajauhasta, josta odotettiin uutta toivoa taistelussa nälkäkuolemia vastaan.⁴⁸ Meni kuitenkin 1970-luvulle asti ennen kuin jälkimmäiset asiat yhdistettiin muuhun ympäristökirjoitteluun, kuten esimerkiksi maailman ylikansoittumisen vaikutuksia saastumiseen.

2.2. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta vuosina 1965 – 1967

Tutkimukseni kolmena seuraavana vuotena ympäristökirjoittelun aihepiireissä alkoi tapahtua jo vähäistä muutosta luonnonsuojelusta kohti ympäristönsuojelua. Kirjoittelu radioaktiivisuudesta ja ydinkokeiden aiheuttamista ympäristövaikutuksista hiljeni. Uutena muotona tulivat muutamat uutisoinnit öljyonnettomuuksista, mutta niissä ei kuitenkaan annettu kuvaa lukijoille mahdollisista vaikutuksista ympäristölle, vaan keskityttiin kuvaamaan pelastustoimia tai miten paljon öljy-yhtiöt joutuivat korvaamaan kaupungeille aiheuttamistaan ongelmista. Suuri osa kirjoittelusta liittyi syntymisen rajoittamiseen esimerkiksi Intiassa. Lisäksi perinteinen luonnonsuojelu sai lehden sivuilla useasti palstatilaa, kun kerrottiin punapuiden suojelemisesta tai puiden suojelemisesta, kun uutta moottoritietä suunniteltiin. Samalla aikavälillä alkoivat lehdessä pienessä mittakaavassa kirjoitukset koskien vesien ja ilman saastumista, mutta näissä uutisointi keskittyi lähinnä puhtaan veden saantiin. Lisäksi muutaman kerran puhuttiin jo yksittäisten jokien saastumisesta, mutta suurena yhteiskunnallisena uhkana saastumista ei vielä pidetty. Uutena saastumisen muotona lehdessä

---

⁴⁷ Newsweek 23.7.1962.

⁴⁸ Newsweek 17.6.1963.

ryhdyttiin kirjoittamaan melusaasteesta. Lehden mukaan monien kaupunkien melu voi aiheuttaa tutkijoiden mukaan niin fyysisiä kuin psyykkisiäkin sairauksia⁴⁹.

Jo 1960-luvun alussa uutisten otsikoihin nousutta sanaa ”luonnonsuojelu” ryhdyttiin käyttämään lehden otsikoissa yhä useammin. Lukijoiden, jotka olivat ympäristöasioista kiinnostuneita, oli näin helpompi saada lehden kautta tietoa eikä tarvinnut etsimällä etsiä tietoa jokaisen uutisen sisältä erikseen. Lisäksi lehdessä julkaistiin kirjaesittelyjä, joissa esiteltiin luonnonsuojelullisia teoksia. Esimerkiksi maaliskuussa 1966 *Newsweekissä* esiteltiin lukijoille luonnontieteilijä Roger Carasin susista kertovaa teosta. Saatteeksi kirjalle lehti kirjoitti, että teknologian uhatessa entistä enemmän villiä luontoa, näyttivät ihmiset olevan koko ajan entistä enemmän kiinnostuneita siitä, mitä se tuhoaa. Tämän ansiosta elokuvat, kirjat ja televisio-ohjelmat saivat kokoajan entistä suurempaa suosiota ja tämä trendi näyttäisi lehden mukaan jatkuvan.⁵⁰

Eläinsuojelu-uutisiin otettiin lisäksi kantaa muutaman kerran *Letters*-palstalla, joka oli *Newsweek*-lehden alussa ollut mielipidepalsta. Esimerkiksi syyskuussa 1965 *Newsweekissä* kerrottiin Keniassa tapahtuneesta elefanttien syntyneisyyden räjähdysmäisestä kasvusta. *Newsweekin* mukaan luonnonsuojelijat joutuivat pian perustamaan ihmisten pelastamiseen sukupuutolta tarkoitetun järjestön, koska eläimet uhkasivat Keniassa ihmisen elinympäristöä.⁵¹ Mielipidepalstalla kyseinen uutinen herätti lukijalta ehdotuksia elefanttien määrien rajoittamiseen. Lukijan mukaan elefanteille voitaisiin syöttää jonkinlaisia ehkäisytabletteja, joita *ASPCA*⁵² oli ollut kehittelemässä rajoittaakseen kyyhkysten määriä New Yorkissa.⁵³

Suurimmat otsikot kuitenkin tässä vaiheessa sai puhdas luonnonsuojelu, kuten kahden sivun pituinen artikkeli kesäkuussa 1966 siitä, miten amerikkalaiset olivat huomanneet, että heidän kesäunelmansa rauhallisesta tilasta maaseudulla ei enää toteudu, kun erämaa ja luonto olivat saaneet väistyä kehityksen tieltä. Lehdessä arvosteltiin kongressia siitä, että siellä puhuttiin paljon luonnonkauneudesta, fyysisestä terveydestä ja mielenterveydestä, mutta kun budjettia piti karsia, ensimmäisenä leikattiin luonnonsuojelusta. Artikkelissa haastateltu

---

⁴⁹ Newsweek 4.4.1966.

⁵⁰ Newsweek 14.3.1966.

⁵¹ Newsweek 20.9.1965.

⁵² American Society of the Cruelty to Animals.

⁵³ Newsweek 11.10.1965.

luonnonsuojelija nosti esimerkiksi sen, että Yhdysvallat käytti päivässä Vietnamin sotaan sen summan, mitä tarvittaisiin kahden pienen luonnonpuiston perustamiseen Pohjois-Kaliforniaan.⁵⁴ Luonnonsuojelujärjestöjen aktiivisemmasta esilletulosta ja *Newsweek*-lehden halusta kirjoitella enemmän kyseisistä asioista kertoi se, että lehdessä ryhdyttiin julkaisemaan luonnonsuojelujärjestöjen mainoksia. Esimerkiksi *EAWLS*⁵⁵ haki jäseniä ja lahjoituksia itäafrikkalaiseen eläintensuojeluun *Newsweek*-lehden sivuilla⁵⁶.

Vielä vuonna 1966 *Newsweek*issä keskityttiin uutisoimaan ympäristökirjoittelua yksittäisten luonnonsuojeluun liittyvien tapahtumien kautta. Esimerkki tästä löytyi muun muassa helmikuulta 1966, jolloin kerrottiin lohien häviämisestä Columbia-joesta. *Newsweek* otti mukaan tähän uhkaan ihmisen tulevat toimet, koska lohia uhkasivat muutkin toimet kuin liikakalastus ja verkkokalastus. Vuoteen 1980 mennessä arvioitiin joen lämpötilan nousevan patojen ja ydinvoimaloiden jätevesien takia kahdeksan astetta lämpimämmäksi kuin mikä oli lohien elinympäristölle sopiva taso. Eräs paikallinen ihminen vaati *Newsweek*issä suojelutoimia, ettei lohelle käy kuten aikoinaan biisoneille, jotka metsästettiin rahan takia lähes sukupuuttoon.⁵⁷

Osoituksena siitä, että saastuminen alkoi kiinnostaa tavallisia ihmisiä, oli se, että lehdessä julkaistiin uutisia tempauksista puhtaamman ympäristön puolesta. Esimerkiksi marraskuussa 1966 julkaistiin lehdessä uutinen puhtaamman ilman viikosta, joka järjestettiin sadassa kaupungissa Yhdysvalloissa. Lehden mukaan suuri osa amerikkalaisista oli säikähtänyt, ettei haiseva ympäristö puhdistu pelkillä toiveikkailla julistuksilla. Esimerkiksi lehti nosti lukijoille tiedon siitä, kuinka paljon jätettä upotettiin edellisenä vuonna maan vesiin, minkä ei voida katsoa olevan hyväksi kaloille. Samassa jutussa *Newsweek* kertoi lukijoilleen, että vesien suojeluun oli tulossa lakien myötä rahaa, kunhan presidentti ensin allekirjoittaisi lakialoitteen.⁵⁸

2.3. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta 1968 – 1969

---

⁵⁴ *Newsweek* 20.6.1966.

⁵⁵ East African Wild Life Society.

⁵⁶ *Newsweek* 25.7.1966.

⁵⁷ *Newsweek* 7.2.1966.

⁵⁸ *Newsweek* 28.11.1966.

Ympäristölliset asiat vaikuttivat jo 1960-luvun lopulla myös monilla rakentamisen osa-alueilla ja tämä näkyi *Newsweek*-lehdessä, jossa monien rakennusprojektien yhteydessä kerrottiin niiden ympäristöllisistä vaikutuksista. Näissä yhteyksissä lehti kirjoitti entistä useammin luonnonsuojelijoiden toimista, kun nämä pyrkivät toimillaan estämään esimerkiksi valtatie rakentamista alueelleen. Esimerkiksi maaliskuussa 1968 kerrottiin *Newsweekissä* Harvardin yliopiston opiskelijoista, jotka sitoivat itsensä puihin, jotka oli tarkoitus kaataa uuden valtatie rakentamisen tieltä. Lehden mukaan tämä oli uusi levinnyt ilmiö, sillä enemmän kuin kahdessakymmenessäviidessä suuressa kaupungissa käytiin samaan aikaan taistelua valtateiden rakentamisen puolesta ja vastaan. Taistelussa parhaimman ratkaisun voisi tuoda oman suunnitteluryhmän perustaminen. Tähän otettaisiin mukaan ammattilaisia arkkitehtien, insinöörien ja saastumista tuntevien asiantuntijoiden edustajista ja selvitetäisiin rakentamisen laaja-alaiset vaikutukset sekä tehtäisiin niiden pohjalta ehdotukset, jos tarvittaisiin esimerkiksi tien rakentamista kansallispuiston läpi.⁵⁹

Vuoden 1968 aikana nälänhätä Biafran alueella nousi kirjoittelun aiheeksi. Biafran ja Nigerian välisestä sodasta kirjoitettiin lehdissä paljon ja lähes joka kerta mukaan oli liitetty kuvia alastomista nälkää näkevästä biafralaislapsista.⁶⁰ Samaan aikaan lehdessä julkaistiin erikoisartikkeli maailman nälänhädästä ja mahdollisista ratkaisuista, miten siitä selvittäisiin. Raportissa kerrottiin lukijoille muun muassa siitä, oliko ns. vihreästä vallankumouksesta ratkaisuksi yleiseen maailmanlaajuiseen nälkäongelmaan.⁶¹ Uudemman kerran vihreätä vallankumousta kehittyvissä maissa esiteltiin helmikuussa 1969, jolloin lehden lukijoille kerrottiin maatalouden saavutuksissa muun muassa Taiwanissa ja Indonesiassa. Lehden mukaan maanviljelyn vallankumouksen takana olivat paremmat lannoitteet, uudet koneet, keinokastelu sekä tuohyönteisten kontrollointi.⁶² Raportissa ei mainittu mitään näiden edellä mainittujen keinojen luonnolle mahdollisesti aiheuttamista haittavaikutuksista, kuten vesivarojen niukkuudesta tai tuholaismyrkkujen vaaroista, vaikka samoja aineita käyttäneen Yhdysvaltojen maatalouden ympäristöhaitoista lehden sivuilla oli kirjoitettu jo vuosia⁶³.

Luonnonsuojelullisten asioiden nouseminen entistä suurempaan rooliin yritysten taholta vaikutti siihen, että myös lehden mainoksissa mainittiin ensimmäisiä kertoja käsite

---

⁵⁹ Newsweek 25.3.1968.

⁶⁰ Esimerkiksi 12.8.1968.

⁶¹ Newsweek 26.8.1968.

⁶² Newsweek 3.2.1969.

⁶³ Ks. kappale 3.3.1.

”luonnonsuojelu”, kun yritys mainosti palveluitaan. Ensimmäiset tällaiset mainokset olivat metsäyhtiöitten mainoksia. Esimerkiksi eräs puuyhtiö kertoi mainoksessaan, että metsänsuojelu oli sen keskeinen huolenaihe ja metsistä huolehtiminen tarjosi selluloosaa ja paperia vuosiksi eteenpäin.⁶⁴

Ihmisten omien toimien vaikutuksista ympäröivään maailmaan suurimpana näkyvänä esimerkkinä 1960-luvun lopun ympäristökirjoittelussa *Newsweekissä*, oli säteilyn aiheuttamien vaurioiden raportoinnin palaaminen uutisoinnin aiheeksi. Esimerkiksi huhtikuussa 1968 lehdessä raportoitiin Yhdysvaltojen 1940- ja 1950-lukujen ydinkokeiden testauspaikkana toimineiden Bikini-atollojen ympäristötilasta. Syynä tähän oli se, että Yhdysvalloissa pohdittiin sitä, voisivatko paikalta muuttaneet ihmiset palata takaisin asumaan atolleille vai oliko radioaktiivinen säteily vielä liian vaarallista atolleille palaamiseen. Paikalla tehtyjen tutkimusten mukaan luonto oli jo palannut ydinkokeita edeltävälle tasolle, mutta oliko se tarpeeksi turvallista, jotta kolmesataa pakolaista voisi palata kotiseudulleen. Artikkelissa tunnustettiin se tosiasia, että radioaktiivisuus voi vielä vuosienkin jälkeen testauksesta päätyä ravintoketjua pitkin ihmiseen, joten tutkimuksia piti vielä jatkaa ennen kuin ihmiset voisivat muuttaa takaisin ja syödä turvallisesti alueella.⁶⁵

2.4. Yleiskuva ympäristökirjoittelusta 1970 – 1972

Osoituksena siitä, että ympäristöasioista haluttiin kertoa entistä enemmän amerikkalaisille aikakauslehtien lukijoille, *Newsweek*-lehti julkaisi tammikuun 1970 viimeisessä numerossaan kansikuvasta lähtien ympäristöön pääuutisena keskittyvän numeron. Kannessa oli otsikko ”turmeltu ympäristö”⁶⁶ sekä kuva maapallosta ja viidestä ympäristöuhasta. Kuvilla lehti halusi varmaankin nostaa tärkeimmiksi maapalloa ja ympäristöä uhkaaviksi tekijöiksi ylikansoittumisen, ilman saastumisen, vesien saastumisen, jätevuoret sekä autoteollisuuden aiheuttamat metallijätteet. Pääuutisen esittelyssä lehti perusteli asian ottamista näin laajasti

---

⁶⁴ Newsweek 23.12.1968.

⁶⁵ Newsweek 1.4.1968.

⁶⁶ The Ravaged Environment.

esille sillä, että otsikoissa pyörivät sanat ekologia, ympäristö ja saastuminen sekä elämänlaadun arveltiin olevan keskeisiä poliittisia keskustelunaiheita 1970-luvulla.⁶⁷

Lehdessä kirjoitettiin monipuolisesti ympäristöasioista aluksi kahdenkymmenenviiden sivun mittaisessa erikoisraportissa. Raportti sisälsi lehden lukijoille muun muassa tietoa ympäristön nykyisestä tilasta, sen aiheuttajista sekä mahdollisista hoitotoimenpiteistä. Lisäksi lukijoille valaistiin politiikkojen ja ympäristön suhteesta otsikolla ”poliitikot tuntevat asian”⁶⁸. Yhtenä tärkeänä osana raporttia oli kirjoitus, jossa lukijoille esiteltiin termi ”ekologia”⁶⁹ ja mitä se tarkoitti. Ympäristöasiat, joihin raportissa keskityttiin tarkemmin, olivat ilman ja vesien saastuminen sekä maankäyttö. Näistä kaksi ensimmäistä olivat juuri ne, mistä lehdessä kirjoitettiin jo 1960-luvun puolivälistä lähtien koko ajan enemmän ja laajentuen yksittäisistä tapauksista nyt 1970-luvun alussa koko maata koskevaksi kirjoitteluksi. Raportissa kerrottiin lukijoille, miten teollisuus oli omalta osaltaan aiheuttanut saastumista ja kuinka se nyt auttoi jälkiensä siivoamisessa. Taloussivuilla viikon teemana ollutta ympäristön likaantumista käsiteltiin pohtimalla sitä, miten ympäristön siivoaminen saataisiin maksettua.⁷⁰

Mielipidepalstalle saadusta palautteesta voi päätellä sen, että kokonaisen raportin julkaiseminen ympäristötilasta oli lehden lukijoille mieleen. Koko tutkimusjaksollani ei tätä ennen ollut ympäristöön tai luontoon liittyviä uutisia kommentoitu lehden mielipidepalstalla yhtä numeroa pidempään, mutta kyseistä raporttia kommentoitiin usean kirjoittajan toimesta vielä maaliskuussakin eli puolitoista kuukautta raportin julkaisemisen jälkeen. Muun muassa eräs lukija piti aihetta ja raporttia tärkeimpänä asiana, joka lehdessä oli ikinä julkaistu ja toinen lukija piti saastumista pahempana uhkana Yhdysvalloille kuin kommunismi oli koskaan ollut.⁷¹

Ylikansoittumisen yhteydessä ryhdyttiin kirjoittamaan sen merkityksestä ympäristölle. Esimerkiksi maaliskuussa 1970 lehdessä kirjoitettiin kokonainen artikkeli väestön kasvun merkityksestä Yhdysvalloissa. Lehden mukaan Amerikan reilu kaksisataamiljoonainen väestö

---

⁶⁷ Newsweek 26.1.1970 .

⁶⁸ The Politicians Know an Issue.

⁶⁹ Ecology.

⁷⁰ Newsweek 26.1.1970.

⁷¹ Newsweek 9.1.1970.

aiheuttaa suuremman vahingon ympäristölle kuin kahden ja puolen miljardin väestö ns. kehittymättömissä maissa.⁷²

Lehdessä ryhdyttiin kirjoittamaan ja esittelemään toimia, mitä oli jo tehty ja mitä voitaisiin tehdä, jotta ympäristön tila parantuisi. Osoituksena tästä *Newsweek*-lehdessä kerrottiin lukijoille keinoja siihen, miten kierrättämällä saataisiin ympäristöä suojeltua paremmin. Syyskuussa 1970 *Newsweek* julkaisi pitkän artikkelin pullojen palautuksesta kierrätykseen. Lehden mukaan yritykset eivät ole vielä valmistautuneet ympäristöasioihin poliittisena aiheena. *Newsweekin* mukaan esimerkiksi lasipullovalmistajat olivat löytäneet itsensä terävän hyökkäyksen kohteena luonnonsuojelijoiden toimesta. Lehden mukaan ympäristönsuojelijat olivat pullojen kimpussa useista syistä ja kaikki niistä eivät olleet loogisia. Pullojen osuus käsitti vain arviolta kuusi prosenttia kunnallisesta roskamäärästä. Kertakäyttöpullost olivat nopeasti syrjäyttäneet palautuspullost ja näitä pulloja voitiin nähdä huomattavia määriä valtateiden varsilla, jalkakäytävillä sekä puistoissa. Lehden mukaan, jotta tämä sotku saataisiin siivottua, perinteinen panttipullo oli luonnonsuojelijoiden ratkaisu tilanteeseen. Lehden mukaan kongressiin oli menossa useita esityksiä, joissa kiellettäisiin ei-kierrätettävien pullojen ja purkkien käyttö. Toisena vaihtoehtona oli väläytetty sitä, että niille materiaaleille, joita ei voi kierrättää, määrättäisiin veroja. Yritykset saivat kommentoida kierrätystä ja heidän näkemyksensä oli se, että ihmiset halusivat käytännöllisiä pakkauksia eivätkä halunneet käsitellä minkäänlaisia palautettavia pulloja tai purkkeja. Lehti pohti uutisessaan tämän todenperäisyyttä ja arveli näin käyneen ja osoitus tästä oli siinä, että viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana pullojen palauttaminen oli vähentynyt huomattavasti. Lopuksi lehti otti esille esimerkkejä siitä, miten muissa maissa asiassa oli toimittu. Esimerkiksi Suomessa oli kielletty kertakäyttöisten virvoitusjuomapullojen käyttö ja Tanska oli seuraamassa Suomea tässä asiassa. Artikkelin mukaan kuluttajien asenteet kierrätettäviin pulloihin tulivat seuraavaksi testiin, kun marraskuussa 1970 Washingtonin osavaltio oli äänestämässä tuleeko ei-palautettavien virvoitusjuomapullojen käyttö kielletyksi. Lehden mukaan päätös suostumisesta tähän olisi selvä merkki siitä, että palautettavien pullojen aika oli tullut uudestaan.⁷³

Vuonna 1971 *Newsweekissä* kirjoittelu ympäristöasioita oli jo viikoittaista ja jokaisessa numerossa saattoi olla useitakin uutisia esimerkiksi liittyen saastumiseen. Yhtenä esimerkkinä

---

⁷² *Newsweek* 30.3.1970.

⁷³ *Newsweek* 21.9.1970.

siitä, että *Newsweek* koki tärkeäksi kertoa ympäristöasioista lukijoilleen, oli artikkeli, jossa käsiteltiin ympäristöjournalismia. *Newsweekin* mukaan ympäristöuutisten tekeminen oli ollut vaikeaa, koska piti tietää niin paljon eri asioista muun muassa lakiasioista, kemiasta ja eläintieteistä. Jokaisen kirjoituksen tekeminen oli kuin kävisi yliopistoluennon aiheesta. Lehden mukaan toimittajien määrä oli kuitenkin viimeisen parin vuoden aikana kasvanut räjähdysmäisesti. Kun pari vuotta sitten oli vain muutama ympäristötoimittaja, nyt 150 toimittajaa osallistui EPA⁷⁴:n lehdistötilaisuuteen. *Newsweekin* mukaan sen toimistot ympäri maata vahvistivat, että niin lehdistö, kuin televisiokin oli vahvasti sitoutunut uutisoimaan ympäristöuutisia. Muun muassa TV-kanavat aikoivat näyttää suoria ympäristöuutisia uutisissaan ja lyhytdokumentteja kolmena tai neljänä päivänä viikossa. Lisäksi television useat kanavat olivat jatkamassa näyttävästi ympäristö- ja luonnonhistoriallisten dokumenttien näyttämistä. *Newsweek* kertoi, millaisia ongelmia ympäristöuutisten monimutkaisuus oli aiheuttanut joissakin lehdissä. Esimerkiksi *Houston Post* -lehti palkkasi hätäisesti 15-vuotiaan pojan ympäristötoimittajaksi lehteen ja lupasi elinikäisen työn lehdestä ympäristöasioiden ympärillä. Lisäksi *Newsweek* ihmetteli artikkelissa, miksi suuret lehdet lähinnä sivusivat ohimennen ympäristöasioita, kun taas pienet lehdet olivat raportoineet paikallisista ympäristöaiheista. Esimerkkinä *Newsweek* esitteli *Maine Times* -lehden, joka pienestä levikistä huolimatta oli ollut vahvin ja tarmokkain mediaääni vaikuttamassa ympäristöuudistuksiin osavaltiossaan. *Newsweekin* mukaan suurimmat lehdet julkaisivat puolustelevia mainoksia yrityksiltä, jotka olivat saaneet saastuttajan leiman, mutta suurin osa toimituksista oli kieltäytynyt tällaisista vastatodistelujen mahdollisuuksista. *Reader's Digest* -lehti aikoi kuitenkin antaa oman foorumin syytetyille puolustautua julkaisemalla numeron, jossa saastuttamisesta syytetyt yritykset voivat itse muokata viestinsä ja kirjoittaa otsikkonsa. *Newsweekin* mukaan media oli löytänyt ympäristöasioista varman ykkössivun tarinansa, joka herätti yleisön kiinnostuksen ja varmisti näin medialle suosion.⁷⁵

Tutkimusjakson loppuosalla ympäristökirjoittelu oli laajentunut jo amerikkalaista yhteiskuntaa yleisellä tasolla käsitteleväksi. Lehti kirjoitti esimerkiksi uutisen siitä, miten uusi lainsäädäntö määräsi, että kaikkia yleisiä rakennusprojekteja varten pitäisi tehdä ympäristövaikutusten arviointi. Nyt lehden mukaan yksityiset projektit olivat viivästyneet monessa paikassa, kun korkein oikeus oli päättänyt, että merkittävimmistä yksityisistä projekteista piti tehdä vastaava arviointi. Lehti kuvasi tilanteeseen olevan odotetusti kahta

---

⁷⁴ Environmental Protection Agency.

⁷⁵ Newsweek 1.2.1971.

erilaista kantaa, jossa luonnonsuojelijat iloitsivat järkiintyvistä maankäytöstä ja valmistajat pelkäsivät tämän aiheuttavan lisäkustannuksia. Lehden mukaan suurimmat ongelmat olivat siinä, miten määritellä merkittävät projektit kaikista rakennusprojekteista. Kirjoittaja arveli, että nämä säännöt kuitenkin takasivat parempilaatuista asumista ja korkeampia hintoja, mutta ajat, jolloin kaikille riitti puhdasta maata, ilmaa ja vettä olivat takana ja nyt vaadittiin rakentamiseen ympäristötietoisuutta.⁷⁶

Lokakuussa 1972 *Newsweekissä* uutisoitiin otteita senaatin julkaisemasta raportista, johon oli kerätty suurilta yrityksiltä tietoja, jotta nämä pystyivät todistamaan ottavansa toimissaan huomioon niin kuluttajat kuin ympäristönkin. Esimerkiksi jotkin yritykset olivat vaihtaneet polttoaineet tehtaissaan vähärikkisiksi ja toiset yritykset maksoivat palautetusta alumiinista maksua. Lehden mukaan kolmestasadasta yrityksestä 119 ei palauttanut kyselyä ollenkaan. Senaatin edustajat kuitenkin pitivät saatuja vastauksia hyvinä, sillä näin yritykset voivat osoittaa tekevänsä jotain vastatakseen kuluttajien ja luonnonsuojelijoiden kritiikkiin. *Newsweekin* näissä asioissa useasti lainaama Ralph Nader oli kuitenkin pettynyt yritysten vastausprosenttiin ja pelkäsi lehden mukaan sitä, että kun hän ja alaisensa olivat tekemässä samanlaista kyselyä, vastausmäärä tuli olemaan vielä pienempi kuin senaatin kyselyssä.⁷⁷

Ympäristönsuojelun ja muiden ympäristöasioiden muuttumisen entistä vakavammaksi aiheeksi Yhdysvalloissa voitiin päätellä myös *Newsweekin* julkaisemista talousuutisista. 1970-luvulla uutisointi ympäristöasioista lisääntyi lehden taloussivuilla huomattavasti. Yleisimmin talousuutiset kohdistuivat autoteollisuuteen. Kun 1960-luvulla autoteollisuuden uutisointi keskittyi *Newsweekin* sivuilla siihen, miten saatiin autoista turvallisempia esimerkiksi turvavyynyjä kehittelemällä, olivat 1970-luvulla autojen kehityksessä tärkeänä ohjenuorana päästöttömät autot sekä höyryllä kulkevien autojen kehittäminen.

Toinen tärkeä ryhmä ympäristökirjoittelua olivat uutiset uusien öljyvarantojen etsimisestä ja siihen liittyvistä ympäristöongelmista, kuten Alaskaan suunnitteilla olleen öljyputken vaikutuksista ympäristöön ja paikalliseen väestöön. Ympäristönsuojelijat taistelivat Alaskan öljyputkea vastaan vuosina 1968 – 1973 samaan aikaan, kun Yhdysvallat halusivat irrottautua riippuvaisuudesta arabien öljyyn⁷⁸. *Newsweekissä* aihetta seurattiin myös tiiviisti. Esimerkiksi

---

⁷⁶ Newsweek 16.10.1972.

⁷⁷ Newsweek 16.10.1972.

⁷⁸ Petulla 1980, s. 130 - 131.

huhtikuussa 1972 lehdessä uutisoitiin Alaskan öljyputken rakentamissuunnitelmien esille tulon saaneen niin raivostuneen vastaanoton ympäristönsuojelijoilta, että hallitus on joutunut perääntymään putken rakentamisesta. Lisäksi hallitus on ryhtynyt tekemään tutkimusta öljyputken rakentamisen vaikutuksista paikalliseen väestöön ja ympäristöön.⁷⁹

Tutkimusjakson lopulla ympäristöasioissa oli päästy niin pitkälle, että taloussivuilla ryhdyttiin käsittelemään kuluttajien mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöasioihin, mistä esimerkkinä olivat ostoboikotit. Lehden sivuilla myös esiteltiin jo yrityksiä, jotka olivat ympäristöystävällisiä ja näin niiden osakkeita ostamalla pysti vaikuttamaan ympäristön tilaan. Esimerkiksi tammikuussa 1970 lehden taloussivuilla julkaistiin kokonainen artikkeli, joka käsitteli saastumista vastustavien yritysten osakkeita, joihin panostamalla oli voinut saada suuriakin voittoja. Taloustoimittajan mukaan näiden osakkeiden arvonnousua ja ihmisten kiinnostumista niistä ei voida pitää ihmeenä, sillä lähes kaikki viranomaiset presidentistä alaspäin puhuivat saastumisen poistamisesta. Toimittajan mukaan arviot siitä, miten paljon rahaa Amerikan ympäristön puhdistamiseksi tarvittiin, vaihtelivat kymmenestä miljardista vuodessa jopa kolmeensataan miljardiin dollariin. Artikkelissa pohdittiin sitä, miten määriteltiin jonkin yhtiön osake saastumista vastustavaksi eli paljonko yhtiön oli käytettävä rahaa ympäristöä kohentaviin toimiin vai riittikö se, että yhtiö esimerkiksi valmisti jotain saastumista ehkäisevää laitteistoa.⁸⁰

Lehden lukijoille ryhdyttiin kertomaan siitä hinnasta, minkä ympäristön siivoaminen maksaisi Yhdysvalloille. Esimerkiksi tammikuussa 1972 *Newsweek*-lehti rauhoitteli lukijoitaan, etteivät kustannukset ole tuhoisia, kuten jotkut tuomiopäivän julistajat olivat väittäneet. Uusimmat laskelmat, jotka pohjautuivat lehden mukaan Valkoisen talon pääekonomistin arvioihin, osoittivat lehden mukaan sitä, että puhdistusohjelma laskisi bruttokansantuotetta ainoastaan noin puoli prosenttia seuraavan viiden vuoden aikana.⁸¹ Elokuussa 1972 taas *Newsweekissä* julkaistiin uutinen, jossa käsiteltiin Nixonin hallinnon laskelmia ympäristön siivoamiseen vuoteen 1975 mennessä. Puhdistamisen hinnaksi oli saatu reilut sata miljardia dollaria, josta teollisuuden pitäisi maksaa 41 %. Laskelmat olivat lehden mukaan saaneet liikemiehet todelliseen sokkiin. Lehden mukaan oli ilmiselvää, että teollisuus haluaisi mieluummin etuja, jos se kehittäisi saastumista vähentäviä laitteita eikä lisäveroja, jos sillä oli

---

⁷⁹ Newsweek 3.4.1972.

⁸⁰ Newsweek 19.1.1970.

⁸¹ Newsweek 17.1.1972 .

saastuttavia laitteita käytössään. Samassa uutisessa presidentti Nixon rauhoitteli kuitenkin teollisuutta, että arvio oli yksinkertaistettu, sillä yritysten verorahat toivat maalle omat hyötynsä eikä yrityksiä kannattanut ajaa vararikkoon ympäristöllisiin syihin vedoten. *Newsweekin* mukaan tämä oli saanut ympäristönsuojelijat jo kommentoimaan asiaa, että Nixonin hallinnon tavoite elämänlaadun parantamisesta oli jälleen osoittautumassa pelkäksi fraasiksi.⁸²

3. Ympäristökirjoittelun muutokset teemoittain vuosina 1961 – 1972

3.1. Vesien saastuminen

Vesiä koskeva ympäristökirjoittelu tutkimusjaksoni alussa koostui lähinnä kirjoituksista, miten vettä voitaisiin käyttää voimanlähteenä ja resurssina ihmisille. Vielä 1960-luvun alussa kirjoituksissa ei ollut mainintoja vesien saastumisesta. Esimerkiksi helmikuussa 1961 *Newsweek* uutisoi, että Delaware-nimisen joen kontrolloinnista ja kehityksestä oli päästy yhteisymmärrykseen vuosikymmenien taiston jälkeen sitä käyttävien neljän osavaltion ja kahden suuren kaupungin, New Yorkin ja Philadelphian, sekä liittovaltion hallinnon kanssa, mutta uutisessa ei sivuttu joen saastumista millään tavalla.⁸³

Ensimmäinen merkittävä uutinen vesien saastumisesta julkaistiin tutkimusjaksollani elokuussa 1965, jolloin koko lehden pääteemana kansikuvasta lähtien oli vesikriisi. Uutisten joukossa lehti keskittyi yhtenä osana Hudson-joen tilaan. Hudson-joesta oli lehden mukaan tullut jätteiden kaatopaikka, koska sinne jätteiden toimittaminen oli helppoa ja halpaa.⁸⁴ Tässä vaiheessa *Newsweek*-lehden saastumista koskeva kirjoittelu ei vielä koskettanut saastumista yleisenä ilmiönä, vaan keskittyi yksittäistapauksien raportointiin.

---

⁸² Newsweek 16.8.1972.

⁸³ Newsweek 13.2.1961.

⁸⁴ Newsweek 23.8.1965.

Hudson-joen tilaan palattiin lehdessä marraskuussa 1965, jolloin ensimmäisen kerran uutisen otsikkoon oli *Newsweekissä* nostettu sana ”saastuminen”⁸⁵. Lehti kertoi lukijoilleen, että Newburghin kaupunki oli pitkään ollut luonnonsuojelijoiden mukaan maanlaajuisen vesien saastumisen symboli. *Newsweek* katsoi, ettei Newburgh ollut yksin tämän ongelman kanssa, mutta useat muut kaupungit joen varrella olivat katsoneet, että jokien saastuminen oli muiden ongelma. *Newsweekin* mukaan viimeisen vuoden aikana oli muutos alkanut suhtautumisessa vesien saastumiseen. Saastumisen vastustaminen oli levinnyt konservatiivien joukkoihin ja vesien saastuminen oli muuttunut tärkeäksi poliittiseksi aiheeksi. Newburghissa kuitenkin vesien saastumisen vastustus ei ollut saanut aikaiseksi toimintaa Hudson-joen puhdistamiseksi. Jätevesilaitoksia viivytettiin viimeiseen saakka, vaikka oikeudelta oli saatu määräys rakentaa sellainen. Syyksi tähän oli sanottu, että George Washington poistuessaan alueelta aikoinaan olisi sanonut, että mikään ei saa muuttua ennen kuin hän palaisi takaisin. Hän ei koskaan tullut takaisin, joten lehden mukaan Newburghin oli vihdoinkin aika muuttua.⁸⁶

Lehden vesien saastumista ja vesivarojen riittävyttä koskeva kirjoittelu alkoi 1960-luvun lopussa siirtymään siihen, että *Newsweekissä* kirjoitettiin ympäristöongelmista muualla kuin pelkästään Yhdysvalloissa. Lehti keskittyi tässä vaiheessa kirjoittamaan lähinnä muista teollistuneista maista Euroopassa ja Japanista. Esimerkiksi lokakuussa 1968 lehdessä verrattiin Italian vesitilannetta muinaisen Rooman valtakunnan tilanteeseen, jolloin oli yleistä varastaa vettä naapurin putkista. Lehden mukaan Italiassa oli nykyisin ainut mahdollisuus saada puhdasta vettä joko varastamalla naapurin vesisäiliöstä tai suojelemalla vesivaroja tiukasti, koska väestön kasvu ja nopea teollistuminen olivat vieneet vesivarannot maassa vähiin.⁸⁷ Toinen esimerkki *Newsweekin* vesien saastumiskirjoittelun laajentumisesta koskemaan muiden maiden vesistöjä oli heinäkuussa 1969 julkaistu uutinen kuvineen kuolleista kaloista Rein-joesta Saksan kohdalta. Samaa kuvaa käytettiin myöhemmin, kun lehdessä julkaistiin saastumiseen keskittynyt numero 1970-luvun alussa.⁸⁸

1960-luvun lopussa *Newsweekin* kiinnostuminen ympäristöasioihin ja vedensaastumiseen lisääntyi koko ajan ja lehdessä ryhdyttiin kertomaan lukijoille vesien saastumisen estämisestä ja siitä, miten paljon hallinto käytti siihen rahaa. Lehden kirjoittelusta voi päätellä muun muassa sen, että se arvosteli liittovaltion viranomaisten toimintaa rahojen käytössä.

---

⁸⁵ Pollution.

⁸⁶ Newsweek 8.11.1965.

⁸⁷ Newsweek 7.10.1968.

⁸⁸ Newsweek 7.9.1969.

Esimerkiksi huhtikuussa 1969 *Newsweek* kertoi uutisessaan, että Yhdysvaltojen saastuneita jokia ja järviä uhkasi entistä pahempi saastuminen, koska liittovaltion budjetista kiristettiin ympäristöllisistä ohjelmista. Lehden mukaan liittovaltion hallinto maksoi puolet paikallisten vesien saastumisen estämiseen käytetyistä rahoista. Kongressi oli luvannut lehden mukaan rahaa 700 miljoonaa dollaria saastumisen estämiseen, mutta liittovaltion hallinto oli vaatinut vain 214 miljoonaa dollaria samalle vuodelle, jotta voisivat maksaa paikallisten saastumisen estämiseen käyttämiä rahoja.⁸⁹

Lehdessä seurattiin 1970-luvun alussa entistä tarkemmin vesien saastumisen estämiseen käytettävien määrärahojen kehitystä. Esimerkiksi tammikuussa 1970 lehti kertoi lukijoilleen, että Nixonin hallinto aikoi julkaista ohjelman, jolla saataisiin koko maa yhdessä taistelemaan vesien saastumista vastaan. Lehden mukaan rahoituksen onnistumiseksi kustannukset jaettaisiin osavaltioiden ja Washingtonin kesken seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana ja ohjelmaan käytettäisiin kaksikymmentäviisi miljardia dollaria.⁹⁰ Samalla lehdessä ryhdyttiin seuraamaan tarkemmin lakien kehittymistä koskien vesien saastumista. Lokakuussa 1970 lehdessä kerrottiin Nixonin ympäristöhallinnon suunnittelevan keinoja, joilla estettäisiin tulevaisuudessa uhkaavaa merien saastumista.⁹¹

Ympäristökirjoittelu *Newsweek*-lehdessä kertoi useasti ikävistä tapahtumista esimerkiksi siten, kuinka ihminen omilla toimillaan oli jo saastuttanut ja tuhonnut jonkun järven tai joen. Myös poikkeuksia tähän löytyi: Lehti kertoi välillä hyviäkin uutisia ympäristön kannalta. Marraskuussa 1970 lehti kuvasi lyhyen ekologisen ajan olleen täynnä vain negatiivisia uutisia ja nyt lehdellä oli vihdoin lukijoilleen positiivistakin kerrottavaa, sillä Lake Washington oli saatu pelastettua saastumiselta. Järvi oli kärsinyt toisen maailmansodan jälkeen kymmenen jätevesilaitoksen puhdistusvesien laskemisesta vesistöön, mikä oli aiheuttanut kasvillisuuden kuolemaa ja lopulta kalojen kuolemia järvessä ravinnon loputtua. Alueelle oli rakennettu uusi järjestelmä, jossa jätteet hävisivät vuoroveden avulla. Uuden järjestelmän avulla vedestä oli tullut puhtaampi, selvempi ja kalat olivat palanneet järveen. Lehden mukaan järven pelastuminen osoitti, että saastuminen ei ollut peruuttamatonta edellyttäen, että kansalaiset

---

⁸⁹ *Newsweek* 7.4.1969.

⁹⁰ *Newsweek* 19.1.1970.

⁹¹ *Newsweek* 19.10.1970.

päättivät pelastaa ympäristön ja olivat halukkaita maksamaan menneiden vuosien välinpitämättömyydestä.⁹²

Vuoteen 1972 mennessä ympäristönsuojelussa oli siirrytty ajattelemaan jo pidemmälle yksittäisten jokien ja vesistöjen saastumisesta ja maailmalla pohdittiin kokonaisten merien saastumisen estämistä ja ihmisen roolia siinä. *Newsweekissä* tämä näkyi muun muassa siinä, että lehden lukijoille kerrottiin, mitä ympäri maailmaa merien tilalle kuului. Lisäksi lehden kirjoittelussa lisääntyi raportointi siitä, mitä vesiensuojelussa voisi ja pitäisi tehdä. Esimerkkinä tästä oli marraskuussa 1972 julkaistu raportti merien pelastamisesta. Raportti kertoi Lontoossa pidetystä kokouksesta, jossa pohdittiin merien sen hetkistä tilaa. Kokouksena aiheena oli ns. sisämerien tila. Artikkelin mukaan esimerkiksi Itämeri ja Välimeri olivat sotkeentuneet öljystä, radioaktiivisesta jätteestä, torjunta-aineista ja muista jätteistä niin, että niiden kalat olivat katoamassa. Lehden mukaan suurin uhka meren eläville oli öljy, sillä gallona sitä köyhdytti happea 400 000 gallonasta merivettä ja tuhosi kalat siltä alueelta. Lehden mukaan ihmisille vaarallisimpia aineita olivat elohopea ja kadmium, joita pääsi teollisuusjätteiden mukana mereen.⁹³

Lontoon kokouksessa ehdotettiin otettavaksi käyttöön tapaa, joka kielsi kiellettyjen aineiden dumpaamisen mereen muulloin kuin äärimmäisessä hätässä. Lisäksi siellä määritettiin jätteitä, joiden mereen laskemiseen tarvittaisiin erikoislupa ja lupa myönnettäisiin vain huolellisen harkinnan jälkeen. Lehden mukaan Lontoon kokoontumista oli pidetty suurena askeleena kohti globaalista saastumisen kontrolloimista, mutta asiassa oli vielä paljon rajoituksia. Yhdeksi ongelmaksi lehti näki sen, että maat joutuivat itse valvomaan ja rankaisemaan omia lainrikkojiaan. Toiseksi rajoitukseksi lehti näki sen, että se koskee vain yhtä osaa merien saastumista ja unohti kokonaan esimerkiksi likaantuneet joet, jotka laskivat meriin sekä saastuneen ilman, jotka pilasivat yhtäläillä meriä. Lehti kuvasi yhteisymmärryksen saavuttamista pieneksi, mutta merkittäväksi askeleeksi. Uutisen loppuksi *Newsweek* julkaisi usean sivun raportin Välimeren ympäristön tilasta otsikolla ”kuollut Välimeri”⁹⁴. Kirjoituksen mukaan suurimmaksi Välimerta koskevaksi ympäristöuhaksi oli noussut öljyn poraaminen merenpohjasta. Lehdessä haastateltu ympäristönsuojelija pelkäsi

---

⁹² Newsweek 16.11.1970.

⁹³ Newsweek 27.11.1972.

⁹⁴ The Dead Med.

Välimerellä tapahtuvan samanlaisen onnettomuuden, joka tapahtui Santa Barbarassa⁹⁵, Yhdysvalloissa. Ympäristönsuojelija arveli, ettei Välimeri kestäisi vastaavaa onnettomuutta.⁹⁶

3.2. Ilman saastuminen

Autojen määrän räjähdysmäinen kasvu toisen maailmansodan jälkeen lisäsi pakokaasupäästöjä nopeasti ja aiheutti savuongelmia useissa Yhdysvaltojen suurissa kaupungeissa. Ensimmäisenä osavaltiona Yhdysvalloissa Kaliforniassa laadittiin lainsäädäntöä puhtaamman ilman puolesta jo vuonna 1947, minkä jälkeen laadittiin vuonna 1955 liittovaltion yhteinen laki⁹⁷ puhtaammasta ilmasta. Lakiin on tehty viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana useita lisäyksiä, sillä lainsäätäjät ovat joutuneet vastaamaan julkisiin vaatimuksiin puhtaammasta ilman laadusta, jota uhkaa kaupunkien ilman saastuminen.⁹⁸ Tässä luvussa seuraan ilman saastumista koskevaa kirjoittelua *Newsweekissä* tutkimusjaksollani eli vuosina 1961 – 1972.

Ensimmäinen ilman saastumiseen liittyvä uutinen julkaistiin *Newsweekissä* elokuussa 1961, jolloin uutisoitiin autoteollisuudelle esitetystä vaatimuksesta päästä yhteisymmärrykseen autoihin asennettavasta laitteesta, jolla estettäisiin autojen savujen pääseminen ilmaan. Asiaa ajaneen ministerin mukaan tähän pakottava lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 1964 automalleihin, jos autoteollisuus ei ole päässyt sopuun laitteen kehittämisestä.⁹⁹ Seuraavaa ilman saastumista koskevaa uutisointia lehdessä saatiin odottaa vuoden 1962 joulukuuhun, jolloin lehdessä kerrottiin pahimmasta Lontoota kohdanneesta savusumusta vuosikymmeneen. Lehti kertoi, että briteillä ilman saastuminen oli krooninen ongelma, sillä savusumun aiheuttamat kuolemat olivat kaksinkertaiset esimerkiksi amerikkalaisiin verrattuna. Lehden mukaan Britannian, kuten muunkin teollistuneen maailman piti tehdä paljon enemmän vähentääkseen ilman saastumista.¹⁰⁰

---

⁹⁵ Lisätietoa onnettomuudesta löytyy kappaleesta 4.2.

⁹⁶ *Newsweek* 27.11.1972.

⁹⁷ Air pollution Control Act of 1955.

⁹⁸ Warren 2003, s. 267.

⁹⁹ *Newsweek* 21.8.1961.

¹⁰⁰ *Newsweek* 17.12.1962.

Seuraava uutinen ilman saastumisesta julkaistiin vuoden 1963 syyskuussa, jolloin ilman saastumisesta kirjoitettiin *Newsweekissä* otsikolla ”Viemärit taivaalla”¹⁰¹. Kirjoitus liittyi edelliseen ilman saastumisuutiseen, jossa käsiteltiin Lontoota edellisenä joulukuuna kohdannutta ilman saastumista. Samalla lehdessä esiteltiin ensimmäisen kerran lakia, joka käsitteli ilman saastumista. Uutisessa kerrottiin itärannikkoa kohdanneesta ilmamassasta, joka sisälsi tehtaiden piippujen savua ja autojen pakokaasuja yhdistettynä paikallaan pysyvään ilmaan, joka ilman hyvää tuuria olisi aiheuttanut Yhdysvaltojen kaikkien aikojen pahimman ilman saastumiskatastrofin. Lehden mukaan oli amerikkalaisten onni, että ilmamassa siirtyi merelle ja sieltä edelleen Britanniaan, jossa sama ilmamassa ja yhdistettynä brittien omiin ilman saasteisiin, aiheuttivat vähintään 750 ihmisen kuoleman. Uutisessa haastateltu senaatin komitean jäsen kertoi lukijoille, että jätteet taivaalla aiheuttavat yhdentoista miljardin dollarin kulut vuodessa esimerkiksi menetettynä satona, jonka päälle tulivat vielä terveysvaikutukset, joita ei voida mitata rahassa. Tällaisia vaikutuksia olivat esimerkiksi sydänsairaudet, keuhkosityövät, hengityssairaudet sekä liikennekuolemat. Senaatin edustaja väitti lehden mukaan, että ilman saastuminen oli paljon vaarallisempaa kuin radioaktiivinen laskeuma. Kaiken tämän vuoksi oli tulossa uusi laki, joka auttaisi paikallisviranomaisia järjestämään ja toimeenpanemaan ilman saastumista vastustavia ohjelmia ja tähän varattaisiin 74 miljoona dollaria seuraavan kymmenen vuoden aikana. Lehden arvio lain läpi menosta oli se, että kongressi tulee hyväksymään kyseisen lain, vaikka teollisuuden keskuudessa se oli herättänyt vastustusta. Lain vastustajat katsoivat, ettei tilanne ole niin paha kuin väitetään ja paikallisesti oli tehty jo tarpeeksi ilman saastumisen estämiseksi.¹⁰² Lehdessä ei tässä vaiheessa kirjoitettu kuin minimaalisen vähän ilman saastumisen aiheuttamista ongelmista, vaikka samaan aikaan lainsäädäntöä sitä vastaan oli kehitteillä eli voidaan arvioida, ettei ilman saastumista otettu vielä kovinkaan vakavasti tiedotusvälineiden keskuudessa 1960-luvun ensimmäisinä vuosina, kun muuten ihmisten kiinnostus ympäristöongelmiin alkoi pikkuhiljaa kasvaa.

Lehden kirjoittelusta voi päätellä, että autojen päästöjen ja ilman saastumisen osalta Kalifornian osavaltio oli 1960-luvun alussa edelläkävijänä ympäristöasioissa. Elokuussa *Newsweek* julkaisi uutisen laitteista, joilla autojen päästöjä saatiin vähennettyä. Lehden mukaan suuret autoyhtiöt olivat yllättäen kehittäneet laitteet, kun vielä aikaisemmin ne olivat ilmoittaneet, että yhtiöt eivät onnistu valmistamaan niitä vielä pariin vuoteen. Ensimmäisenä kyseiset savua vähentävät laitteet tullaan ottamaan käyttöön lehden mukaan Kaliforniassa.

---

¹⁰¹ Sewers in the Sky.

¹⁰² Newsweek 23.9.1963.

Tämän jälkeen muu maa tulee seuraamaan parin vuoden päästä ja kyseiset laitteet löytyvät kaikista uusista autoista Yhdysvalloissa, arvioi lehdessä haastateltu saastumista valvova viranomainen.¹⁰³

Ilman saastumista koskeva uutisointi *Newsweekissä* alkoi lisääntymään samaan aikaan kuin vesien saastumisesta kirjoittaminen eli 1960-luvun puolenvälin tietämällä. Ilman saastuminen yhdistettiin aluksi autojen aiheuttamaan ilman saastumiseen. Esimerkiksi marraskuussa 1965 *Newsweek* arvioi, että hallinnon saastumista vastustava ohjelma oli vihdoin saamassa vauhtia. Uutisessa kommentoitiin raporttia, jonka mukaan autoihin oli piakkoin saatava saastuttaville polttomootoreille vaihtoehtoinen moottori. *Newsweek* uutisoi uuden tavan suhtautua saastuttamiseen, jossa saastuttajat joutuisivat maksamaan veroja suhteessa saastuttamisen määrään.¹⁰⁴ Toisena esimerkkinä siitä, että ilman saastumista alettiin pitää merkittävänä ongelmana, oli se, että lehdessä julkaistiin keksintöjä, joilla pystyttäisiin estämään haitallisten pakokaasujen pääseminen ilmaan.¹⁰⁵

1960-luvulla lehdessä kirjoitettiin paljon tupakan mainostamisesta ja sen vaaroista kuten keuhkosityövän ja tupakoinnin yhteydessä. *Newsweek* julkaisi raportteja ilman saastumisen ja keuhkosityövän yhteydestä. Tässä vaiheessa tupakointia pidettiin ilman saastumista pahempana, mutta ilmaan pääsevästä kemikaaleista tulisi päästä eroon, sillä eläimillä tehdyillä kokeilla tutkijat olivat saaneet tuloksia, joiden mukaan ilman saastuminen aiheutti eläimillä syöpää. Lukijoita rauhoiteltiin sillä, ettei ihminen pysty hengittämään vuosiin sellaisia määriä saastunutta ilmaa kuin eläimille oli kokeissa annettu.¹⁰⁶ *Newsweek* toimi osittain valistajana lukijoille tupakan vaarojen ja ilman saastumisen yhteydestä esimerkiksi keuhkosityövän aiheuttajana. Seuraava vuonna lehdessä julkaistiin artikkeli, jossa kerrottiin lukijoille, että tupakanpolttajien oli todennäköisempää saada keuhkosityöpä, jos he asuivat kaupungeissa ja syynä oli se, että he hengittävät saasteisempaa ilmaa kuin kaupunkien ulkopuolella asuvat. Lehdessä haastatellut asiantuntijat olivat huolissaan tästä ja arvelivat, että ihmiset eivät ota tilannetta tosissaan ja vaatii ehkä ”massiivisen iskun päin ihmisten naamaa” ennen kuin tupakoitsijat huomaavat riskit¹⁰⁷.

---

¹⁰³ Newsweek 24.8.1964.

¹⁰⁴ Newsweek 15.11.1965.

¹⁰⁵ Newsweek 21.2.1966.

¹⁰⁶ Newsweek 19.4.1965.

¹⁰⁷ Newsweek 11.7.1966.

1960-luvun puolessa välissä *Newsweekin* kirjoittelun aiheena ilman saastumisesta olivat paikalliset ongelmat ja yksittäisten kaupunkien ilmansaasteongelmat, eikä voida katsoa, että koko maata koskevaa kirjoittelua olisi voinut lehdestä havaita. *Newsweekin* uutiset ilman saastumisesta koskivat useimmiten New Yorkia. Toukokuussa 1966 *Newsweek* kertoi lukijoilleen, että New Yorkin asukkaat huomasivat edellisellä viikolla hengittävänsä myrkyllisintä ilmaa Amerikassa. *Newsweek* julkaisi uutisessaan niitä keinoja, joita olisi tästä eteenpäin tehtävä, jotta ilman saastumista saataisiin vähennettyä New Yorkissa. Ehdotettuja uudistuksia olivat muun muassa sähköbussit, kompostointitehdas ja savupiiput, jotka vangitsisivat rikkidioksidit. Uutisessa kerrottiin myös ilman saastumisen aiheuttamien ongelmien tutkimusten viemisestä entistä pidemmälle. Tutkijat olivat päätelleet, että teollinen vallankumous voi muuttaa maailman ilmastoja. Kohonneet hiilidioksidipitoisuudet voivat muokata maapallosta eräänlaisen kasvihuoneen, joka lämmittää maapalloa.¹⁰⁸ Lehti kertoi tässä vaiheessa lukijoilleen, että liittovaltion hallituksen mielenkiinto oli nopeasti kasvanut ilman saastumisen kontrolloimiseksi ja sen toimet olivat saaneet kahden osavaltion perustamaan komitean, joka koostui alueen poliitikoista sekä terästeollisuuden edustajista ja sen tehtävänä oli tutkia ilman saastumisesta alueilla tehdyt valitukset. Lehden mukaan ilman saastuttajien etsijöillä oli jo seuraava iso kohde katseltuna eli New York.¹⁰⁹

Ilman saastumisesta kirjoitettaessa *Newsweek*-lehti liitti mukaan useasti kuvaa saastuneesta kaupungista, jossa taivas oli peittynyt savusumulla ja ihmiset kävelivät kaduilla pakokaasujen ympäröimänä. Kuvilla lehti sai varmasti lukijan kiinnostumaan uutisesta tai artikkelista ja huomaamaan tarkemmin ympärillä olevan saastumisen. Joulukuussa 1966 *Newsweek* julkaisi uutisen kiitospäivälle sattuneesta ilman saastumisesta, jolloin oli mitattu suurimmat määrät kaasuissa, mitä oli tehty viimeiseen kolmeen vuoteen. Lehti kirjoitti arvostelevaan sävyyn suurimmista päästöjen aiheuttajista. Esimerkiksi voimalaitokset olivat olleet haluttomia asentamaan saastumista vähentäviä laitteita, koska niiden laitteiden toimintaa ei ole vahvistettu toimiviksi ja ne olivat kalliita.¹¹⁰

Ilman saastuminen nousi 1960-luvulla suurimmaksi uhkaksi ilman laadulle ja yhdeksi suurimmista aiheuttajista ilman huonolle laadulle nousi autojen määrän kasvu. Moottoreista pääsi ilmaan epäterveellisiä määriä hiilivetyjä ja häkää. Joissakin kaupungeissa kuumat päivät

---

¹⁰⁸ *Newsweek* 23.5.1966.

¹⁰⁹ *Newsweek* 2.1.1967.

¹¹⁰ *Newsweek* 5.12.1966.

olivat harmaita ja utuisia. Ilman saastuminen vähensi näkyvyyttä ja ärsytti silmiä.¹¹¹ Samoin ilman saastumisen kasvaneesta seurannasta yhdysvaltalaisessa aikakauslehdissä oli osoituksena se, että yhtenä suurimmista kaupunkien saastuttajista, autoilusta, ryhdyttiin kirjoittamaan *Newsweekissä* entistä enemmän. Helmikuussa 1967 *Newsweek* kertoi lukijoilleen, että edessä oli merkittävä läpimurto taistelussa ilman saastumista vastaan, sillä Detroitissa insinöörit olivat testaamassa pakokaasulaitteita, joiden avulla autojen hiilivety päästöt saataisiin vähennettyä viidesosaan siitä, mitkä vaatimukset liittovaltio oli asettanut kaikille autoille vuodesta 1968 eteenpäin.¹¹²

Samaan aikaan ryhdyttiin Yhdysvalloissa tutkimaan mahdollisten korvaavien voimanlähteiden käyttämistä autoissa, jotta ilmaan ei pääsisi haitallisia kaasuja. Yhdeksi merkittäväksi korvaajaksi *Newsweekin* sivuilla nostettiin höyrymoottorilla toimiva auto. Esimerkiksi kesäkuussa 1968 *Newsweekissä* kerrottiin senaatin kuulemistilaisuudesta, joka koski ilman ja veden saastumista. Paikalla oli kaksi höyryllä toimivaa autoa, joilla useat senaattorit pääsivät ajamaan. Itse tilaisuudessa senaattorit olivat *Newsweekin* raportin mukaan saaneet kuulla, että höyryvoima olisi paras ratkaisu poistamaan ilman saastuminen, joka johtui bensakäyttöisten autojen pakokaasuista. Samassa artikkelissa höyrymoottoriautojen valmistajat pääsivät kertomaan, mitä parannuksia autoihin oli tehty, sillä lehden mukaan autot olivat kohdanneet huomattavan paljon kritiikkiä. Syyksi kritiikille *Newsweek* kertoi muun muassa höyryautojen korkean hinnan, jäätyminen talvisin sekä hitaan käynnistymisen. Lehti arveli tässä vaiheessa, että hallinto oli vakuuttuneempi tällä hetkellä höyryautojen mahdollisuuksista korvata saastuttavammat bensakäyttöiset autot tulevaisuudessa kuin vaihtoehtoisesta sähköautojen kehittämisestä korvaaviksi ajoneuvoiksi, koska niiden vauhti oli rajoitettu ja niitä piti ladata usein. Artikkeleihin oli otettu kommentti lehdessä usein lainatulta kuluttajien puolestapuhujalta, Ralph Naderilta, joka uskoi, että höyryauto olisi parempi vaihtoehto, sillä auto tarvitsi öljyä eikä näin saisi öljyteollisuutta vastaan.¹¹³

Autojen aiheuttama saastuttaminen kirvoitti lukijoiden mielipiteitä lehden sivuille. Esimerkiksi erään lukijan mukaan ihmiset voisivat keskittyä hankkimaan pienempiä ja tehottomampia autoja ja näin niistä jääneillä materiaaleilla saataisiin kehitettyä ja rakennettua julkista liikennettä. Tämä aiheuttaisi vähemmän ilman saastumista, josta lukijan mukaan

---

¹¹¹ Warren 2003, 275.

¹¹² *Newsweek* 27.2.1967.

¹¹³ *Newsweek* 10.6.1968.

aiheutuu 50 000 ihmisen kuolema vuosittain.¹¹⁴ Autojen moottoreiden kehittämistä entistä puhtaammaksi seurattiin *Newsweek*-lehdessä 1960-luvun lopulta 1970-luvun puolelle saakka. Esimerkiksi helmikuussa 1970 *Newsweek* raportoi lukijoilleen uudesta mahdollisesta polttoaineesta eli maakaasusta, joka voisi korvata bensiinin polttoaineena, sillä höyrystä eikä sähköstä ollut vielä korvaaviksi voimanlähteiksi autoihin.¹¹⁵

Uutena merkittävänä huomiona ympäristökirjoittelun nousemisesta *Newsweekissä* käsiteltäväksi aiheeksi oli autoilun ja ilman saastumiskirjoittelun sijoittuminen lehden sivuilla. 1970-luvun alusta lähtien kirjoittelu autojen aiheuttamasta ilman saastumisesta ja autojen kehittämisestä entistä pienempiä päästöjä ilmaan laskeviksi keskittyi pitkälti lehden taloussivuille, joilla ei vielä ennen 1960-luvun puoltaväliä kirjoiteltu ollenkaan ympäristöasioista.

Ympäristöasioiden nouseminen entistä useammin kirjoittelun aiheeksi muutti ilman saastumista koskevaa kirjoittelua *Newsweek*-lehdessä. Aikaisemmin keskityttiin siihen, mitä vahinkoa ilman saastuminen oli tehnyt, mutta pikkuhiljaa kirjoituksissa keskityttiin siihen, miten sitä voitiin entistä paremmin ennaltaehkäistä. Ongelmaksi tässä *Newsweek* näki kuitenkin sen, että sopivia ja päteviä työntekijöitä ei ilman saastumista estämään ollut saatavilla. Syyskuussa 1969 lehdessä kerrottiin, että useassa kaupungissa oli perustettu hallintoon hyväpalkkaisia työpaikkoja esimerkiksi ilman saastumisen valvontaan, mutta paikat olivat olleet hyvästä palkkatasosta huolimatta mahdottomia täyttää.¹¹⁶ Tämä liittyi lehdessä yleisemmin käytyyn keskusteluun koulutetun henkilöstön saatavuudesta ja siihen, miten henkilöt saataisiin pysymään työpaikoissaan, koska ongelma oli se, että useasti työntekijät vaihtoivat heti opittuaan työnsä johonkin toiseen työpaikkaan. Esimerkiksi saastumista tuntevien ammattilaisten tarve oli kasvanut lehden mukaan 50 % vuoden 1964 jälkeen, joten tämäkin oli osoitus siitä, että saastumisen seuraaminen ja merkitys kasvoi huomattavasti Yhdysvalloissa lähestyttäessä 1970-lukua.¹¹⁷

Samoin kuin vesien saastumisesta, niin myös ilman saastumisesta kirjoittelu *Newsweek*-lehdessä alkoi lähestyttäessä 1970-lukua koskea muita teollistuneita maita. Monesti kirjoittelun kohteena oli Japani. Esimerkiksi marraskuussa *Newsweekissä* julkaistiin uutinen,

---

¹¹⁴ *Newsweek* 28.10.1968.

¹¹⁵ *Newsweek* 9.2.1970.

¹¹⁶ *Newsweek* 15.9.1969.

¹¹⁷ *Ibid.*

jossa lukijoille kerrottiin, että Tokion asukkaat hengittivät maailman saastuneinta ilmaa. Lehdessä kerrottiin, miten ilman saastumista oli pyritty maassa vähentämään. Japanissa oli muun muassa järjestetty mielenosoituksia ja kirjoitettu lehtien pääkirjoituksissa vastustaen uusien tehtaiden perustamista lähelle asutusalueita.¹¹⁸ Toisena esimerkkinä siitä, että ilman saastumisesta muista maista ryhdyttiin kertomaan *Newsweekin* lukijoille, oli joulukuulta 1969, kun lehdessä kerrottiin Saigonin kaupungin oloista, joita kuvattiin otsikossa kuvaamalla kaupunkia maailman kauheimmaksi. Yhtenä syynä tähän oli lehden mukaan saastuminen, jota kuvasi lehden mukaan se, että New Yorkia voitiin kutsua idylliseksi verrattuna Saigonin oloihin.¹¹⁹

Tammikuussa 1971 *Newsweekissä* julkaistiin artikkeli, jossa käsiteltiin suuria kaupunkoja koskevaa autojen aiheuttamaa saastumisongelmaa. Lehden mukaan amerikkalaisten autot aiheuttivat jopa 75 % kaikesta kaupunkien savusumusta. Nyt oli *Newsweekin* mukaan muutosta tulossa, kun ympäristöystävällisesti ajatteleva hallinto oli palauttamassa katuja takaisin autoilta ihmisille. Monissa kaupungeissa oli perustettu autottomia kaupunkeja ja parkkipaikoille oli määrätty suuret maksut. Artikkelin mukaan pisimmälle autottomuuden oli vienyt New York, jossa kiellot olivat osa virallista politiikkaa. Kaupungin tavoite oli rajoittaa autoilu niille, joille se oli välttämätöntä sekä niille, joilla oli varaa maksaa autoilun etuoikeudesta. Alueilta, joissa autoilu oli kielletty, saastumismittauksissa olivat hiilidioksidipäästöt vähentyneet 90 % ja äänimelun määrä oli tippunut kaksikymmentä desibeliä sekä bussien ja taksien ajoajat olivat lyhentyneet 75 prosenttia. New Yorkin kokeilu oli lehden mukaan innostanut maailmalla kokeilemaan vastaavia rajoituksia autoiluun. Esimerkiksi Tokiossa tappavat häkämäärät olivat tippuneet jopa 80 % autoilua rajoittaneilla alueilla. Artikkelin mukaan auton käytön rajoittaminen saattaisi johtaa parempaan joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen. Tulokset näistä mittauksista voivat aiheuttaa poliittista painetta esimerkiksi metroverkon kehittämiseen. Haaveena ympäristöajattelijoiden mukaan oli se, että kaduilla kulkisivat vain kuorma-autot, sähköbussit sekä jalankulkijat. Tämä tulee onnistumaan vain, jos autolla ajaminen tehtäisiin vaikeaksi kaupungeissa.¹²⁰

---

¹¹⁸ Newsweek 3.11.1969.

¹¹⁹ Newsweek 29.12.1969.

¹²⁰ Newsweek 4.1.1971.

3.3. Rachel Carson ja torjunta-ainekirjoittelu

Rachel Carsonin kirjoittama teos *Silent Spring* ilmestyi vuonna 1962. Jos jostain kirjasta voidaan katsoa nykyaikaisen ympäristönsuojelun alkaneen, niin juuri Carsonin kirjasta voidaan sanoa niin¹²¹. Carsonin kirja sai vastaanottavan yleisön 1960-luvun ihmisistä, jotka olivat äänekkäimpiä ja kapinallisimpia Amerikan historiassa, milloin vastustettiin kaikkea, mikä uhkasi amerikkalaista elämää.¹²²

Newsweek-lehdessä DDT:n mahdollisista haittavaikutuksista kirjoitettiin heinäkuussa 1961 eli Carsonin kirjaa edeltävänä vuonna. Lehden uutisessa kerrottiin psykiatrisista oireista, joista kärsivät australialaisissa kasvihuoneissa torjunta-aineita käsitelleet työntekijät ja näille kaikille oli yhteistä se, että kaikki olivat käsitelleet valmisteita nimeltään parathion ja malathion. Työntekijät olivat kärsineet muun muassa masennuksesta ja skitsofrenian tapaisista oireista. Lehden mukaan kyseiset torjunta-aineet tappoivat hyönteisiä, kuten hermomyrkyt tappoivat sotilaita sodassa. Lehden lainaaman maanviljelijöiden edustajan mukaan Yhdysvalloissa ei vastaavia psykiatrisia oireita ole havaittu, vaikka teollisuutta oli pyydetty tarkkailemaan epätavallisia oireita. Lehden mukaan kuitenkin toiset tutkijat olivat sitä mieltä, että kaikki tässä bisneksessä mukana olevat tiesivät vastaavanlaisista oireista kuin australialaisessa tutkimuksessa oli saatu selville. *Newsweekin* mukaan maatalousministeriö painotti, että vain vakava huolimattomuus ja väärinkäyttö voi tehdä torjunta-aineista vaarallisia.¹²³

Newsweek kommentoi ensimmäisen kerran lehdessä ”Tiede”¹²⁴-palstalla Carsonin kirjan nostattamia ajatuksia elokuussa 1962. Lehti aloitti artikkelin kertomalla, että kemiallisista torjunta-aineista kuten DDT:stä oli ollut suuri hyöty maataloudessa sekä vähentämässä malariaa ja lavantautia, jotka levisivät hyönteisten välityksellä. Luonnonsuojelijoiden mukaan nämä aineet tappoivat lintuja, kaloja ja pienriistaa ja voivat olla jopa uhka ihmisten terveydelle. Lehden mukaan nämä ajatukset olivat saaneet puolestapuhujan Rachel Carsonista

---

¹²¹ Warren 2003, 263.

¹²² Warren 2003, 276.

¹²³ *Newsweek* 24.7.1961.

¹²⁴ *Science*.

ja hänen teoksestaan, johon oli kerätty syytöksiä tuholaismyrkkyjä vastaan. Kemiallisen maatalouden puhemies taas kuvasi Carsonia pelonlietsojaksi ja sensaationhakuiseksi. Lehden mukaan Carsonin tavoite ei ollut kuitenkaan lopettaa kokonaan kemiallista tuohyönteisten hallintaa vaan pienentää niiden käyttöä mahdollisimman vähäiseksi. Lisäksi Carson vaati käytettäväksi enemmän luonnollisia aseita kuten hyönteissaalistajia ja pieniä määriä myrkkyjä, jotka tappoivat täsmälleen halutut tuholaishyönteiset. Newsweekin mukaan ihmisten tekemät kemikaalit levisivät maaperään, vesiin ja eläimiin. Ihmisille tämä voi aiheuttaa syöpää, maksatulehduksia tai aivovaurioita kun myrkkyjäämät kumuloituvat siirtyessään ravintoketjussa ylöspäin. Kemiallinen teollisuus epäili Carsonin johtopäätöksiä, vaikka myönsi Carsonin tilastot ja tiedot oikeiksi. Kemiallinen teollisuus vieritti syyn vahingoista luonnolle, joko onnettomuuksilla tai väärinymmärretyillä ohjeilla. *Newsweekin* mukaan teollisuus pelkäsi nyt tiukempaa lainsäädäntöä, joka rajoittaisi tuholaismyrkkyjen käyttöä. Lehden mukaan hallinto oli jo saanut 200 kirjettä, joissa protestoitiin laajaa tomuttamista ja ruiskutusta. Lisäksi maatalousministeri oli pyytänyt henkilökohtaista tilanneselostusta aiheesta. *Newsweek* arveli, että Carson oli jo saavuttanut tavoitteensa eli hänen yksipuolinen esityksensä voi herättää amerikkalaiset huomaamaan, että kemiallisia hyönteismyrkkyjä käytettiin väärin. *Newsweekin* mukaan esimerkiksi *New York Timesin* pääkirjoittaja oli ehdottanut Carsonille Nobelin palkintoa, kuten DDT:n keksijäkin oli saanut.¹²⁵

Seuraava keväänä *Newsweekin The Periscope* -palstalla, jossa kerrottiin pikauutisina viikon tapahtumista, Carsoniin palattiin seuraavan kerran. Uutisen mukaan Carsonin kirja oli aiheuttanut ensimmäisen uhrin kemiallisessa teollisuudessa. Eräs suurista valmistajista oli peruuttanut tehtaanlaajennuksen, koska pelkäsi Carsonin kirjan aiheuttaman kohun aiheuttavan rajoituksia hyönteismyrkkyjen käytössä.¹²⁶

Toukokuussa 1963 kirjasta julkaistiin *Newsweekissä* uutinen, jossa kuvailtiin kirjan aiheuttaneen äänekkään syksyn ja talven. Kirja oli ollut parhaiden myytyjen kirjojen listalla vielä yhdeksän kuukautta julkaisemisen jälkeen, vaikka tiedemiehet ja kemianteollisuus olivat syyttäneet teosta syyllistymisestä yksipuolisuuteen ja tunteellisuuteen. Hallitus oli nyt kuullut argumentit tuholaismyrkkyjen käytöstä ja syytöksistä niitä kohtaan ja tehnyt oman arvionsa tilanteesta. Raportin mukaan torjunta-aineiden käyttö oli lisännyt huomattavasti ruuan

---

¹²⁵ Newsweek 6.8.1962.

¹²⁶ Newsweek 13.5.1963.

tuotantoa ja vapauttanut ihmisen useista tarttuvista taudeista ja tätä kaikkea ei ole mainittu Carsonin teoksessa. Raportissa painotettiin, että jälkiä suihkuttamisista löytyi ruuasta, vedestä, vaatteista ja ihmisestä itsestään ja tieto löytyi Carsonin kirjasta. Raportin mukaan 150 kuolemaa oli johtunut torjunta-aineiden väärinkäytöksistä, mutta vielä oli liian vähän tietoa tuholaismyrkkujen pitkäaikaiskäytöstä. Torjunta-ainemyrkytystä oli vaikea diagnosoida, koska oireet voivat viitata moneen muuhun sairauteen. Raportin tekijät harmittelivat, että he eivät olleet löytäneet yhtään liittovaltion tukemaa tutkimusta aiheesta. Asiaa tutkineelta paneelilta tuli ohjeet, miten torjunta-aineiden kanssa edetään. Ruuan sisältämien torjunta-aineiden rajat selvitettäisiin uudelleen, liittovaltion virastojen torjunta-aineiden valvontaa tarkasteltaisiin ja tutkimuksia siitä, mitä vaikutuksia torjunta-aineilla oli ihmiseen, lisättäisiin. Lehden mukaan presidentti Kennedyn tieteellinen avustaja oli kuvannut torjunta-aineiden olevan mahdollisesti vaarallisempia kuin radioaktiivisen laskeuman ja määränneen maanlaajuisen terveysturvallisuuden tutkimaan niiden vaikutuksia. Uutisen lopuksi Rachel Carson pääsi kertomaan mielipiteensä asiaan ja hän kertoi, että paneelin raportti vahvisti kaikki hänen väitteensä. Maatalouden kemian alan asiantuntija taas sanoi raportin sisältävän vain arvioita, joita ei ole koskaan varmistettu. *Newsweekin* mukaan raportin tärkein sanoma oli se, ettei kukaan halua kieltää kokonaan torjunta-aineita vaan laillistaa niiden käyttöä, jotta riskit niiden käytöstä saataisiin minimoitua.¹²⁷

Kesäkuussa 1963 *Newsweek* uutisoi Carsonin päässeensä tapaamaan kongressin jäseniä. Tapaamisessa keskusteltiin hänen julkaisemastaan ristiriitaisia tunteita herättäneestä teoksesta *Silent Spring*. Uutisen yhteydessä lehti nosti esille pilapiirroksellaan Carsonin ympärille vahvasti kietoutuvan torjunta-ainekeskustelun. Kuvassa oli rouva ostamassa torjunta-ainetta ja rouvan kommentti myyjälle oli, että älä myy minulle mitään, mitä Rachel Carson ei ostaisi. Itse uutisessa lehti kertoi muun muassa Carsonin huomauttaneen kongressiedustajille, etteivät niin torjunta-aineteollisuus kuin lääketieteen ammattilaisetkaan ole varoittaneet amerikkalaisia tuholaismyrkkujen aiheuttamista uhkista. Hän vakuutti, ettei hän ole kieltämässä torjunta-aineita vaan vaati niille tiukempaa valvontaa. Hän ehdotti edustajille *Newsweekin* mukaan seuraavanlaisia parannuksia tilanteeseen. Hän vaati lainsäädäntöä, jonka avulla valvottaisiin, kenelle torjunta-aineita myytäisiin, tutkimusta, jossa selvitettäisiin aineiden vaikutuksia maaperään, eläimiin ja ihmisiin sekä tarkasteltaisiin mainoksia, miten

---

¹²⁷ Newsweek 27.5.1963.

niissä aineita esiteltiin. Monet ihmiset olivat Carsonin mukaan epätietoisia, että torjunta-aineet olivat vaarallisia.

Lehden omissa mainoksissa meni kuitenkin vielä vuosia ennen kuin edellisessä kappaleessa mainitut Carsonin ehdotukset otettiin käyttöön. Esimerkiksi vielä neljä vuotta myöhemmin *Newsweekin* erikoisartikkelista maailman ruokatilanteesta¹²⁸ ja mitä sille voitaisiin tulevaisuudessa tehdä, useat yritykset mainostivat omia tuotteitaan ratkaisuna maanviljelijöiden ongelmiin. Esimerkiksi *Diamond Alkali Company* mainosti raportin yhteydessä olleessa mainoksessa DDT:tä muun muassa niin, että se oli turvallista eli sen käyttämisessä oli vain pieni riski ihmisille ja muille ravintoketjun yläosassa oleville eläimille.¹²⁹

Elokuussa 1963 torjunta-aineuutisoitiin jatkoon, kun *Newsweekissä* raportoitiin kovakuoriaisesta, jonka tuhoamiseen ei ole vielä löydetty sopivaa torjunta-ainetta. Lehden mukaan Carsonin kirjan aiheuttaman kohun takia Yhdysvaltojen viranomaiset eivät olleet halukkaita tekemään laajoja ruiskutuksia torjuakseen kovakuoriaista. Koska sopivaa tuholaismyrkyä ei ole vielä löytynyt, olivat tutkijat joutuneet etsimään biologista vihollista kovakuoriaiselle. Maanviljelijät olivat lehden mukaan turhautuneita ja osittain syyttivät Carsonia tilanteesta, sillä uutinen loppui kommenttiin, jossa viitattiin Carsonin kirjaan. Maanviljelijän mukaan hiljainen kevät, josta kaikki puhuivat, olisi pian vehnätön kesä.¹³⁰

Syyskuun 1963 uutisessa lehti kuvasi hedelmänpoimijoiden olojen olevan kuin suoraan Carsonin kirjasta. Poimijat kärsivät vatsakivuista, pahoinvoinnista, näköhäiriöistä ja hikoilusta. Lehden mukaan syynä tähän oli torjunta-aineen aiheuttama myrkytys. Samassa uutisessa kerrottiin toisesta torjunta-aineiden aiheuttamasta onnettomuudesta, kun eräästä joesta löytyi arviolta 10 000 kuollutta kalaa, jonka oli aiheuttanut jokiin päässyt tuholaismyrkytys. Uutisessa haastateltu maatalouden asiantuntija lupasi, että lainsäädäntöä muutettaisiin niin nopeasti kuin on mahdollista, jotta löytyisi sopiva taso torjunta-aineiden käyttöön, että työntekijät voisivat toimia turvallisesti. Lehdessä annettiin ohjeeksi poimijoiden

---

¹²⁹ Newsweek 28.8.1967.

¹³⁰ Newsweek 26.9.1963.

käydä useammin kylvyssä, vaihtaa vaatteita säännöllisesti ja kääntyä lääkärin puoleen, jos epäilee sairastuneensa.¹³¹

Toukokuussa 1964 *Newsweek* kirjoitti endriini-nimisen torjunta-aineen aiheuttamista kalakuolemista Mississippi-joella. Kuukausien tutkimusten perusteella oli todistettu, että sateiden tuomat vedet sekä endriiniä valmistavien tehtaiden päästöt jokeen olivat aiheuttaneet kalakuolemia jo vuodesta 1959 lähtien. Torjunta-aineita valmistavat yritykset kielsivät likavesiensä sisältävän endriiniä ja *Shell*-yhtiö väitti, että 99 %: a sen endriinistä oli sitoutunut maaperään ja mutaan. Lehden mukaan kuitenkin juomavedestä, joka otettiin Mississippi-joesta, oli löytynyt endriiniä. Lehti arvelikin, että maanviljelijöiden piti nyt keksiä muita keinoja tuhotakseen sokeriruokoa uhkaavat tuholaiset, vaikka ei ole vielä varmaa tietoa endriinin vaikutuksista ihmiseen.¹³²

Rachel Carsonin suuren merkityksen torjunta-ainekeskustelulle *Newsweek*-lehdessä voi päätellä siitä, että hänen kuolemansa syöpään vuonna 1964, sai lehden kirjoittamaan artikkelin hänen saavutuksistaan luonnonsuojelun alalla. Lehden mukaan Carsonin kirja oli antanut tarpeellisen varoituksen torjunta-aineiden käytön vaaroista ja oli pakottanut teollisuuden ja viranomaisten ottamaan huomioon mahdolliset vaarat. Esimerkiksi Englannissa Carsoniin tukeuduttiin, kun aldrinin ja dieldriinin käyttöä ryhdyttiin kontrolloimaan. Yhdysvalloissa taas Mississippi-joen kalakuolemia aiheuttaneen endriini-saastumisen esille nostamisesta voitiin kiittää juuri Carsonin työtä. Lehden mukaan hänen kuolemansa ja juuri syöpään muistutti varmasti monia hänen varoituksistaan. Lehti päätti Carsonin muistelun tämän viimeiseksi jääneeseen kirjaan, jonka sanoma oli lehden mukaan se, että jokaisen lapsen tulisi oppia äidiltään iloa luonnosta ja kunnioittamaan elämää.¹³³ Rachel Carsonin kuoleman jälkeen torjunta-ainekirjoittelu hiljeni *Newsweek*-lehdessä. Torjunta-ainekirjoittelun sijaan lehdessä kirjoitettiin enemmän muusta ympäristön saastumisesta kuten vesien ja ilman saastumisesta.

DDT:stä kirjoittelu lisääntyi jälleen lähestyttäessä 1970-luvun taitetta. Lehteen oli saatu jo esille tutkimustuloksia, jotka väistämättömästi vahvistivat Carsonin esittämät uhat siitä, että torjunta-aineet siirtyivät ruokaketjussa ylöspäin aina nisäkkäisiin ja ihmiseen saakka.

---

¹³¹ *Newsweek* 9.9.1963.

¹³² *Newsweek* 18.5.1964.

¹³³ *Newsweek* 27.4.1964.

Esimerkiksi heinäkuussa 1968 lehdessä julkaistiin uutinen, jossa kerrottiin Borneon saarella suoritetusta kärpästen tuhoamisesta DDT:n avulla. Liskot, jotka söivät kärpäsiä, kuolivat samaan myrkkyyyn ja samoin kävi kissoille, jotka söivät liskoja. Tämän jälkeen alueella levisi uusi uhka rottien muodossa, koska niiden viholliset olivat kuolleet suihkutuksien vaikutuksiin. Tämä oli lehdessä lainatun asiantuntijan mukaan vain yksi esimerkki siitä, että ihminen ei mieti luonnon monimuotoisuutta, vaan pyrki ratkaisemaan yksittäisiä ongelmia yksittäisillä ratkaisulla, jotka aiheuttivat lisäuhoja ympäristölle. Lehti kertoi uutisessaan, että tämän vuoksi tutkimuksiin ihmisen vaikutuksista ympäristöönsä oli annettu *Ford Foundationin* taholta kahdeksalle yliopistolle yhteensä neljä miljoonaa dollaria.¹³⁴

Toisena esimerkkinä torjunta-aineiden vaarallisuuden tunnustamisesta oli toukokuussa 1969 julkaistu uutinen Michiganista, jossa DDT:n käyttö oli lopetettu jo aikojen sitten, mutta alueelta löydetyistä lohista oli löytynyt huomattavia määriä kyseistä ainetta. Michigan kielsi DDT:n myynnin alueella, koska pelkäsi alueen matkailuelinkeinon puolesta. Vesistöihin oli nimittäin istutettu lohta, jotta alueelle saataisiin kaupallista ja kilpakalastusta. Nyt pelättiin, että löytyneet DDT-pitoisuudet kaloista karkottaisivat kalastajat pois joelta. Samassa artikkelissa lehti arveli, että kaupunkilaiset ja luonnonsuojelua ymmärtävät kieltäytyvät syömästä järvistä pyydettyä kalaa ennen kuin lisätutkimukset DDT-määristä järvessä saadaan tehtyä, vaikka alueen viranomaiset kuvernöörin johdolla vakuuttelivat lehdessä vesien olevan turvallisia. Lehdessä haastateltu terveysviranomaisen suosittelikin osavaltioita tehostamaan tuholaisien biologisten vihollisten tutkimusta ja tuotantoa sen sijaan, että käytettäisiin ravintoketjuun pysyvästi jääviä torjunta-aineita.¹³⁵

Marraskuussa 1969 *Newsweek*-lehdessä jo useita vuosia käyty keskustelu DDT:n mahdollisista vaaroista ihmisille ja ympäristölle sai osittaisen päätöksen, kun lehdessä julkaistiin uutinen DDT:n ja sen sukulaistorjunta-aineiden käyttökiellosta lukuun ottamatta muutamia poikkeuksia. Tässä uutisessa lehti nosti esiin jälleen Rachel Carsonin teoksen *Silent Spring* ja lehdessä teoksen katsottiin olleen se, joka viimeistään sai osavaltiot tutkimaan torjunta-aineiden vaarallisuutta. Lehden mukaan DDT:n ja syöväin yhteyden löytäminen hiirikokeissa oli jo saanut viiden osavaltion kieltämään aineiden myynnin tai käytön. Kaikkeen tähän oli lehden mukaan päädytty sen jälkeen, kun Lake Michiganin lohikaloista oli

---

¹³⁴ Newsweek 22.7.1968.

¹³⁵ Newsweek 5.5.1969.

löytynyt suuria määriä DDT:tä ja torjunta-aineidenkäytön tutkimista varten oli perustettu komissio ja sen suosituksesta DDT ja sen sisaraineet kiellettäisiin koko maassa. Lehden mukaan tässä vaiheessa ei ole tietoa milloin kiello alkaisi ja miten se toteutettaisiin. Lehti arveli, ettei kiellosta koidu torjunta-aineita valmistaville yhtiöille tappioita, sillä Yhdysvalloissa DDT:n myynti oli jo puolittunut viimeisen viiden aikana ja yritykset saivat myytyä tuotteita kehittyviin maihin, joilla ei ole varaa vähemmän vaarallisiin keinoihin suojellakseen kasveja tai poistaakseen malariaa. Lehden mukaan WHO¹³⁶ oli varovainen DDT:n käyttökiellolle, sillä se voisi aiheuttaa katastrofin maailman terveydelle tautien leviämisen muodossa.¹³⁷

Vuonna 1969 julistettiin DDT:n ja muiden vastaavien torjunta-aineiden käyttökiellosta. Lehden mukaan tällöin luonnonsuojelijat, jotka olivat saaneet kimmokkeen vaatimuksilleen Carsonin innoittamana, huokaisivat helpotuksesta ja kokivat sodan voitetuksi. Nyt ongelmaksi oli muodostunut se, etteivät yritykset enää tutki ekologisesti parempia vaihtoehtoja torjunta-aineille, koska se tulisi liian kalliiksi. Vielä tässä vaiheessa kemianteollisuus vetosi siihen, että torjunta-aineet eivät ole vaaraksi ympäristölle, vaan ihmiset, jotka niitä käyttivät. Lisäksi kemianteollisuutta edustava ryhmittymä oli lehden mukaan palkannut mainosfirman parantamaan kuvaa alasta kuluttajien keskuudessa. Lehden mukaan tämä saattoi olla kuitenkin myöhäistä, sillä yleinen vastustus torjunta-aineiden käyttöä vastaan teki tulevaisuudesta epävarman. Esimerkkinä lehti kertoi EDF:n¹³⁸ haasteesta liittovaltion tuomioistuimeen, jonka mukaan mirex-nimistä torjunta-ainetta ei saisi käyttää tulimuurahaisen tuhoamiseen, sillä se uhkasi samalla alueen raputeollisuutta. Lehti kertoi, että parathion-niminen fosfaattipohjainen kemikaali, joka oli lähellä hermomyrkkijä, oli todettu vaaralliseksi ihmiselle. Kemikaalin käyttö oli aiheuttanut tupakkatiloilla kuolemia ja loukkaantumisia ja että niillä oli selvät yhteydet parathionin käyttöön. Lehden mukaan jotain oli tehtävä, jotta saataisiin kehitettyä torjunta-aineita, jotka olivat turvallisia maanviljelijöille ja toimivia tuottamaan tarpeeksi ruokaa kokoajan kasvavalle väestömäärälle. Lehden lainaaman biologin mukaan nyt olisi torjunta-aineiden valmistajien moraalinen velvollisuus etsiä korvaavia valmisteita torjunta-aineille, jotka oli katsottu olevan vaarallisia käyttää, sillä teollisuus oli jo saanut suuret voitot alalta.¹³⁹

---

¹³⁶ The World Health Organisation.

¹³⁷ Newsweek 12.11.1969.

¹³⁸ Environmental Defense Fund.

¹³⁹ Newsweek 2.11.1970.

Tiettyjen torjunta-aineiden osoittauduttua vaarallisiksi luonnolle ja ihmiselle, oli vaadittu, että kehitettäisiin tuholaisille biologisia vihollisia. *Newsweekissä* kirjoitettiin näistä tutkimuksista ja kehitettyjen luonnollisten vihollisten käytöstä maataloudessa. Esimerkiksi kesäkuussa 1970 lehdessä kerrottiin erään maanviljelijän siirtyneen käyttämään tomaattiviljelmillään tuholaismadon luonnollisia vihollisia torjunta-ainesuihkutusten sijaan. Lehden mukaan tämä oli osoitus siitä, että yhdysvaltalaiset maanviljelijät olivat havahtuneet huomaamaan, että biologiset viholliset voivat tuhota yhtä tehokkaasti tuholaiset kuin toisen maailmansodan jälkeen käyttöön otetut ”ihmekemikaalit”. Lehden nostamassa esimerkkitapauksessa uudella biologisella torjunnalla maanviljelijä säästi huomattavia summia torjunta-aineissa, sillä aikaisemmin hänen piti suihkuttaa monta kertaa kesässä pelloille torjunta-aineita, sillä haitalliset madot palasivat uudelleen aiheuttamaan tuhojaan.¹⁴⁰

Vielä 1960-luvun lopulla useat kemianalan yritykset kuten *Shell* ja *Esso* mainostivat tuholaismyrkyjä useassa numerossa, mutta nyt mainostettiin toisia torjunta-aineita kuin 1960-luvun alussa vaarallisiksi epäiltyjä tuholaismyrkyjä. Lähestyttäessä 1970-luvun taitetta, jolloin tuholaismyrkyistä, kuten DDT:stä, kirjoitettiin lehdessä kriittiseen sävyyn, kaikkien kasvinsuojeluaineita valmistavien yritysten mainonta väheni yksittäisiin mainoksiin.

Kymmenen vuotta Carsonin kirjan julkaisemisen jälkeen DDT:n käyttö kiellettiin Yhdysvalloissa, mutta vielä joulukuussa 1972 *Newsweek* uutisoi, että DDT:n käyttö saattaa saada vielä lisää aikaa. Syynä tähän oli lehden mukaan Oregonin kuvernööri, jonka osavaltion tärkeätä tulonlähdetä hirsimetsää uhkasi tuholaisperhonen. Kuvernööri vaati presidentti Nixonin ympäristöasiantuntijalta lupaa käyttää DDT:tä tuholaisen hävittämiseen ja lehti arvioi Nixonin hallinnon joutuvan antamaan periksi, vaikka lehti arveli tällaisen ratkaisun tuovan lisää samanlaisia vaatimuksia.¹⁴¹ Tästä voitaneen päätellä se, että vaikka lehdessä uutisoitiin paljon ympäristön puolesta, niin silloin, kun ympäristö ja talous laitettiin tiukasti vastakkain, olivat ympäristö ja luonto ne, jotka joutuivat taipumaan.

3.3.1. Vietnamin sota ja ympäristö

---

¹⁴⁰ *Newsweek* 8.6.1970.

¹⁴¹ *Newsweek* 11.12.1972.

Newsweekin kirjoittelun määriä tarkasteltaessa yleisin uutisoinnin aihe *Newsweekissä* 1960-luvulla oli Aasiassa käydyt sotatoimet ja niiden kehittyminen. Seurasin tutkimuksessani, millä tavalla Yhdysvaltojen kansalaisia informoitiin sodan aiheuttamista ympäristöongelmista. Vietnamin sodassa käytettiin rikkaruohomyrkkyyä tiputtamaan viidakossa puiden lehtiä ja paljastamaan Vietkong-sotilaiden kätköjä, jolloin voidaan arvioida, että samat ongelmat, mitä Yhdysvaltojen maatalous koki vastaavien aineiden käytöstä omalla maaperällään, voisivat aiheuttaa Vietnamin vastaavia ongelmia niin kasveille, eläimistöille kuin ihmisillekin.

Ensimmäinen Vietnamia ja sen ympäristöä koskeva kirjoitus koski DDT:tä ja sen käyttöä malarian torjumisessa Etelä-Vietnamissa. Uutisesta voidaan päätellä, että DDT:n tiedettiin olevan vaarallista käyttää, mutta sitä ei otettu tässä vaiheessa hyvin vakavasti. Uutinen ei niinkään käsitellyt malarian torjumista vaan malariaa torjuvien henkilöiden kidnappaamisia ja tappamisia, joista epäiltiin Vietkong-sissejä. Uutisen lopuksi kerrottiin lukijoille, että DDT:n suihkutukset olivat onnistuneet, sillä malariatapaukset maassa olivat vähentyneet. *Newsweekin* mukaan paikalliset maanviljelijät olivat tästä huolimatta ryhtyneet vastustamaan suihkutuksia, sillä nämä pelkäsivät DDT:n myrkyttävän kanat tai pilaavan heidän tupakanlehtensä ja tämän vuoksi maanviljelijät yrittivät ajaa suihkuttajat pois kylistään. Lehden mukaan yhdestä kylästä oli löytynyt kiitollisia ihmisiä, sillä laittamalla DDT:tä lihassyötteihin oli huomattu tämän olevan hyvä keino tappaa tiikereitä.¹⁴²

Ennen varsinaisten sotatoimien alkamista lehdessä kerrottiin, miten Pohjois-Vietnamin sissit saataisiin esiin viidakon kätköistä. Esimerkiksi tammikuussa 1962 lehti julkaisi uutisen konferenssista, jossa käsiteltiin keinoja, joilla Yhdysvaltojen armeija pystyisi auttamaan Etelä-Vietnamia, joka kärsi Vietkong-sissien väijytyksistä, vankien kidutuksista ja siviilien tappamisista. Yhdeksi keinoksi lehdessä esiteltiin puiden lehtien tuhoamista suihkuttamalla voimakasta kaupallista rikkaruohomyrkkyyä 2,4-D:tä sekä 2,4,5-T:tä Vietkong-sissien epäiltyihin piilopaikkoihin. Lehden mukaan rikkaruohomyrkyt olivat Yhdysvalloissa laajassa käytössä ja ne oli koettu hyväksi keinoksi tappaa kasvit ja tiputtaa lehdet puista maahan. Tämän lehtikadoksi kutsutun toimenpiteen pitäisi uutisen mukaan paljastaa sissien olinpaikat ja näin heidät saataisiin tuhattua. Lehti kertoi, ettei kyseisiä suihkutuksia ole päästy vielä aloittamaan, sillä Etelä-Vietnamissa yleinen mielipide oli niitä vastaan. Syynä tähän oli lehden mukaan se, että Vietkong levitti tietoa maaseudulla, että suihkutukset tuhoaisivat

---

¹⁴² Newsweek 28.8.1961.

maaseudun. Uutisen mukaan tutkijat vakuuttivat, että suihkutukset eivät vahingoita villieläimiä, maaperää tai ihmisiä. Vietnamissa olikin alkamassa kampanja, jossa selitettäisiin lehtikadon antamisen hyödyt maalle ja tämän jälkeen, jos ja kun vietnamilaiset oli saatu vakuuttuneiksi suihkutusten tarpeellisuudesta, suihkutukset voitaisiin aloittaa.¹⁴³

Tutkimusjaksoni alussa varsinaiset sotatoimet eivät olleet vielä käynnissä Vietnamissa, joten pommitusten käynnistyttyä todenteolla 1960-luvun puolessa välissä *Newsweekissä* kirjoitettiin huomattavan paljon Vietnamin sodasta ja pommituksista. Uutisissa kirjoitettiin rikkaruohomyrkkujen käytöstä ja niiden vaikutuksista ympäristöön hyvin vähän, vaikka samaan aikaan Rachel Carsonin nostama keskustelu Yhdysvaltojen sisällä nosti niiden vaarallisuuden esille. Viittaukset siihen, että Yhdysvaltojen sotatoimet voivat aiheuttaa myös ympäristölle vahinkoja, näkyivät siinä, että Vietnamin sodasta julkaistiin paljon kuvia pommien räjäytysten aiheuttamista kuopista. Toinen ympäristöä tuhoava aine, jota käytettiin Vietnamin sodassa yleisesti, oli napalm. Lehdessä kirjoitettiin napalmin käytöstä pommitusten yhteydessä ja saatettiin näyttää kuvia napalmin polttamista sotilaista tai siviileistä. Luonnolle aiheutuneista ongelmista ei juuri ennen vuotta 1968 Vietnamin sodan yhteydessä kirjoitettu.

Sodan kestänyt jo vuosia alkoivat ensimmäiset kirjoitukset sotatoimien ympäristövaikutuksista ilmestyä lehden uutisiin. Tämä tapahtui samaan aikaan, kun muu ympäristökirjoittelu lehdessä alkoi nostaa päätään. Helmikuussa 1968 lehdessä kerrottiin lukijoille, ettei Vietkong välttämättä ole ainoa, joka oli kärsinyt näiden rikkaruohomyrkkujen ruiskuttamisista viidakkoon. Tutkijoiden mukaan myrkkujen aiheuttama lehtikato saattoi vahingoittaa luonnontasapainoa alueella. Tämä paljastui raportista, joka käsitteli rikkaruohomyrkkujen ekologisia vaikutuksia ja jota oli lainattu *Newsweek*-lehden. Raportista ei löytynyt yhteyksiä siihen, että rikkaruohomyrkyt olisivat myrkyllisiä ihmisille tai eläimille, mutta ravinnon tuhoutuminen voi aiheuttaa nälkäkuolemia villieläimille jopa sukupuuttoon saakka tai muuttaa ravinneperäistä maata kiviseksi. Lisäksi raportti nosti esiin sen, miten rikkaruohomyrkyt vaikuttivat jokien ja järvien vesien laatuun. *Newsweekin* mukaan Pentagon julkisti oman raporttinsa ennen tutkijoiden raporttia ja heidän mukaansa oli vain pieni mahdollisuus, että lehtikadolla olisi haitallisia vaikutuksia. Lehden mukaan Pentagon nosti esille omassa raportissaan rikkaruohomyrkkujen mahdollisia ekologisia hyötyjä. Lehti ei sen

---

¹⁴³ Newsweek 22.1.1962.

enempää kertonut lukijoilleen, mitkä nämä mahdollisesti olisivat. *Newsweekin* mukaan tässä vaiheessa oli mahdotonta arvioida rikkaruohomyrkkujen ympäristövaikutuksia, vaan tutkijoiden oli odotettava hiljaisempia ja turvallisempia aikoja, jolloin he pääsisivät Vietnamiin paikan päälle tekemään arvioita myrkkujen vaikutuksista.¹⁴⁴

Yleisen huolestumisen ympäristön tilasta noustua otsikoihin ympäri maailman, Vietnamin sodan ympäristövaikutuksista ryhdyttiin keskustelemaan maailmanlaajuisesti. *Newsweek* kuvasi lukijoilleen, millaisia ympäristötuhoja Yhdysvallat oli aiheuttanut yrittäessään saada Vietkong-sissit esiin viidakon piiloistaan. Tämän vuoksi Yhdysvallat joutui arvostelun kohteeksi. Esimerkiksi kesäkuussa 1972 pidetyssä YK:n järjestämässä ympäristökonferenssissa Tukholmassa asiaa käsiteltiin ja tästä kerrottiin *Newsweekin* lukijoille. Raportissa kokouksesta kerrottiin, että Yhdysvaltoja vastaan oli esitetty Tukholman kaduilla syytöksiä maan sotavoimien aiheuttamista ympäristötuhoista Vietnamissa sodan aikana. Lehden mukaan kaikkein eniten julkisuutta olivat saaneet sademetsiin ruiskutettujen rikkaruohomyrkkujen aiheuttamat tuhot. Ruiskutukset tuhosivat arviolta viidesosan Etelä-Vietnamin mangrovepuumetsistä sekä tappoivat arviolta puolet jalopuumetsistä Saigonin pohjois- ja eteläpuolella.¹⁴⁵

Elokuussa 1972 *Newsweek* julkaisi lukijoilleen usean sivun mittaisen raportin Vietnamin sodan aiheuttamista ympäristöongelmista. Yhdysvaltojen toimet Vietnamissa olivat joutuneet kansainvälisten syytösten kohteeksi, sillä Yhdysvaltoja epäiltiin Pohjois-Vietnamin patojen systemaattisesta pommittamisesta sadekauden lähestyessä ja tämän pelättiin aiheuttavan tuhoisia tulvia alueella. Lehden mukaan tästä patojen pommittamisen nousemisesta esille oli tulossa symboli paljon suuremmasta asiasta eli siitä, mihin kaikkien Yhdysvallat oli ryhtynyt Indokiinan sodassaan. Lehti katsoi, että maisemasta itsestään oli tullut vihollinen tässä sodassa ja se oli kohdannut systemaattista tuhoamista. Lehti nosti esille pommien tuhoamat viidakot, metsät ja viljelysmaat, joille oli suihkutettu tappavia rikkaruohomyrkkyjä sekä jättiläismäisten maansiirtokoneiden raivaamat kaistaleet, jotka olivat turmelleet laajasti alueen kasvillisuutta. Lehti kuvasi tilannetta tyrmistyttäväksi, kun sitä katsoi taivaalta käsin. Maa näyttää, kuin sitä olisi ollut repimässä vihainen jättiläinen. Lehden mukaan Yhdysvaltojen toimet alueella olivat muuttaneet kirjaimellisesti Indokiinan alueen kasvoja. Lukijoille kerrottiin laajimmalle levinneiden ympäristötuhojen aiheutuneen

---

¹⁴⁴ *Newsweek* 26.2.1968.

¹⁴⁵ *Newsweek* 12.6.1972.

rikkaruohomyrkkysuihkutuksista, joista presidentti Nixonin hallinto joutui tutkijoiden paineen vuoksi luopumaan vuonna 1970. Tutkijoiden päästyä alueelle oli arvioitu, että jalopuumetsät eivät olleet kärsineet niin paljon kuin mangrovepuumetsät, jotka osissa Etelä-Vietnamia eivät osoittaneet mitään merkkejä toipumisesta. Toista ekologista asetta, jota käytettiin Vietnamissa tuhoamaan metsiä, lehti kuvasi kalliiksi epäonnistumiseksi. Yhdysvaltojen armeija yritti metsäasiantuntijoiden avulla sytyttää suuria tulimyrskyjä raivatakseen Etelä-Vietnamin viidakkoa. Tämä epäonnistui, sillä viidakko oli liian kostea palaakseen ja tuotti alueelle suuret määrät savua. Lehden mukaan nämä edellä mainitut aseet olivat osoittautuneet vähemmän tuhoisiksi ympäristölle kuin tavalliset pommit ja kranaatit. Lehden lainaamien Vietnamin sodan ympäristövaikutuksia tutkineiden tutkijoiden mukaan pommitukset olivat aiheuttaneet kaksikymmentäyksi miljoonaa kraatteria vuosikymmenen aikana. Nämä kraatterit täyttyivät nopeasti vedellä ja koska vedessä ei ollut kaloja syömässä toukkia, malariaa kantavat hyttyset pääsivät nopeasti leviämään näissä lammikoissa. Lehdessä kerrottiin vielä lukijoille se, ettei ole varmuutta, olivatko Yhdysvaltojen tekemät ympäristötuhot alueella pysyviä, koska tietoa sotien aiheuttamista ympäristötuhoista oli vasta ensimmäisestä maailmansodasta lähtien. Lehden arvio kuitenkin oli se, että suurimmat, vakavimmat ja pitkäkestoisimmat vaikutukset Yhdysvaltojen sodassa maaperää vastaan kohdistuivat ihmisiin, jotka olivat joutuneet luopumaan maistaan. Ihmisten oli pitänyt siirtyä kaupunkeihin pommitusten ja suihkutusten tieltä, eivätkä voineet palata, koska maaseudulla oli miinoja ja metsät ja maatilat olivat kraattereina eivätkä maaseudun ihmiset voineet nauttia elämästään maalla niin kuin olivat tottuneet. Artikkelin lopuksi lehdessä havainnollistettiin lukijoille piirroskuvilla, millä tavalla aseita oli käytetty Vietnamin maiseman muuttamisessa.¹⁴⁶

3.3.2. Lyijy, fosfaatti, elohopea ja PCB

Torjunta-aineiden vaarallisuuden luonnolle ja ympäristölle saatua kokoajan lisää palstatilaa, lehdessä lisääntyi kirjoittelu muistakin ympäristöä saastuttavista aineista. Lehdessä kirjoitettiin entistä enemmän ympäristöonnettomuuksista ja epäilyttävistä kalakuolemista sekä vesien rehevöitymisistä. Muun muassa auto- ja öljyteollisuus joutuivat tulilinjalle, kun Yhdysvalloissa ryhdyttiin vaatimaan lyijyn poistamista polttoaineista. Esimerkiksi

---

¹⁴⁶ Newsweek 7.8.1972.

maaliskuussa 1970 lehdessä julkaistiin uutinen, jossa lukijoille näytettiin kuvia lyijynvastaisesta protestista, jossa mielenosoittajat vaativat lyijyn poistamista bensiinistä. Itse uutisessa *Newsweek* kertoi lukijoille, että öljy-yhtiöt ja autoteollisuus olivat ryhtyneet poistamaan pikkuhiljaa lyijyä polttoaineesta yhtenä osana autojen haitallisten päästöjen vähentämisessä.¹⁴⁷

Myös muista aineista kuin lyijystä julkaistiin lehdessä uutisia. Esimerkiksi fosfaattien käyttörajoituksista pesuaineissa ryhdyttiin kirjoittamaan lehden saastumisuutisissa. Esimerkki tällaisesta uutisesta löytyi vuoden 1970 elokuulta, jolloin käsiteltiin vuoden toiminnassa ollutta uutta ympäristöorganisaatiota *CEQ*:ta¹⁴⁸. Organisaation tehtävänä oli antaa kerran vuodessa raportti suoraan kongressille ympäristötilasta. Ensimmäisessä raportissa oli yksi suuri asia, josta oltiin yksimielisiä ja jonka *Newsweek* katsoi olevan isku suoraan Yhdysvaltojen teollisuuden kasvoille. Lehden mukaan puhdistusteollisuuden kymmenen vuotta jatkunut vakuuttelu siitä, että fosfaatteja sisältävät pesuaineet olivat turvallisia, ei pidä paikkaansa, vaan oli raportin mukaan selvää, että fosfaatit aiheuttivat järvien ja jokien rehevöitymistä. Raportin mukaan fosfaatit oli nyt saatava pois pesuaineista mahdollisimman nopeasti. Lehden mukaan yritykset olivat aistineet, että fosfaattien vastustus oli kasvanut ja yritykset olivat pyrkineet hiljaisuudessa etsimään toimivia vaihtoehtoja niille. Yksi uusista vaihtoehtoista oli jo herättänyt huolestuneisuutta, sillä pesuaineessa oli osia arsenikista ja elohopeasta. Kumpaakin näistä oli löytynyt monista järivistä ja joista. Lehden mukaan eräs yritys oli jo kehittänyt pesuaineen, joka toimi pesukoneissa jopa tehokkaammin kuin fosfaatteja sisältävät pesuaineet. Yritys oli ryhtymässä mainostamaan ei-saastuttavaa vaihtoehtoa omalla tuotenimellään. Lehden mukaan ympäristönsuojelijat olivat asiasta innoissaan ja sanoivat yrityksen muutoksen osoittavan, että ympäristöystävällisyyskin voi olla hyvä bisnes.¹⁴⁹

Vuonna 1970 *Newsweek*issä oltiin huolissaan myös elohopean aiheuttamasta saastumisesta. Tutkimuksissa oli saatu selville, että jopa 23 %:ssa ympäri maata myytävässä tonnikalassa oli myrkyllistä elohopeaa. Löytöjen perusteella säilöntäteollisuus oli joutunut vetämään paljon

---

¹⁴⁷ *Newsweek* 23.3.1970.

¹⁴⁸ Council of Environmental Quality.

¹⁴⁹ *Newsweek* 24.8.1970.

pakattua tonnikalaa pois markkinoilta. Lehdessä *FDA*¹⁵⁰ vakuutti, ettei kalan syönnistä ole vaaraa, sillä kala ei ollut pääartikkeli amerikkalaisten ruokapöydässä. *FDA* oli kuitenkin päättänyt tietyt rajat, kuinka paljon kala sai sisältää elohopeaa. *Newsweek* uutisoi samassa yhteydessä Ralph Naderin kommentit saastuneeseen tonnikalaan liittyen eikä lehti pitänyt yllätyksenä, että kuluttajien puolesta ristiretkellä olevalta Naderilta saatiin aiheeseen terävät kommentit. Lopuksi lehdessä pohdittiin sitä, mistä elohopea oli tonnikalaan joutunut ja elohopean epäiltiin joutuneen teollisten jätteiden mukana mereen. Ekologeille myrkyllinen tonnikala osoitti jälleen, ettei meri ole paikka, johon voi kaataa rajoittamattomasti jätteitä. Lehti epäilikin, että vaikka nyt tonnikalapurkkeja oli vedetty pois marketeista, oli maailman vesissä paljon enemmän elohopeaa ja muita vaarallisia saastuttajia ja niitä tulee löytymään lisää tonnikalasta ja muista lajeista. Lehti arvioikin, että tonnikalaongelma oli vain yksi niistä ympäristöongelmista, joita yhdysvaltalaiset tulevat kohtaavat seuraavien kuukausien aikana.¹⁵¹

Ympäristönsuojelijat olivat olleet huolissaan PCB:n haittavaikutuksista jo 1970-luvun alussa. Vuonna 1973 PCB:n kaltainen aine PBB aiheutti pelätyn onnettomuuden, kun sitä sekoitettiin vahingossa eläinten ruokaan sitä valmistavassa tehtaassa Michiganissa ja aiheutti arviolta kahden miljoonan eläimen kuoleman ja lukemattomien ihmisten sairastumisen. PCB ja PBB ovat kummatkin rakenteeltaan DDT:n tapaisia ja erittäin myrkyllisiä.¹⁵² *Newsweek* uutisoi PCB:n vaarallisuudesta vuonna 1971 otsikolla ”PCB-kriisi”¹⁵³. Lehti kertoi lukijoille DDT:n olleen viimeisten vuosien ajan ympäristön suurin vihollinen, mutta uusien havaintojen perusteella osan DDT:n syyksi laitetuista vahingoista ympäristölle epäillään aiheutuneen PCB:n kaltaisten aineiden käytöstä. Lehden lukijoille kerrottiin, miten PCB:tä oli löytynyt kalkkunoista, kanoista ja niiden munista ja niitä oli jouduttu tuhoamaan löydösten perusteella. Esimerkiksi Kaliforniassa oli ryhdytty tutkimaan PCB:n yhteyttä merileijonien sikiöiden kuolemiin. Lehti kertoi lukijoilleen artikkelin lopussa, että Englannissa PCB:n kohdalla oli siirrytty vapaaehtoisiiin rajoituksiin kemikaalin käytössä. Lehdessä haastateltu asiantuntija ei innostu rajoituksesta, sillä PCB:tä oli joka puolella eikä tässä vaiheessa vielä tiedetty varmaksi pitäisikö PCB:n käytöstä olla huolestunut.¹⁵⁴

---

¹⁵⁰ U.S. Food and Drug Administration (FDA) on Yhdysvaltain elintarvike- ja lääkevirasto, jonka vastuulla on säädöksiä laatiminen Yhdysvaltain markkinoille. FDA:n säädöksiä piiriin kuuluvat ruoka, ravintolisät, lääkkeet ja eläinlääkkeet. Lisätietoja löytyy muun muassa Internet-osoitteesta: < www.fda.gov/ >.

¹⁵¹ *Newsweek* 28.12.1970.

¹⁵² Petulla 1980, 151 – 152.

¹⁵³ The PCB Crisis.

¹⁵⁴ *Newsweek* 11.10.1971.

4. Öljyonnettomuudet ympäristökirjoittelun herättäjänä

4.1. Torrey Canoyenin uppoaminen

Tutkimusajanjaksollani *Newsweek*-lehden kirjoittelut ympäristöonnettomuuksista keskittyivät lähinnä Yhdysvalloille tärkeän raaka-aineen öljyn ja sen käsittelyssä ja kuljettamisessa tapahtuneisiin onnettomuuksiin. Uutisointi 1960-luvun puolivälin jälkeen keskittyi kertomaan lukijoille, millaisia taloudellisia menetyksiä esimerkiksi kalastus- tai matkailuelinkeinot kohtaavat, kun alueella oli tapahtunut öljyn aiheuttama ympäristökatastrofi.

Ensimmäiset uutisoinnit öljyn aiheuttamista ympäristöongelmista ilmestyivät vuoden 1964 lopulla, jolloin uutisoitiin Kaliforniassa tapahtuneesta padon murtumisesta, joka aiheutui öljy-yhtiöiden alueella tekemien öljyporausten aiheuttamista maansiirtymisistä. Tässä vaiheessa lehdessä ei vielä selvitetty ympäristölle aiheutuneita vahinkoja, vaan keskityttiin ihmishenkien menetyksiin sekä kotien tuhoihin. Öljy-yhtiöt kiistivät uutisessaan syyllisyytensä, mutta oikeus oli *Newsweekin* mukaan määrännyt ne maksamaan korvauksia vahingoista kärsineille kaupungeille.¹⁵⁵

Heinäkuussa 1965 uutisoitiin *Newsweekissä* Yhdysvaltalaisen sota-aluksen aiheuttamasta öljyvudosta Ranskan Rivieralla. Laivassa oli vahingossa aukaisu vesiputken sijaan öljytankki ja mereen oli päässyt 10 000 litraa öljyä. Amerikkalaiset sotilaat toivat rannalle muualta puhdasta hiekkaa ja ilmavoimat upottivat öljyn mereltä puhdistusaineiden avulla. Tuhon pitkäaikaisista vaikutuksista ympäristölle ei uutisessa ollut mainintoja.¹⁵⁶

Median on katsottu ottaneen uuden suunnan ympäristöasioihin suhtautumisessa kahden suuren öljyonnettomuuden jälkeen. Ensimmäinen näistä oli öljytankkeri Torrey Canoyenin uppoaminen Cornwallin edustalla Englannissa vuonna 1967 ja toinen oli Santa Barbaran

---

¹⁵⁵ *Newsweek* 28.12.1964.

¹⁵⁶ *Newsweek* 26.7.1965.

öljyvuoto Yhdysvalloissa vuonna 1969.¹⁵⁷ Torrey Canoyenin uppoamista *Newsweek* vertasi natsi-Saksan hyökkäyksen uhkaan vuodelta 1940, jolloin kaikki olivat Britannian rannikolla valmiina torjumaan hyökkäystä. Nyt vihollisena oli pitkä öljylautta, joka uhkasi Britannian lounaisrannikkoa. *Newsweek* kuvasi uutisessaan brittien taistelua öljylautan rantautumista vastaan. Alkuun hyvin alkanut taistelu oli tuulen kääntymisen takia kääntymässä tappiolliseksi, josta Cornwallin alue tulisi kärsimään pitkään. *Newsweekin* mukaan ongelmia aiheutti tapauksen juridinen puoli, sillä aluksen omisti amerikkalainen yritys, mutta se seilasi liberalaisen lipun alla. Toisaalta alus toimi tällä matkalla brittiläisen yrityksen laskuun. Tämä aiheutti lehden mukaan sen ongelman, että kuka otti taloudellisen vastuun öljyonnettomuuden raivaamisesta. Lisäksi ongelmia aiheutti se, että onnettomuus tapahtui brittien aluevesien ulkopuolella, jolloin herää kysymys, tunnustaisiko Britannia juridisen vastuunsa.¹⁵⁸

Seuraavalla viikolla *Newsweek* kertoi lukijoilleen, miten öljystä pyrittiin pääsemään eroon ja samalla lehti paljasti lukijoilleen, millaista vahinkoa laivan uppoaminen oli ympäristölle aiheuttanut. Torrey Canoyenin ympärillä ollutta öljyä pommitettiin napalmilla, raketeilla ja pommeilla ja näin se saatiin palamaan. Rannikolla taas laivat laskivat puhdistusaineita mereen ennen kuin öljylautat saavuttaisivat merenrannat. *Newsweekin* arvio kuitenkin oli, että Cornwallin taistelu näytti loputtomalta ja toivottomalta. Onnettomuus oli *Newsweekin* mukaan aiheuttanut jo nyt korvaamattomia vahinkoja. *Newsweekin* lainaamien biologisten mukaan menisi vuosikymmeniä ennen kuin tasapaino palaisi alueelle. Esimerkiksi miljoonia ostereita uhkasi saastuminen ja ainakin satatuhatta merilintua oli kuollut. Lehdessä kuvailtiin luonnonsuojelujärjestöjen epätoivoista taistelua lintujen puhdistamisessa pesemällä öljyä linnuista pois. Öljytankkerin uppoaminen aiheutti *Newsweekin* mukaan Englannin taloudelle ongelmia. Englantilaiset turistit vievät puntansa ulkomaille, kun eivät päässeet rannikolle öljyn takia, samoin kuin ulkomaalaiset turistit tulevat peruuttamaan matkojansa Englantiin. Lisäksi oli mahdotonta arvioida vahinkojen taloudellisia menetyksiä kalastajille ja ostereiden viljelijöille. Tavalliset britit olivat heränneet huutamaan vastalauseita hallitukselle pelastustoimien hitaudesta. Lisäksi lehdet olivat hyökänneet hallituksen toimien hitautta vastaan. Tulevaisuus näytti *Newsweekin* mukaan kauhistuttavalta. Öljy leviäisi ympäri rannikkoa ja ellei tuuli vaihda suuntaa, öljylautat saavuttaisivat Englannin kanaalin ja saastuttaisivat rantoja, lahtia ja satamia lisää. Torrey Canyonin haaksirikkopaikalla oli näkyvissä enää mastot ja pommitettua runkoa. *Newsweekin* mukaan se näkymä oli vaikuttava

---

¹⁵⁷ Allan 2000, 3 – 4.

¹⁵⁸ *Newsweek* 3.4.1967.

varoitus merenkulkijoille ja kauhistuttava symboli ihmisen kyvystä liata maailma, joka ympäröi häntä.¹⁵⁹

Lehdessä kerrottiin ”Tiede”-palstalla onnettomuuden innoittamana, että vesiä uhkasi myös muunlaisia saastuttajia. *Newsweekin* mukaan kahdesta vedenalaisesta öljyvarannosta Kaliforniassa tihkui öljyä veteen koko ajan. Lisäksi toisessa maailmansodassa uponneista laivoista vuoti enemmän öljyä kuin Torrey Canyonista pääsi veteen. Ylivoimaisesti suurin määrä öljyä päätyi vesiin *Newsweekin* mukaan öljyn kuormauksessa laivoihin. Lisäksi lehdessä kuvailtiin sitä, mitkä vaikutukset öljyllä oli meriin. Linnut eivät voineet lentää ja voivat jähmettyä ja upota vesihautaansa. Lehteen haastateltu asiantuntija arveli simpukoiden olevan vastustuskykyisempiä öljylle. *Newsweekin* haastatteleman asiantuntijan mukaan öljyn poistamiseen vedestä käytetyt keinot aiheuttivat monesti enemmän haittaa kuin itse öljy. Esimerkiksi brittien käyttämät puhdistusaineet olivat myrkyllisiä kaloille ja muun muassa Kaliforniassa niiden käyttö oli kielletty merellä. Asiantuntijan mukaan pitkällä aikavälillä ainut ratkaisu hoitaa öljyonnettomuuden jäljet, oli odottaa, että hapettuminen ja meren bakteerit, jotka käyttivät öljyä kasvamiseen, käyttivät öljyn pois.¹⁶⁰

4.2. Santa Barbaran öljyonnettomuus

Newsweek uutisoi huhtikuussa 1969 Kaliforniassa, Santa Barbaran edustalla tapahtuneesta porausonnettomuudesta, jossa osien vaihdon yhteydessä pääsi karkaamaan öljyä veteen. Lehden mukaan tämä aiheutti suuret menetykset alueen matkailuelinkeinolle, koska rannat olivat täynnä harmaata tahnaa. Lisäksi uutisessa oli kuva linnuista rannalla öljyisenä ja kuolemaisillaan. Lehti kuvasi paikallisten asukkaiden tunteita raivostuneiksi, sillä he olivat jo vuosia vastustaneet porausten aloittamista. Alun perin heidän vaatimuksensa olivat lähinnä olleet esteettisiä, sillä he eivät halunneet öljylauttojen häiritsevän heidän merinäkömäänsä. Öljy-yhtiöt saivat kuitenkin luvan öljyporauksiin maksamalla satoja miljoonia dollareita. Paikallinen *Sierra Clubin* jäsen kertoi lehdessä, että he olivat kadehdittavassa tilassa, kun he pääsivät sanomaan, että mehän varoitimme tästä. Lehden mukaan valkoinen talo harkitsi lähettävänsä paikalle joukkoja auttamaan siivouksessa. Lehden mukaan öljyä oli ehtinyt valua

---

¹⁵⁹ *Newsweek* 10.4.1967.

¹⁶⁰ *Newsweek* 10.4.1967.

yhteensä 12 päivää ennen kuin se saatiin loppumaan. Lehti pohti lopuksi, kuinka kauan menee, ennen kuin Santa Barbaran ”musta rutto” loppuu.¹⁶¹

Seuraavan kerran öljyonnettomuus oli uutisoinnissa seuraavassa numerossa, kun viisi päivää ensimmäisen öljylautan löytymisen jälkeen Santa Barbaran alueelta löytyi uusi öljylautta. Samassa uutisessa kerrottiin lukijoille, että luonnonsuojelijat olivat huomanneet tapahtuneen öljyonnettomuuden tuovan pientä lohtua. Heidän mukaan nyt koko maa huomasi, mitä täällä oli tapahtunut ja voisi ottaa siitä opikseen. Lehti kuvasi opetusta mittaamattomaksi, mutta voi aiheuttaa sen, että lakiesitys, jossa öljy-yhtiöt saivat sakkoja, mikäli aiheuttivat öljyvuotoja vesiin, voisi mennä kongressissa läpi. Laki oli lehden mukaan ”lobattu” kuoliaaksi edellisenä vuotena.¹⁶²

Kesäkuussa aiheen käsittelyä jatkettiin *Newsweekissä*. Öljy-yhtiö ei ollut vielä saanut vuotoa loppumaan. Lehti esitteli uutisessaan, mitä kaikkea öljy-yhtiöt olivat yrittäneet tehdä saadakseen vuodon loppumaan. Lisäksi öljy-yhtiöt olivat käyttäneet miljoonia dollareita alueen toipumiseen tuhosta sekä rahaa parantaakseen imagoaan yleisön silmissä. Uutisen tärkein anti oli se, että Santa Barbaran asukkaat olivat perustaneet ryhmän, jonka nimi oli *GOO*¹⁶³. Ryhmä oli jo kerännyt satatuhatta nimeä ja lähettänyt Valkoiseen taloon vetoituksen, jossa vaadittiin lopettamaan öljynporaukset Kalifornian rannikolla.¹⁶⁴ Myöhemmin joulukuussa samana vuonna ryhmän toiminnan seuraamista jatkettiin ja lukijoille kerrottiin heidän taistelevan ”hullun lailla”, ettei öljyporauksia jatkettaisi Santa Barbaran edustalla¹⁶⁵.

---

¹⁶¹ Newsweek 17.2.1969.

¹⁶² Newsweek 24.2.1969.

¹⁶³ Get Oil Out.

¹⁶⁴ Newsweek 16.6.1969.

¹⁶⁵ Newsweek 8.12.1969.

5. Merkittävät henkilöt ja ympäristökirjoittelu Newsweek-lehdessä

5.1. John F. Kennedy

Yhtenä tutkimustehtävänäni oli selvittää sitä, keitä yksittäisiä henkilöitä nostettiin aikakauslehden lukijoille esille ympäristön puolestapuhujina ja milloin he pääsivät kertomaan omia mielipiteitään lehdessä. Ensimmäisenä tarkastelussa olivat tutkimusajanjaksollani toimineet Yhdysvaltojen presidentit ja tämän jälkeen muut tärkeät yksittäiset henkilöt, joista *Newsweek*-lehti kirjoitti, kun kyseessä olivat ympäristöasiat.

Kennedyn luonnonsuojelullisia tekoja tai ajatuksia ei *Newsweek*-lehdessä paljoakaan lukijoille kerrottu. Osittain varmaan siksi, että Kennedyn presidenttajakso sijoittui ajanjaksoon, jolloin luonnonsuojelulliset teemat eivät vielä olleet yleisesti tiedotusvälineissä edustettuina eikä ns. suuri yleisö ollut niistä kiinnostunut. Maaliskuussa 1961 *Newsweek* uutisoi JFK¹⁶⁶:n ilmoittaneen olevansa luonnonsuojelullisissa asioissa entisen republikaanisen presidentin Teddy Rooseveltin opetuslapsi. Lehden mukaan JFK oli hahmotellut kongressille laajan luonnonsuojeluohjelman, jonka ansioista arviolta 300 miljoonalla ihmisellä olisi vuonna 2000 riittävästi vettä, sähköä, puuta, mineraaleja ja maata virkistäytymiseen. Lehden mukaan Kennedyn ohjelma oli epämääräinen yksityiskohdiltaan kuten muun muassa hinnaltaan, mutta sisälsi vahvoja poliittisia vihjauksia. Kennedy lupasi lehden mukaan paljon paikallisia ja alueellisia julkisia töitä yhteistyökykyisille kongressiedustajille. Lehden mukaan monet kuitenkin epäilivät presidentin vilpittömyyttä, kun hän oli sanonut, että yhdysvaltalaisten oli ymmärrettävä resurssiongelmat ja kohdattava ne nyt.¹⁶⁷

Luonnonsuojelullisilla toimilla oli myös poliittisia vaikuttimia. Syyskuun lopussa *Newsweek* kirjoitti JFK:n pyrkimyksistä auttaa luonnonsuojeluasiaa, kun presidentti matkusti osavaltio kierrokselle, jonka tarkoituksena oli saada luonnonsuojeluohjelma jälleen liikkeelle.

---

¹⁶⁶ Newsweek käytti presidentti John F. Kennedystä lyhennettä JFK.

¹⁶⁷ Newsweek 6.3.1961.

Newsweekin mukaan ei ollut sattumaa, että JFK:n kierrokselle valituista osavaltioista yhdestätoista kahdeksan asettui republikaanien puolelle edellisissä vaaleissa. Kierroksella JFK tutustui kolmeen paikkaan, jotka oli tarkoitus suojella ja joille oltiin muodostamassa puistoja. Lehden mukaan JFK pyrki käymällä näissä paikoissa auttamaan suojelualoitteiden hyväksymistä kongressissa, jossa lait olivat olleet jo vuosia pysähdyksissä.¹⁶⁸ Luontoasioita kommentoitiin harvoin lukijoiden palstalla, mutta kyseisen artikkelin julkaiseminen sai kiitosta muutama numero myöhemmin innokkaalta lukijalta, joka toivoi edustajainhuoneen hyväksyvän pitkään pysähdyksissä olleen lain etenemisen.¹⁶⁹ Kyseinen laki¹⁷⁰ hyväksyttiin vuonna 1964 pitkän taistelun ja kompromissien jälkeen presidentti Johnsonin toimesta.¹⁷¹

5.2. Lyndon B. Johnson ja luonnonsuojelu

Ympäristönsuojelijat löysivät ystävän Yhdysvaltojen presidentistä Lyndon B. Johnsonista. Hänen aikanaan Yhdysvallat saivat lait, jotka määrittivät ilman- ja vesienlaatuja rajoja ja joita voitiin 1960-luvulla pitää vallankumouksellisina, mutta jotka eivät kuitenkaan riittäneet vastaamaan kasvaviin ongelmiin. Johnsonin lait pyrkivät suojelemaan pilaantumaton erämaata kehitykseltä, perustamaan rahastoja luonnonsuojelullisille toimille, hankkimaan puistomaita, rajoittamaan maaperän kuluttamista ja luomaan villieläimille turvapaikkoja.¹⁷² *Newsweekin* uutisoinnista lukijoilleen voitiin nähdä se, että presidentti Johnsonia pidettiin luonnonsuojelijana.

Tammikuussa 1965 *Newsweek* kertoi lukijoilleen, mitkä asiat LBJ¹⁷³:n mielestä olivat tulevia uhkia Yhdysvalloille. LBJ oli lehden mukaan huolestunut sankkojen metsien ja vihreiden niittyjen katoamisesta sekä merenrantojen ylikuormittumisesta. Tässä vaiheessa LBJ varoitteli maanmiehiään veden, ruuan ja ilman saastumisesta. *Newsweek* näki kuitenkin LBJ:n puheissa äänenkalastelun makua, sillä lehden mukaan näistä puhuminen oli alkavaa kampanjointia tulevia vaaleja varten, sillä lehden mukaan LBJ lupasi jotain kaikille, jotka mahdollisesti äänestäisivät häntä. Lehti kuitenkin katsoi samassa jutussa, että luonnon kauneus oli lähellä

---

¹⁶⁸ *Newsweek* 30.9.1963.

¹⁶⁹ *Newsweek* 21.10.1963.

¹⁷⁰ The Wilderness Act.

¹⁷¹ Petulla 1980, 45 – 47.

¹⁷² Warren 2003, 277.

¹⁷³ *Newsweek* käytti presidentti Lyndon B. Johnsonista lyhennettä LBJ.

LBJ: n sydäntä ja varsinkin hänen vaimonsa oli ollut aktiivinen useissa luonnonkauneutta vaalivissa projekteissa. Heidän tarkoituksenaan oli muun muassa siistiä valtateiden reunustat autonromuista ja istuttaa kukkia teiden varsille. Muina tavoitteina presidenttiparilla ja kaunistamista varten perustetulla työryhmällä oli muuttaa Yhdysvaltojen sotilaskäyttöön tarkoitettua maata puistoiksi, rannoiksi sekä virkistäytymisalueiksi.¹⁷⁴ *Newsweekin* voitiin katsoa välittäneen lukijoilleen kuvaa siitä, että LBJ oli luonnonsuojelun kannattaja. Tästä oli esimerkkinä edellä käytyjen esimerkkien lisäksi tammikuussa 1965 julkaistu uutinen. Tässä numerossa *Newsweek* esitteli LBJ: n ehdotuksia uudelle kongressille ja yhtenä ehdotuksista oli nostettu esille LBJ: n ajama luonnonkauneuden ohjelma, josta presidentti oli lehden mukaan hyvin innostunut. Lehden mukaan LBJ halusi varmistaa vihreän perinnön tuleville sukupolville.¹⁷⁵

Kun yleinen kirjoittelu muistakin ympäristöasioista kuin luonnonsuojelua koskevista aiheista alkoi pikkuhiljaa lisääntyä lehdessä, myös presidentin toimet ympäristön puolesta nousivat lehdessä uutisointiin. Tammikuussa 1966 *Newsweek* kommentoi LBJ: n tärkeimpiä ehdotuksia lakialoitteista, jota hän aikoi kyseiselle vuodelle ehdottaa. Lehden mukaan LBJ tulisi auttamaan vielä määrittämättömällä summalla suurten jokien puhdistamista.¹⁷⁶ Lokakuussa samana vuonna *Newsweek* julkaisi uutisen, jossa tarkasteltiin niitä LBJ:n aloitteita, jotka olivat menneet läpi. Sieltä löytyi pieni maininta siitä, että vesien saastumista kontrolloiva ohjelma oli mennyt läpi, mutta lehdessä ei tässä vaiheessa valaistu lukijoita sen enempää, paljonko siihen varattiin rahaa ja mitä kyseinen ohjelma sisälsi.¹⁷⁷

Maaliskuussa 1966 taas uutisoitiin, ettei LBJ: n luonnonsuojeluviesti kongressille jättänyt ketään kylmäksi lukuun ottamatta vanhoja puita, jotka eivät voineet äänestää puolestaan. LBJ oli sitä mieltä, että liittovaltion viranomaisten olisi aloitettava oma-aloitteellisesti saastuneiden jokien ja järvien puhdistamisen ja vaati kongressilta 50 miljoonan dollarin valtionosuutta sitä varten. LBJ toivoi lehden mukaan, että hänen muutoksensa veisi vesien saastumisen historiaan eikä rasittaisi tulevia sukupolvia. Lehti uutisoi LBJ: n jättäneen pois aloitteista suosituksen, jossa määrättäisiin niille teollisuusyrityksille erillinen vero, jotka aiheuttivat saastumista yleisille maa-alueille ja kyseisellä verolla korjattaisiin aiheutetut vahingot. Lehden mukaan vero oli toiminut Ruhrin alueella ja muilla Euroopan vesiteillä,

---

¹⁷⁴ *Newsweek* 11.1.1965.

¹⁷⁵ *Newsweek* 18.1.1965.

¹⁷⁶ *Newsweek* 24.1.1966.

¹⁷⁷ *Newsweek* 31.10.1966.

mutta tulisi samaan suuren vastustuksen kongressissa. Samassa uutisessa kerrottiin LBJ: n yrityksestä ratkaista kerralla suuria punapuita koskeva kiista muodostamalla puisto, joka olisi suurin ikinä maksettu summa kansallispuistosta. Lehti arveli, että tämä oli suurin summa, jonka presidentti voi saada kongressilta, joka oli metsäyhtiöiden vaatimusten puristuksessa. Toisaalta luonnonsuojelijat voivat olla tyytyväisiä presidentin ehdotukseen, arveli lehti uutisessaan. Uutisessa sai puheenvuoron *Sierra Club* -niminen luonnonsuojelujärjestö ensimmäistä kertaa tutkimusajanjaksollani. Heidän suunnitelmansa punapuiden pelastamiseksi oli kuitenkin lehden mukaan jopa kolme tai neljää kertaa kalliimpi kuin presidentin ehdottama suunnitelma. Lehti arveli, että mikäli katkera taistelu punametsien suojelusta jatkui yhtä katkerana kuin tähän saakka, ei lakia saada ikinä aikaiseksi ja tällä tahdilla korvaamattomat punapuut olisi kaadettu seuraavan kuuden vuoden aikana.¹⁷⁸

Ilman saastumisen osalta *Newsweek* piti LBJ: n toimia vielä vuonna 1965 vaatimattomina. Lehden mukaan presidentti vaati kyllä tiukempaa kontrollointia ilman ja veden saastuttajille, mutta ei kerro minkälaisia nämä toimet olisivat. *Newsweek* kirjoitti uutisessaan, että ainoat toimet, jotka tehtäisiin pahimmalle ilman saastuttajalle eli autojen pakokaasuille, olisivat presidentin mukaan keskustelujen aloittaminen teollisuuden edustajien ja muiden kiinnostuneiden ryhmien kanssa.¹⁷⁹

Toisaalta LBJ joutui tekemään ikäviä päätöksiä luonnon kannalta ja näitä negatiivisia puolia *Newsweek* toi esille. Vuoden 1967 maaliskuun uutisessa *Newsweek* kuvasi vesien puhdistamiseen tarkoitettujen rahojen valuvan viemäristä alas, koska LBJ oli lehden mukaan leikkaamassa 250 miljoonalla dollarilla vesien saastumisen estämiseen tarkoitettuja määrärahoja. Syyksi lehti katsoi Vietnamin sodan ja muut budjettiin liittyvät ongelmat. Lehden mukaan lain suurimmat rahalliset tukijat olivat raivoissaan, kuten useat paikallisviranomaiset.¹⁸⁰ Saman päivän lehdessä *Newsweek* otti esille LBJ:n tärkeimmät lait kongressille ja ensimmäistä kertaa *Newsweek* nosti esiin ilman saastumisen kontrolloinnin avainasetuksena, minkä presidentti halusi kongressin hyväksyvän. *Newsweek* arveli lain ehkä menevän läpi kongressissa ilman, että siihen puututtaisiin.¹⁸¹

---

¹⁷⁸ Newsweek 7.3.1966.

¹⁷⁹ Newsweek 22.2.1965.

¹⁸⁰ Newsweek 27.3.1967.

¹⁸¹ Ibid.

5.3. Richard Nixon: yllättävä ympäristönsuojelija

Ympäristönsuojeluliike syntyi Yhdysvalloissa 1960-luvun lopulla ja erosi huomattavasti luonnonsuojeluliikkeestä. Luonnonsuojelijat etsivät keinoja valvoa luonnonvarojen käyttöä, kun taas ympäristönsuojelijat pyrkivät suureen luonnon hyväksikäytön vähentämiseen ja vallankumoukseen ihmisten ajattelussa ympäristöstään. Ympäristönsuojelijat eivät uskoneet, että manipuloimalla luontoa padoilla tai metsien hallinnalla voidaan taata luonnon monimuotoisuutta. Amerikkalainen ympäristönsuojelun tutkimus on nähnyt, että yhtenä suurimmista vaikuttajista ympäristönsuojelun alalla on ollut Yhdysvaltojen presidentti Richard Nixon. Pyrkinessään presidentiksi hän näki demokraattien presidenttiehdokkaan Edward Muskien olevan suurimpana uhkana presidentiksi pyrkinessään. Muskie taas halusi esittäytyä äänestäjille etevänä ympäristönsuojelijana. Nixon vastasi tähän äänestäjien kosiskeluun laatimalla vielä voimakkaampaa ympäristölainsäädäntöä kuin Muskie oli ehdottanut. Tämän ansioista Yhdysvaltoihin laadittiin voimakas laki ympäristönsuojelun puolesta nimeltään *National Environmental Policy Act*. Laki sisältöön kuului muun muassa uuden ympäristöviranomaisen¹⁸² perustamisen Yhdysvaltoihin.¹⁸³

Ympäristön nouseminen tärkeäksi poliittiseksi aiheeksi 1970-luvun taitteessa näkyi *Newsweekissä* lisääntyneenä kirjoitteluna istuvan presidentin ympäristötoimista. Esimerkiksi helmikuun alussa 1970 lehti kirjoitti, mitkä asiat olivat Nixonin mukaan tärkeimmät asiat, joihin tarvittiin ratkaisuja 1970-luvulla ja hänen mahdollisen toisen presidenttikautensa loppuun mennessä. Tärkeimmäksi asiaksi seuraaviksi vuosiksi oli Nixon lehden mukaan nostanut ilmalle, vedelle ja maaperälle tehtyjen vahinkojen korjaamisen. Tähän Nixon esitti taloudellisen kasvun uudelleenohjaamisen eikä siitä luopumista.¹⁸⁴ Pari viikkoa myöhemmin *Newsweek* raportoi Nixonin aloittaneen kampanjoinnin seuraavia presidentinvaaleja varten ja yhdeksi tärkeimmistä aiheista kampanjassaan Nixon oli lehden mukaan valinnut luonnontilan

---

¹⁸² United States Environmental Protection Agency. Yhdysvaltojen ympäristönsuojeluvirasto on terveydestä ja ympäristöstä vastaava valtion virasto Yhdysvalloissa. Newsweek käytti viranomaisesta lyhennettä EPA. Lisätietoja löytyy muun muassa Internet-osoitteesta: <<http://www.epa.gov/>>.

¹⁸³ Warren 2003, 271 – 278.

¹⁸⁴ Newsweek 2.2.1970.

palauttamisen, jottei tulevien sukupolvien tarvitse hengittää savuista ilmaa tai juoda saastunutta vettä.¹⁸⁵

Newsweekissä näkyi se, että ympäristöasiat vaikuttivat 1970-luvun alussa presidentin valintaan, vaikka itse presidenttiehdokkaiden vaaliohjelmien ympäristöasioita ei lehdessä esitelty. Esimerkiksi tammikuussa 1971 *Newsweek* uutisoi, että republikaaninen puolue oli katkaisemassa yhden, kilpailevan puolueen ehdokkaan Edmund Muskien, kampanjointimahdollisuuden vuoden 1972 presidentinvaaleihin. Republikaanit halusivat estää Muskien pääsyn puheenjohtajaksi uuteen ympäristökomiteaan, koska toimiessaan puheenjohtajana Muskie pääsisi matkustamaan ympäri Yhdysvaltoja puhumassa puhtaamman ilman ja veden puolesta. Lehden mukaan Muskie oli ollut suurin suosikki puheenjohtajaksi, sillä hän oli ajanut jo viisi vuotta ideaa komitean perustamisesta.¹⁸⁶

Newsweek huomioi, että Richard Nixon oli herännyt ympäristönsuojelun puolestapuhujaksi. Helmikuussa 1971 se julkaisi uutisen otsikolla ”Presidentti: ekologi”¹⁸⁷. Lehti kertoi Nixonin kysyneen kolme vuotta aikaisemmin päivällisellä Russell Trainiltä, kokeneelta luonnonsuojelijalta, eiväthän lehtien, tiedemiesten ja senaattori Muskien epätoivoiset puheet ympäristöllisestä kriisistä pidä paikkaansa. *Newsweek* kuvasi asioiden muuttuneen paljon tämän keskustelun jälkeen. Samainen Russell Train oli nimetty presidentin perustaman uuden ympäristöviranomaisen¹⁸⁸ johtajaksi, Edmund Muskiesta oli tullut suosikki demokraattien presidenttiehdokkaaksi ja Nixon oli eniten sitoutunut presidentti luonnonsuojeluun sitten presidentti Rooseveltin. Lehden mukaan osoitus muutoksesta ympäristönasioiden puolestapuhujaksi oli kongressille lähetetty 18-sivuinen ostoslista, joka sisälsi lakiehdotuksia, joiden tavoite oli Nixonin mukaan lopettaa Amerikan luonnonmukaisen perinnön häviäminen. Hartaimmat ympäristönsuojelijat demokraattien leirissä olivat vaikuttuneet presidentin aloitteista ja monet näkivät aloitteissa kaksintaistelun Muskien ja Nixonin välillä siitä, kuka saisi suurimman ympäristönsuojelun puolestapuhujan kunnian. Nixonin ehdotuksen kohokohdat koskivat lehden mukaan ilman ja vesien saastumista, torjunta-aineita, paperijätteitä, melua, maankäyttöä ja kaivoksia koskevaa ympäristölainsäädäntöä. Lehden mukaan presidentin antaman viestin voimakkuuden

---

¹⁸⁵ *Newsweek* 16.2.1970.

¹⁸⁶ *Newsweek* 4.1.1971.

¹⁸⁷ *The President: The Ecologist*.

¹⁸⁸ President’s Council of Environmental Quality. Lisätietoja löytyy muun muassa Internet-osoitteesta: <<http://www.whitehouse.gov/administration/eop/ceq/>>

ympäristöasioiden puolesta voi huomata siitä, millaista ärsyyntymistä se oli herättänyt Washingtonissa toimivien kaivosteollisuuden-, kemianteollisuuden- ja polttoaineteollisuudenalojen yrityslobbaajien joukossa.¹⁸⁹

Nixon sai myös kritiikkiä toimistaan ympäristöasioissa *Newsweekin* lukijoilta. Nixon oli erottanut sisäministeri Walter Hickelin, jota eräs lukija oli pitänyt miehenä, joka toimii eikä vain puhu ympäristöasioissa. Hickel oli muun muassa vastustanut Evergladesin lentokenttää sekä Alaskan öljyputkea. Lukija katsoi tämän erottamisen vievän pohjan Nixonin hienoilta puheilta huolestumisestaan luonnon tilasta.¹⁹⁰

5.4. Ralph Nader

Yksittäisistä ihmisistä, jotka *Newsweekissä* saivat palstatilaa koskien ympäristökirjoittelua, yhtenä suosituimpana kohteena oli Ralph Nader. Ralph Nader oli tullut amerikkalaisille tutuksi siitä, että hän oli kirjoittanut kirjan autojen turvallisuusongelmista. Autoyhtiö *General Motors* palkkasi yksityisetsivän, joka yritti mustamaalata hänen maineensa. Nader veti yhtiön oikeuteen häirinnästä ja sai suuret korvaukset autoyhtiöltä. Vuonna 1971 hän perusti *Public Citizen* -järjestön, jonka tehtävänä oli tutkia hallituksen toimia ja auttaa ympäristönsuojelussa. Nader on toiminut myöhemmin muun muassa Yhdysvaltojen vihreän puolueen presidenttiehdokkaana vuosien 1996 ja 2000 vaaleissa, jolloin hän sai kolme miljoonaa ääntä.¹⁹¹

Ralph Nader sai ensimmäiset mainintansa lehden palstoilla taistellessaan autoyhtiöitä vastaan paremman autoturvallisuuden puolesta. Tämän jälkeen hän tuli tunnetuksi kuluttajien puolestapuhujana. Vuoden 1967 lopulla *Newsweek* uutisoi hänen avaavan lakifirman. Hänen tavoitteenaan oli auttaa järjestämään kuluttajakampanjoita ja vaikuttaa kongressiin, oikeuksiin ja hallituksen lainsäädäntöön. Yhdeksi kohteeksi Nader aikoi ottaa lehden mukaan ilman ja veden saastumisen.¹⁹²

---

¹⁸⁹ Newsweek 22.2.1971.

¹⁹⁰ Newsweek 28.12.1970.

¹⁹¹ Carter 2001, 90 – 91.

¹⁹² Newsweek 13.11.1967.

Tammikuussa 1968 *Newsweek* kirjoitti kokonaisen artikkelin Naderista ja hänen toimistaan kuluttajien puhemiehenä. Nader kertoi lehdessä oman ajatuksensa kaikesta olevan sen, että miksi muut ihmiset eivät tee asioille mitään. Hänen mukaansa kaikkien pitäisi miettiä sitä, mitä tehdä yritysten ilman ja vesien saastuttamiselle ja yritysten ruuan- ja maaperänmyrkyttämiselle. Hän ei ole bisneksen vastustaja, vaan pyrkii saamaan markkinoille turvallisia tuotteita. Lehti kuvasi Naderia omapäiseksi. Hän esimerkiksi kampanjoi epäonnistuneesti DDT:n ruiskuttamista vastaan Princetonin yliopiston kampusalueella. Lehden mukaan poliittiset päättäjät Washingtonissa ihmettelevät, miksei Nader lopeta taisteluaan, koska hän oli jo ansainnut niin paljon rahaa. Nader itse sanoi lehdessä kuitenkin, ettei hän ole myytävänä, vaan jatkaa nykyisellä tavallaan.¹⁹³

5.5. Edmund Muskie

Edmund Muskien rooli ympäristön asioita ajavana senaattorina sai uutistilaa jo vuonna 1966, kun *Newsweek* julkaisi uutisen, jossa kerrottiin Muskien asetuksen päässeen kongressissa läpi ja odottaen enää presidentin allekirjoitusta. Asetuksen tuomaa rahamäärää jätteidenkäsittelyyn lehti kuvasi mammuttimaiseksi. Lehden mukaan asetuksen tuomat rahat ja niillä rakennettavat laitokset eivät kuitenkaan riitä hoitamaan kuin 10 % kaikesta jätteestä, mikä virtaa viemäreiden läpi. Lehden tiedetoimittajan mukaan ongelmia tuotti se, että Yhdysvaltojen väestönkasvu kasvatti saastumisen määrän vääjäämättömästi hädän tuskin suvaittavalle tasolle, vaikka rahaa lisättäisiin huomattavastikin.¹⁹⁴

Seuraavan kerran *Newsweek* otti esille Muskien taistelun puhtaamman ilman puolesta tammikuussa vuonna 1967, jolloin Muskie oli menossa Kaliforniaan kuultavaksi siitä, mitkä olivat autoihin asennettavien savua poistavien laitteiden vaikutukset ilman puhtauteen. Kalifornian virkamiehet odottivat Muskielta hallinnon kannanottoa siihen, miten heidän tiukemmat lakinsa olivat suhteessa liittovaltion lakeihin. Lisäksi Kalifornia halusi vapauksia tehdä lisäyksiä saastumissäännöksiin, jotta heidän nykyiset ponnistelunsa eivät mitätöityisi.¹⁹⁵

---

¹⁹³ *Newsweek* 22.1.1968.

¹⁹⁴ *Newsweek* 7.11.1966.

¹⁹⁵ *Newsweek* 30.1.1967.

Richard Nixonin päävastustajaksi vuoden 1972 presidentinvaaleissa pyrkinyt Muskie sai *Newsweekissä* palstatilaa ja lähes aina niissä mainittiin hänen pyrkimyksensä ilman ja veden saastumisen vähentämiseksi Yhdysvalloissa. Lehti huomioi tässä vaiheessa ympäristöasioiden olevan tärkeitä ja arveli Muskien kannanottojen näissä asioissa edistävän hänen mahdollisuuksiaan tulla valituksi seuraavaksi presidentiksi. Tästä esimerkkinä oli uutinen huhtikuulta 1970, jolloin *Newsweek* uutisoi, että Muskien ympäristön puolesta puhuminen oli aiheuttanut hänelle ongelman. Muskie oli lehden mukaan ajamassa öljynjalostamoita Maineen, jotta alueelle saataisiin halvempaa öljyä ja lisää työpaikkoja. Toisaalta Muskie oli tunnustettu jo pitkään ympäristöihmiseksi ja hänen ympäristöystävänsä olivat huolissaan jalostamon aiheuttamasta saastumisesta rannikkoalueella Mainessa. Lehti arveli, että Muskien päätös siitä, kannattaako jalostamon rakentamista vai ei, tulee vaikuttamaan tämän mahdollisuuksiin tulla valituksi presidentiksi 1972 sekä mahdollisuuksiin tulla uudelleenvalituksi seuraavaan senaattiin.¹⁹⁶

Uutisoiminen Muskien edesottamuksista ympäristöasioissa lisääntyi 1970-luvun alussa, jolloin lehdessä arvioitiin hänen olevan potentiaalisin demokraattien presidenttiehdokas ja vastaehdokas istuvalle presidentille, Richard Nixonille, vuoden 1972 vaaleissa. Esimerkiksi kesäkuussa 1970 *Newsweek* uutisoi Muskien vaatimuksesta päästä kolmessa vuodessa ihmiselle terveelliselle vähimmäistasolle ilmanlaadussa. Lehden mukaan Muskien asetus oli niin tiukka, että tavoitteiden saavuttamiseksi pitäisi autojen käyttö kieltää Yhdysvaltojen suurimmissa kaupungeissa. Lehti kertoi Muskien aikaisemmin pitäneen ympäristön palauttamista entiselleen asteittaisena projektina, mutta hän oli nyt ehdottamassa tiukempaa lainsäädäntöä, koska nykyisillä toimilla Yhdysvaltojen kaupungit saavuttaisivat turvalliset rajat vasta vuonna 1990.¹⁹⁷

Kaikki kirjoittelu Muskiesta ei kuitenkaan ollut positiivista uutisointia. Nimittäin joulukuussa 1970 Muskie oli päässyt kyseenalaiseen uutiseen *Newsweekissä*, sillä hänet oli yllätetty ampumassa lintuja ja tämä kuva oli päätynyt lehteen. Lehden mukaan Muskien päähuoli eittämättä oli ilman ja veden saastuminen, mutta oliko oikein räjäytellä lintuja taivaalta? Muskien kampanja-avustaja oli vastannut kritiikkiin, että alueella oli niin paljon hanhia, että ne kuolisivat nälkään, joten ei ole sydämetöntä ampua muutamaa lintua alas taivaalta.¹⁹⁸

---

¹⁹⁶ Newsweek 13.4.1970.

¹⁹⁷ Newsweek 22.6.1970.

¹⁹⁸ Newsweek 21.12.1970.

5.6. Sierra Club puhuu luonnon puolesta

Siitä hetkestä lähtien, kun lehdessä lisääntyi kirjoittelu luonnolle tapahtuneista onnettomuuksista tai suojelun kohteena olevista kohteista, alkoi *Newsweek*-lehti julkaista kommentteja luonnonsuojelujärjestöiltä. Merkittävin lähde näistä kansalaisjärjestöistä *Newsweek*issä oli *Sierra Club*. Tutkimuksessani sijoitin kyseisen järjestön henkilöiden alle, sillä kirjoitukset *Sierra Clubista* monesti henkilöityivät tutkimusajanjaksollani toiminnanjohtajana toimineeseen David R. Broweriin.

Tutkimusajanjaksollani *Sierra Club* nousi ensimmäisen kerran merkittävästi esille lokakuussa 1966, kun *Newsweek* esitteli järjestön toimintaa ja sen kirjallista tuotantoa. Lehti kuvasi kirjoituksessaan järjestöä vahvimaksi osaksi taistelussa suojella amerikkalainen erämaa väärinkäytöltä ja tuhoamiselta. Lehden mukaan organisaatio oli enemmän kuin järjestö, sillä se kokosi luontoa rakastavia ihmisiä retkille ja patikoimaan useissa osissa maata ja toisaalta julkaisi voittoa tavoittelemattomia kirjoja, jotka muistuttivat amerikkalaisia siitä, että heidän maansa olivat pikkuhiljaa muuttuneet ostoskeskuksiksi ja ylikansoitetuiksi alueiksi. Samassa yhteydessä *Newsweek* esitteli järjestön sen hetkisiä tärkeitä projekteja, kuten tavoitetta estää kahden padon rakentamista Grand Canyoniin. *Newsweek* antoi artikkelin lopuksi järjestön toiminnanjohtajalle puheenvuoron, jossa hän sai kertoa mielipiteensä siitä, miksi kyseisiä patoja ei saisi rakentaa.¹⁹⁹

Seuraavan kerran järjestöstä kirjoitettiin lehdessä tammikuussa 1967. *Sierra Club* oli lehden mukaan joutunut ongelmiin viranomaisten kanssa, koska se oli julkaissut lehdissä mainoksia, joissa pyrittiin keräämään kannattajia estämään edellä mainittujen patojen rakentaminen. *Sierra Clubin* tapaisilla organisaatioilla oli verovapaus, mikäli ne eivät yrittäneet vaikuttaa lainsäädäntöön. Lehden mukaan *Sierra Clubia* uhkasi nyt verovapauden menetys valvovien viranomaisten taholta, koska mainokset rikkoivat verovapaalle järjestölle asetettuja sääntöjä. Lehdessä haastateltu toiminnanjohtaja harmitteli sitä, että tällainen uhka oli vienyt järjestöltä jo yli sadantuhannen dollarin edestä lahjoituksia, koska tukijat pelkäsivät lahjoituksista

---

¹⁹⁹ Newsweek 3.10.1966.

menevän verot. Lehden mukaan hyvänä puolena tässä uhassa oli se, että järjestön jäsenmäärä oli kasvanut varoituksen jälkeen 25 %:lla ja jäsenmäärä oli nyt suurin järjestön 75-vuotisessa historiassa.²⁰⁰

Newsweek seurasi aktiivisesti *Sierra Clubin* toimintaa ja kertoi sen projekteista tasaisin väliajoin. Tästä voidaan päätellä, että joko *Sierra Club* oli itse aktiivinen halutessaan saada julkisuutta tai sitten *Newsweekin* voitiin katsoa ottaneen kyseisen järjestön luonnonsuojeluaatteen edustajaksi. Esimerkiksi joulukuussa 1967 *Newsweekissä* kirjoitettiin *Sierra Clubin* aikovan laajentua maanlaajuisesta toiminnasta Pohjois-Amerikan ulkopuolelle, sillä järjestöä huolestutti Itä-Afrikan ja Amazonin alueen sademetsien kohtalo. Samoin järjestö oli lehden mukaan perustamassa uutta toimistoa Lontooseen. Lehti kertoi lukijoilleen, ettei *Sierra Clubin* sisällä olla samaa mieltä laajenemisesta. Lehti kuitenkin arveli, ettei *Sierra Club* voi jäädä paikoilleen, koska sen toiminnalla oli niin paljon poliittista painoarvoa.²⁰¹

Toinen osoitus siitä, että *Newsweekin* voitiin katsoa pitäneen *Sierra Clubia* luonnonsuojelujärjestöjen ja -ihmisten äänitorvena oli se, miten paljon siltä julkaistiin kommentteja ympäristöä tai luontoa koskevissa artikkeleissa. Lähes aina ympäristöuutisessa, jossa luonnonsuojelijajärjestöt olivat päässeet aiheita kommentoimaan, oli lehteen pyydetty kommentti ko. järjestön edustajalta. Esimerkiksi helmikuussa vuonna 1969 kerrottiin *Walt Disney*-yhtiön pyrkimyksistä kehittää laskettelukärpäsen puremille kalifornialaisille laskettelukeskusta. *Newsweek* kysyi lehdessä, kuka mahtoi vastustaa kyseistä asiaa ja vastasi, että *Sierra Club*. Lehden mukaan 70 000 jäsenestä koostuva järjestö oli viemässä asiaa oikeuteen, koska mahdollinen tie rinteeseen veisi kansallispuiston läpi. Lehden mukaan *Disneyn* projektilla oli vahva tuki osavaltion ylintä johtoa myöten, mutta saadessaan tämän sisukkaan järjestön vastaansa, voi hakemus tulla ”alسامmutuksi”. Lehti kertoi, miten järjestö oli viime vuosina saanut esimerkiksi pysäytettyä kahden padon rakentamisen, joiden takia vettä olisi tulvinut Crand Canyoniin. Lisäksi järjestön ponnistelujen ansiosta Kaliforniassa suuri pinta-ala punapuita lisättiin kansallispuistoon. Uutisessa *Newsweek* kuvasi *Sierra Clubin* kehitystä viimeisen kuudentoista vuoden ajalta ja piti pitkälti röyhkeän ja voimakkaan toiminnanjohtajan David R. Browerin ansiona, että jäsenmäärä oli lähes kymmenkertaistunut ajanjaksolla. Järjestön sisällä Broweriä pidettiin *Newsweekin* mukaan ristiriitaisena persoonana. Hänen julkaisemiensa kirjojen määrä oli joidenkin mielestä karannut käsistä ja

---

²⁰⁰ *Newsweek* 9.1.1967.

²⁰¹ *Newsweek* 25.12.1967.

kasvanut liian suureksi hänen kyvyilleen. Lisäksi jopa hänen lähimmät tukijansa olivat raivostuneet, kun Brower oli julkaissut mainoksen *New York Timesin* sivuilla, jossa maapalloa pitäisi katsoa yhtenä kokonaisena kansallispuistona. Seuraavaksi Brower aikoi mittauttaa oman aggressiivisen persoonansa ja filosofiansa hakemalla järjestön yhdeksi viidestätoista johtokunnan jäsenestä ja mikäli ei tule valituksi, hän ei *Newsweekin* mukaan tule jatkamaan enää *Sierra Clubin* toiminnanjohtajana. Lehti arveli, että taistelu Browerin ympärillä saattoi häiritä järjestön taistelua *Walt Disneytä* vastaan, mutta sen varaan ei kuitenkaan kannata laskea, että se estäisi taistelua laskettelukeskusta vastaan. Lehden mukaan *Walt Disneytä* ja *Sierra Clubia* yhdisti se, että kumpaakin oli yhtä vaikea vastustaa kuin ”omenapiirakkaa”, joten näiden kahden välisessä taistelussa voi käydä ihan miten tahansa.²⁰²

6. Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun

6.1. Luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun

Ympäristöajattelu kehittyi Yhdysvalloissa kuluttamisen vastustamisen, sodan vastustamisen, naisasialiikkeen ja kansalaisoikeuksien puolesta puhumisen aiheuttamien uudistusten innostamana 1960- ja 1970-luvuilla.²⁰³ Tutkimukseni tarkoitus oli selvittää, mikä oli se ajankohta, kun yhdysvaltalaisessa aikakauslehdissä voitiin sanoa siirrytyn luonnonsuojelullisesta kirjoittelusta ja ajattelusta laajempaan ympäristölliseen ajatteluun ja siihen, että ihminen vaikutti merkittävästi ympäristöönsä. Oman näkemykseni mukaan tämä tapahtui *Newsweek*-lehdessä vuoden 1969 aikana, jolloin ensimmäiset laajat artikkelit ihmisen vaikutuksista ympäristöönsä julkaistiin lehdessä sekä ryhdyttiin aktiivisemmin raportoimaan erilaisten ympäristökokousten ja -tapahtumien kulusta ja ratkaisuista lehden lukijoille. Näitä artikkeleita, raportteja ympäristökokouksista ja -tapahtumista sekä lehden mainontaa tältä muutoksen ajanjaksolta valaisin tässä luvussa.

---

²⁰² Newsweek 22.2.1969.

²⁰³ Beinart & Coates 1995, 94.

1970-luvun taitteen voidaan sanoa olevan ajankohta, jolloin ympäristötietoisuus levisi amerikkalaiseen yhteiskuntaan entistä selvemmin. Tämä näkyi *Newsweekissä*, jossa sanoja ”saastuminen”, ”ekologia” ja ”ympäristö”²⁰⁴ ryhdyttiin käyttämään otsikoissa ja luontoa ja ympäristöä koskevissa kirjoituksissa yleensäkin. Aikaisemmin 1960-luvulla lehdessä oli otettu käyttöön ”luonnonsuojelu”- sana kuvaamaan niitä uutisia ja artikkeleita, jotka koskivat perinteistä luonnonsuojelua eli luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä esimerkiksi kansallispuistoja perustamalla tai suojelemalla eläimiä sukupuuttoon kuolemislta. Nyt käyttöön otettiin otsikoihin ”ympäristö”- sana, joka otti huomioon ihmisen omat toimet, jotka vaikuttivat koko ympärillä olevaan maailmaan. Ensimmäisen kerran sana ”ympäristö” oli otsikoissa marraskuussa 1969, kun lehdessä kerrottiin uudelleen jo aikaisemmin vesien saastumisen yhteydessä mainitusta Rein-joen saastumisesta. Uutisessa kerrottiin, että veden saastuminen uhkasi nyt Pohjanmerta sekä Hollannin pohjavesiä eikä jäänyt enää pelkkiin kalakuolemiin. Hollannin viranomaiset vaativat uutisen mukaan naapurimaita maksamaan saastumisen aiheuttamia kustannuksia eli tässä vaiheessa ympäristöasiat alkoivat pikkuhiljaa ylittää kansallisia rajoja.²⁰⁵

”Saastuminen”-sana taas tuli ensimmäisen kerran otsikoihin marraskuun lopulla vuonna 1969.²⁰⁶ Tällöin kirjoitettiin DDT:n osittaisesta käyttökiellosta eli tuossa vaiheessa lehdessä nostettiin entistä selvemmin esille se, että torjunta-aineiden käyttö oli selvää ympäristön saastuttamista. Lehden voitiin myös katsoa herättäneen lukijoiden mielenkiintoa saastumista kohtaan laittamalla sisällysluetteloon otsikkoon ”saastuminen”-sanan. Tällä varmaankin houkuteltiin lukijaa katsomaan, mitä kyseinen artikkeli tai uutinen sisälsi ja sanalla oli varmaan tuohon aikaan pelottava kaiku ja sen takia sitä viljeltiin myös lehden otsikoissa. Tässä kohdassa voitiin katsoa *Newsweekin* hiukan ruokkineen otsikoillaan ihmisten pelkoja ja huolestumista ympäristöstään ja otsikoiden olleen jonkin verran sensaationhakuksia. Samoin artikkeleiden ja uutisten yhteyteen laitettiin kuvia, jotka kuvasivat ihmisiä kaasumaskit päässä, kun puhuttiin ilman saastumisesta tai joissa näytettiin jokinäkymää, jossa kellui suuria parvia kuolleita kaloja.

Kolmantena esimerkkinä siirtymisestä ympäristönsuojelulliseen kirjoitteluun luonnonsuojelullisesta kirjoittelusta, oli huhtikuulta 1970 lehden loppuartikkelisivulta, jossa

---

²⁰⁴ pollution, ecology and environment. Käytän tutkimuksessani näistä sanoista suomenkielisiä sanoja ”saastuminen”, ”ekologia” ja ”ympäristö”.

²⁰⁵ Newsweek 17.11.1969.

²⁰⁶ Newsweek 24.11.1969.

tärkeät ajankohtaiset henkilöt kirjoittivat sen hetken kuumimmista uutisista. Artikkelissa ”ekologia”-sanaa kuvattiin yhdysvaltalaisen huippupoliitikon George W. Ballin²⁰⁷ mukaan tämän hetken ”in”- sanaksi, oli kyseessä sitten radiokommentaattori, pappi, bisnesmies tai tutkija. Ballin mukaan tässä sanalla tarkoitettiin sitä, että rikas amerikkalainen yhteiskunta ei ole oppinut järjestämään jätteitään. Joka puolella autot muodostivat savusumua, tehtaat myrkyttivät kaloja ja tappoivat järviä ja, jos pidämme kiinni leveästä hyvinvoinnista seuraavat vuosikymmenet, amerikkalaiset voivat tukehtua omiin sotkuihinsa ja pahimmassa tapauksessa eivät ole täällä enää edes nauttimassa siitä.²⁰⁸

6.2. Moon age -raportti

Seuraavissa kappaleissa olen syventynyt siihen, millaisista tapahtumista *Newsweek*-lehti raportoi lukijoilleen ja mitä he halusivat lukijoille ympäristön tilasta kertoa. Ensimmäisenä esimerkkinä siitä, että ympäristöasiat saivat suuremman merkityksen lehden kirjoittelussa, oli se, että lehdessä julkaistiin ns. *Moon Age* -raportti, jossa maapallon tilaan pureuduttiin ympäristön kannalta. Samaan aikaan, kun ensimmäinen kuulento lähestyi, *Newsweek* -lehti julkaisi artikkelin 1960-luvun teknologiasta, joka sisälsi kirjoituksen otsikolla ”Hyvä maapallo?”²⁰⁹. John G Mitchellin kirjoituksessa keskityttiin pohtimaan maapallon tilaa ja sitä, oliko maapallon tila niin hyvä, kuin mitä avaruudesta käsin maapallon nähneet astronautit olivat kertoneet. Lehdessä lainattiin YK:n pääsihteeri U. Thantia, joka sanoi, että maapallo oli tekemässä itsemurhaa johtuen ilman, vesien ja maaperän saastumisesta. *Newsweekin* mukaan ympäristön- ja luonnonsuojelijat olivat jo seitsemän vuotta ennustaneet maailmanloppua. Tässä kohdassa *Newsweek* antoi jälleen tunnustuksen Rachel Carsonille, jonka teoksesta *Silent Spring* kaikki ympäristöstä puhuminen oli saanut alkunsa. *Newsweekin* mukaan ongelma tällä hetkellä oli se, että hoidettiin vain oireita, mutta itse tautia ei ollenkaan. Esimerkiksi savu oli saatu näkymättömiksi, mutta ilmaan pääsevät päästöt olivat yhä jopa myrkyllisempiä ja tappavampia kuin aikaisemmin. Toisena esimerkkinä *Newsweek* nosti esille

---

²⁰⁷ Ball toimi muun muassa Yhdysvaltojen YK-lähettiläänä hetken ajan vuonna 1968.

²⁰⁸ *Newsweek* 20.4.1970.

²⁰⁹ Good Earth?.

sen, että ihmisten jätteet puhdistettiin jätteidenkäsittelylaitoksilla, mutta fosfaatti- ja nitraattijätteet virtasivat jokiin.²¹⁰

Newsweekin mukaan suurimmat uhkat maapallolle olivat tällä hetkellä maailmanlaajuinen nälänhätä, joka johtui ylikansoituksesta. Toinen suuri ongelma oli autojen aiheuttama ilman saastuminen. Kolmantena uhkana *Newsweek* näki maapallon muuttumisen suureksi kasvihuoneeksi, joka oli sulattamassa napajäät ja nostamassa meren pintaa ja jättämässä veden peittoon kaupunkeja esimerkiksi Yhdysvalloissa. Ihmiset olivat *Newsweekin* mukaan valmiita maksamaan jopa lisää veroja, jos ympäristöä saataisiin puhtaammaksi. Ongelmaksi ympäristön siistimisessä Yhdysvalloissa *Newsweek* näki sen, että kaikki kyllä kannattivat asiaa Washingtonissa, mutta kun piti häiritä ns. ”pyhää lehmää” eli teollisuutta, mitään ei tapahtunut. Esimerkiksi autojen päästöjä rajoittavan lainsäädännön puolesta jouduttiin tekemään paljon työtä. Artikkelissa *Newsweek* antoi puheenvuoron ympäristösuojelijoille. Heidän mukaansa nyt olisi tärkeää tehdä erilaisia muutoksia perustuslakiin, jotta voitaisiin määrätä esimerkiksi rajoituksia perheen autojen lukumäärään tai muodostaa kansallinen ympäristönsuojeluviranomainen, joka pystyisi estämään teknologiset keksinnöt, jotka voisivat muodostaa ympäristöuhkia. Lisäksi artikkelissa ehdotettiin harkittavaksi muita taloudellisia kompensatioita. Näitä olisivat muun muassa seuraavanlaiset: ihmiset joutuisivat maksamaan vedestä, jota käyttivät ja lisämaksuja niille, joiden autojen saastepäästöt ylittivät määrätyt rajat.²¹¹

Tulevaisuudelle positiiviseksi asiaksi *Newsweek* nosti sen asian, että nykynuoriso vaati kauneuden ja laadun säilymistä tuleville sukupolville maapallolla ja teknologian olevan ihmisten käytössä eikä toisinpäin. *Newsweek* katsoi, että avaruusteknologiasta voitiin saada tulevaisuudessa lisäapua maapallon ympäristön suojelemiseen. Esimerkiksi satelliitit ja infrapunakamerat voisivat tulevaisuudessa erotella saastuneet metsät terveistä tai määrittellä tehtaiden aiheuttamaa saastumista joille ja satamille. Lopuksi *Newsweek* arveli ihmisen seuraavaksi suuntaavan matkansa Marsiin ja ehkä vielä eteenpäin. Siellä ihminen joutuisi miettimään, miten kierrättäisi jätteensä. Tämä miettiminen voisi auttaa ihmistä maapallon päällä pohtimaan, miten täällä saataisiin ihminen lajina pysymään elossa ja maapallo hyvinvoivana.²¹²

---

²¹⁰ *Newsweek* 7.7.1969.

²¹¹ *Ibid.*

²¹² *Ibid.*

amerikkalaisesta maisemasta houkuttavan niin konservatiiveja kuin hippejäkin osallistumaan ympäristönsuojeluun. Toiset katsoivat kyseessä olevan taistelun ihmisen olemassaolosta ja toiset taas katsoivat suojelun olevan hyökkäyksen nykyistä taloudellista ja sosiaalista järjestelmää vastaan ja kolmannet taas ihmettelevät, miksi heidän pihoillaan ei ole enää lintuja laulamassa.²¹⁵ Kyseinen artikkeli sai kiitosta lehden mielipideosastolla, vaikka lukijan mukaan raportti vain raapaisi pintaa ympäristökoulutuksen mahdollisuuksista.²¹⁶

Lehti ennakoi sitä, että opiskelijat tulevat ottamaan mahdollisesti seuraavaksi yhteiseksi asiakseen saastumisen ja sen vastustamisen. Lehti ennakoi marraskuussa 1969, että seuraavana keväänä vuosittaisen mielenosoituspäivän aiheena olisi saastumisen vastustaminen ja sitä olivat järjestämässä senaattori Gaylord Nelsonin johdolla opiskelijajohtajat. Lehden mukaan tarkoituksena oli saada mukaan kaikki oppilaitokset, joissa opiskeltaisiin kyseisenä päivänä Yhdysvaltojen jokiin, ilmaan ja maaperään kohdistuvia uhkia. Lehteen pääsi kommentti, joka osoitti sen, että kaikki eivät vielä ottaneet opiskelijoiden protestia tosissaan, sillä tulevaa protestia kommentoitiin seuraavasti: Lapset etsivät uutta aihetta Vietnamin jälkeen ja tämä se nyt on.²¹⁷ Kyseisen päivän nimeksi muotoutui myöhemmin *Earth Day* ja käsittelemä sitä tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

6.4. Earth Day 1970 ja sen ennakointi

Earth Dayn mielenosoitus huhtikuun 22. päivänä 1970 oli yksi suurimmista massakokoontumista Amerikan historiassa. Siellä kokoontuivat niin bisnesmiehet, kotiäidit, yliopisto-opiskelijat, lapset, työläiset kuin radikaalit sodanvastustajat. Esimerkiksi New Yorkissa siihen osallistui satatuhatta ihmistä. Osallistujia oli kaiken kaikkiaan arviolta 20 miljoonaa ympäri Yhdysvaltoja ja se sai valtavan huomion osakseen.²¹⁸

Newsweek-lehti ennakoi mielenosoitusta kertomalla, mitä siellä oli odotettavissa. Esimerkiksi *Coca-Cola* -yhtiön portaille oli tarkoitus kerätä tuhansia pulloja joita ei voi kierrättää.

---

²¹⁵ Newsweek 22.12.1969.

²¹⁶ Newsweek 19.1.1970.

²¹⁷ Newsweek 3.11.1969.

²¹⁸ Warren 2003, 272 – 273.

Newsweek kuvasi kokoontumista suurimmaksi sitten edellisen vuoden Vietnamin sotaa vastustavan mielenosoituksen jälkeen. Kunnian uudesta kokoontumisesta lehti antoi voittoa tavoittamattomalle järjestölle *Environmental Action*, jonka nuoret jäsenet kokoontuivat Washingtonissa kolme kuukautta sitten organisoimaan tätä tulevaa *Earth Day* -mielenosoitusta. *Newsweek* ennakoi, että suurin osa aktivisteista aikoi pitäytyä vanhoissa sotaa vastustavien mielenosoitusten tekniikoissa, mutta jotkin yhteisöt olivat kehittäneet uudistuksia mielenosoitukseen. Esimerkiksi New Yorkissa kokonainen katu aiottiin sulkea ja siellä tulisi esiintymään katuteatteriryhmiä ja laulajia ja toinen katu oli sallittu vain saastuttamattomille kulkuneuvoille kuten rullaluistelijoille, sähköautoille, kävelijöille, hevosille ja pyöräilijöille. Chicagossa taas kohteena oli kaupungin suurin saastuttaja, jonka rakennuksen nuoret aktivistit aikoivat ympäröidä, kun yrityksen osakkeenomistajat aikovat pitää kokoustaan. *Newsweek* arveli tämän olevan tällä hetkellä se, mihin koko ympäristöliike oli menossa eli kohti käytännön toimintaa ympäristöasioiden tuomiseksi esille. Esimerkiksi tästä lehti nosti sen, että oli alkanut ilmestyä ympäristöasialle vihkiytyneitä lehtiä, joissa aktivisteille annettiin suoria ohjeita, miten tulisi toimia. Tällaiseksi lehdeksi *Newsweek* otti esille San Franciscossa ilmestyvän *Earth Times* -lehden, jota julkaisivat samat nuoret yrittäjät, jotka julkaisevat kuuluisaa rock-lehti *Rolling Stonea*. Kaikesta radikalisoitumisesta huolimatta *Newsweek* kuvasi tämänhetkistä ympäristöliikkeen tilaa suhteellisen maltilliseksi. Lisäksi ympäristönsuojelijat eivät ole saaneet kaikkia puolelleen, koska radikaalit sodanvastustajat olivat avoimesti syyttäneet heitä vetäytymisestä liikkeestään ympäristön varjolla. Lisäksi esimerkiksi mustat aktivistit katsoivat ympäristön puhdistamisen olevan valkoisten tehtävä, kun he sen olivat liianneetkin ja heillä oli omat ongelmansa hoidettavanaan. Hallitsevan järjestelmän vastaus nuorille aktivisteille oli ollut *Newsweekin* mukaan ennakoitua. Aktivistien pääkohde eli bisnesmaailma oli vuoronperään ollut puolustuskannalla ja seuraavassa hetkessä taas halukas kiihkeästi miellyttämään ympäristöliikettä. Suuret määrät teollisuuden työntekijöistä aikoivat liittyä mukaan ympäristölliseen joukkoliikkeeseen taloudellisella avulla ja pitämällä työnseisauksia *Earth Dayn* aikana. *Newsweekin* mukaan odotettavin reaktio oli saatu poliitikoilta, jotka olivat yrittäneet saada ympäristölainsäädäntöä läpi kongressissa. He pelkäsivät ympäristöasioista kasvavan liian elegantti asia ja sen kasvavan suosion näyttävän, että se olisi vain muotivillitystä. Lisäksi he pelkäsivät, että *Earth Day* oli epäonnistunut, mikäli se onnistuisi lopettamaan saastuttamisen, sillä kyseisen mielenosoituksen oli tarkoitus aloittaa koko yhteiskunnan arvojen muuttumisen.²¹⁹

---

²¹⁹ *Newsweek* 13.4.1970.

6.4.1. Earth Day 1970 Newsweekin kuvaamana

Jälkeenpäin tulkittuna kyseistä päivää on pidetty yhtenä tärkeimpänä alkuna ympäristönsuojelulle Yhdysvalloissa. *Newsweekin* suhtautuminen tapahtuman jälkeisessä numerossa oli kuitenkin aavistuksen väheksyvä ja epäilevä, mutta toisaalta päivästä tehdyssä artikkelissa oli tuotu esille niin ympäristönsuojelijoiden kuin heidän vastustajiensa argumentit. *Newsweek* kuvasi päivää suurimmaksi katufestivaaliksi sitten Japanin antauduttua vuonna 1945. Poikkeuksena tähän oli se, että vuonna 1945 politiikoilla oli aikaa osallistua juhlaan. Nyt Valkoinen talo pysyi hiljaa ja ainoastaan kaksikymmentäkaksi senaattoria osallistui tapahtumiin Wisconsinin vahvan luonnonsuojelijasenaattori Gaylord Nelsonin johdolla. Itse mielenosoituksen tyyliä ja laajuutta *Newsweek* piti ”lapsenomaisesti” järjestettynä ja perään lehti kuvasi niitä toimia, mitä mielenosoittajat tekivät ja kokivat eri kaupungeissa. Monissa paikoissa jokia puhdistettiin vapaaehtoisten toimesta ja toisaalla kerättiin roskaa niin paljon kuin keskimääräinen amerikkalainen heitti luontoon päivän aikana. *Newsweek* kaipasi kuitenkin enemmän *Earth Dayn* mielenilmaisulta. Lehden mukaan mielenosoituksesta puuttui tiettyä intohimoa. Esimerkkinä lehdessä pidettiin sitä, kun opiskelijat olivat repineet öljy-yhtiön luottokortteja Kaliforniassa. Kun sitä vertasi nuorten repimisiin kutsuntakortteihin vastustettaessa Vietnamiin sotaan lähettämistä vastaan, vaikutti tämä lähinnä parodialta verrattuna jälkimmäiseen. Eräs ympäristöaktivisti oli lehdessä sitä mieltä, että ympäristönsuojelu ei ole vielä sopiva massamarssien aihe.²²⁰

Päivä sai osakseen myös vastustusta. Esimerkiksi järjestö *Daughters of the American Revolution* väitti, että raportit ympäristöllisistä kriiseistä olivat liioiteltuja ja vääristeltyjä. *Newsweek* kertoi republikaanisesta kuvernööriehdokkaasta, joka veronmaksajien rahoilla lähetti sähkeitä ympäriinsä, joissa vihjailtiin mielenilmaisun pidettävän epäilyttävästi samana päivänä kuin Leninin syntymäpäivä. Monet radikaalit ryhmät pysyivät mielenosoituksesta poissa kuten esimerkiksi mustat aktivistit, jotka epäilivät mielenosoituksen vain yrittävän kääntää mielenkiinnon ja rahoituksen pois gettojen ongelmien ratkaisemisesta. *Newsweek* arveli, etteivät ympäristöasiat kuitenkaan näytä kilpailevan tällä hetkellä köyhien asioiden

---

²²⁰ *Newsweek* 4.5.1970.

kanssa rahoista ja huomiosta. Asiasta esimerkkinä *Newsweek* piti sitä, että samana päivänä, kun *Earth Day* pidettiin, valtio hyväksyi 800 mailin öljyputken rakentamisen hauraille Alaskan alueille. Samana päivänä autoyritykset valmistivat 35 000 ilmaa saastuttavaa henkilöautoa. Michiganin osavaltio taas sivuutti oikeuden päätöksen, joka kielsi kemikaaliyrityksiä laskemasta myrkyttävää elohopeaa Detroit-jokeen. Kaksi päivää myöhemmin Michiganin kunta huomasi, että kolmesataa suurta puuta, joista osa oli yli kaksisataa vuotta vanhoja, oli kaadettu vahingossa. Lehti kertoi uutisen yhteydessä myös ympäristöystävällisistä kädenojennuksista ympäristölle, kuten *Reynolds Metals*-yrityksestä, joka maksoi jokaisesta palautetusta vanhasta alumiinipurkista pantin ja useat osavaltiot hoputtivat ympäristölainsäädäntöä, mutta *Newsweekin* mukaan monet ympäristönsuojelijat olivat silti pettyneitä. *Sierra Clubin* edustajan mukaan tämä kaikki muistutti ensimmäisen maailmansodan jälkeistä aikaa, jolloin luonnonsuojelu käsitti kaiken ja siitä tuli niin laimeaa, että se muuttui tarkoituksettomaksi. Toisen ympäristöaktivistin mukaan taas *Earth Daylla* oli ollut se merkitys, että tässä liikkeessä jokaisella yksilöllä oli mahdollisuus vaikuttaa ja osoittaa voimansa kuluttajana, osakkeenomistajana, äänestäjänä sekä kaupunkilaisena ja näin muuttaa omaa lähiympäristöään.²²¹

6.5. Rooman klubin raportti Newsweekissä

Merkittävänä tutkimuksena ympäristönsuojelussa ja varsinkin resurssien riittävyyttä pohtivaa ns. Rooman klubin²²² tilaamaa teosta²²³ esiteltiin *Newsweekissä* usean sivun kirjoituksessa maaliskuussa 1972. Ensimmäisen puheenvuoron sai lehden taloussivuille kirjoittanut Yalen yliopiston taloustieteilijä Henri C. Wallich, joka omalla artikkelipaikallaan kommentoi raporttia. Hän kirjoitti, että kyseinen raportti tuki niitä *Newsweekin* lukijoita, jotka olivat kritisoineet hänen mielipidettään siitä, että taloudellinen kasvu oli hyvästä ja sitä pitäisi rohkaista. Hän kertoi saaneensa lukijoilta koko ajan kasvavan kasan kirjeitä ja se osoittaa, että

---

²²¹ Newsweek 4.5.1970.

²²² Rooman Klubi on kansainvälinen keskustelufoorumi, joka pohtii monenlaisia kansainvälisiä kysymyksiä, kuten ympäristöongelmia, luonnonvarojen riittävyyttä ja energiakysymyksiä. Klubin perustivat vuonna 1968 Aurelio Peccei ja Alexander King. Lisätietoja löytyy muun muassa Internet-osoitteesta:

< <http://www.clubofrome.org/eng/home/> >.

²²³ Limits to Growth. Rooman Klubin tilaama ja julkaisema raportti, jonka kirjoitti joukko Massachusettsin teknillisen korkeakoulun, MIT:n, professoreja: Donella H. Meadows, Dennis L. Meadows, Jørgen Randers ja William W. Behrens III. Lisätietoja löytyy muun muassa Internet-osoitteesta:

< <http://www.clubofrome.org/eng/home/> >.

se kosketti ihmisiä syvältä ja oli hyvä, että tekikin niin. Itse raportista Wallich oli sitä mieltä, että se oli joutavaa hölynpölyä. Syyksi hän sanoi sen, että kirjan esitystapa oli eriskummallinen ei-tieteellisestä menetelmästä johtuen. Wallichin mukaan tutkijan pitäisi esitellä tutkimustulokset ensin muille alan tutkijoille ja vasta näiden kritiikin ja neuvojen avulla tutkimus saavuttaisi luotettavuutensa. Tämän jälkeen tulokset voitiin julkistaa ja tuloksilla vaikuttaa yleiseen politiikkaan. Wallich kuvasi raportin julkistamista ennen tarkempaa valmistelua siihen, että uusi lääke otettaisiin suoraan laboratorion massakäyttöön ilman, että sitä oli testattu ennen käyttöönottoa. Raportti esiteltiin suurelle yleisölle, joka koostui senaattoreista, lähetteläistä, kenraaleista, tiedemiehistä ja teollisuudenedustajista ja esittelyyn käytetyn rahan olisi Wallichin mukaan voinut käyttää lisätutkimuksiin. Wallichin mukaan teoksen viisi pääteemaa: väestö, pääoma, ruoka, uusiutumattomat luonnonvarat sekä saastuminen vaikuttivat kaikki toisiinsa ja teos päättyi aina samaan. Kaikki tuli romahtamaan joko ruuan loppumiseen, resurssien loppumiseen tai saastumiseen. Kirjoittajan mukaan raportti oli täynnä tilastollista materiaalia saastumisesta ja resursseista ja tämä hämäsi varomattoman lukijaa luulemaan, että se vaikutti koko maailmaan. Wallichin mukaan raportin pääolettamus oli, etteivät luonnonvarat voi lisääntyä nykYTEKNIKALLA, saastumista ei voida kovinkaan vaikuttavasti kontrolloida ja ihmiset osoittivat liian vähän harkitsevaisuutta toiminnassaan, että aiheuttivat tuhojaan maille.²²⁴

Lehden ”Tiede”-palstalla Rooman klubin tilaamaan raporttiin palattiin vielä uudelleen artikkelia kuvaavalla otsikolla: ”Kasvaako vai eikö kasvaa”²²⁵. Tässä kohtaa tutkimusta esiteltiin eri kantilta kuin aikaisemmassa Wallichin puheenvuorossa. Lehdessä pohdittiin, miten kahden eri leirin välillä voi olla niin suuret erot, miltä maailma tulee näyttämään sadan vuoden kuluttua. Toiset näkivät maapallon asukkaat epätoivoisessa eloonjäämistäistelussa pienillä toimeentulomahdollisuuksilla, kun taas toiset näkivät keskimääräisen amerikkalaisen ansaitsevan 250 000 dollaria vuodessa ja maailmalla talonpoikien nauttivan elämästään hyvin palkatussa työssään ja ammatissaan. Näin suuret erot olivat ekologeilla ja taloustieteilijöillä tällä hetkellä, kun pohdittiin, mikä olisi sopiva talouden kasvu ja voisiko talous kasvaa rajattomasti. Kirjoituksessa kommentoitiin muun muassa brittiläisten tiedemiesten

---

²²⁴ Newsweek 13.3.1972.

²²⁵ To Grow or Not to Grow.

julkaisemaa raporttia *Blueprint for Survival*²²⁶. Siinä esitettiin, että Brittein saarten asukkaiden pitäisi vähentää väestönsä puoleen, jotta saaren omat resurssit riittäisivät.²²⁷

Newsweekin mukaan keskustelu kasvun rajoista muuttui kokoajan kuumemmaksi, kun kansainvälisten tutkijoiden raportti oli julkaistu. Tutkijoiden matemaattisten mallien mukaan maapallo oli saavuttamassa kasvun rajansa. Kun rajat sitten ylittyvät, ihmiskuntaa uhkasivat laajat nälänhädät sekä teollisuuden alasajo ja erämaat tulisivat muistuttamaan kuun karua pintaa. *Newsweekin* mukaan raporttiin suhtautumisessa saatiin erilaiset mielipiteet, oli kyseessä sitten taloustieteilijä, ekologi tai poliitikko. Esimerkkinä *Newsweek* otti esille intialaisen lähettilään, jonka mukaan maailman köyhät maat olivat nykyisen epätasapainon takia ajautumassa kasvavaan nälänhätään ja rikkaat teollisuusmaat taas joutuivat tyhjentämään köyhemmät maat näiden resursseista, jotta saisivat pidettyä omaa kulutustansa yllä. Rooman klubin raportin takana olevien tutkijoiden mukaan tavoitteena olisikin, että tulevaisuudessa maailmassa hyvinvointi olisi paremmin tasapainossa, mutta *Newsweekin* mukaan YK:n edustajat arvelivat, että tämän saavuttaminen ei olisi realistista.²²⁸

Newsweek esitteli myös artikkelissaan sitä, miten raportti olo tehty ja miten erilaisia matemaattisia kaavoja oli muuteltu. Tämän pohjalta tietokone oli sitten laskenut tuomiopäivän odotuksia. Lopuksi *Newsweek* toi lohtua lukijoilleen lainaamalla *The Economist* -lehden toimittaja Macraen ajatuksia siitä, miten teknologia voi olla avuksikin, eikä pelkästään ennusta tuomiopäivää ihmiskunnalle. Hänen viestinsä lukijoille oli se, että kautta historian uusilla keksinnöillä oli saatu aikaiseksi eksponentiaalisia kasvunpyrähdyksiä ja näin oli varmasti tulevaisuudessakin. Kautta historian oli esitetty ennustuksia siitä, miten tulevaisuudessa kohdataan väistämätön tuho ja oli unohdettu mahdollinen teknologian muutos. Esimerkiksi vuoden 1880 ihminen arveli, että vuoden 1970 kaupunki tulee tukehtumaan hevosenlantavuorien alle eikä näin sitten tapahtunutkaan.²²⁹

---

²²⁶ The Ecologist archive: Vol. 2 No. 1, January 1972. The Ecologist -lehden erikoisnumero tammikuulta 1972.

²²⁷ Newsweek 13.3.1972.

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Ibid.

6.6. Tukholman YK:n ympäristökongressi 1972

6.6.1. Kokouksen odotukset

Globaalit ympäristöongelmat vaativat kansainvälisiä ratkaisuja, sillä vain yksittäisten valtioiden välisellä yhteistyöllä ympäristöongelmat saadaan ratkaistua. Juuri tämän takia hallitukset ryhtyivät yhteistyöhön ja ympäristöasiat nousivat 1970-luvulla kansainvälisen politiikan esityslistoille. Tukholman YK:n ympäristökongressia vuodelta 1972 on pidetty yhtenä tärkeänä merkkipaaluna siirtymisessä valtioiden väliseen yhteistyöhön ympäristöasioissa.²³⁰ *Newsweek*-lehden kirjoittelun määristä ennen kokousta sekä kokouksen aikaan voitiin nähdä se, että kyseistä kokousta voitiin pitää tärkeänä merkkipaaluna ympäristöhistoriassa ja siitä haluttiin antaa tietoa amerikkalaisille aikakauslehden lukijoille.

Tulevaa Tukholmassa järjestettävää YK:n kongressia pohdittiin ensimmäisen kerran *Newsweek*-lehdessä helmikuun 28. päivänä. Lehden pääartikkelisivulla kirjoittanut William P. Bundy pohti, mitä odotuksia kokoukselle voitaisiin asettaa. Hän arveli, että kaikki hyvin informoidut ihmiset maailmassa tiesivät, että seuraavan kolmenkymmenen vuoden aikana ydinsodan välttäminen, luonnon pilaaminen ja väestönkasvu olivat suurimmat ongelmat, mitkä maailma tuli kohtaamaan. Hän pohtii sitä, miten näiden asioiden kohtaamisessa oli toimittu ja arveli kehittymistä tapahtuneen, muttei tarpeeksi. Hän odottikin, että Tukholman kokouksen saavutukset ja mahdolliset rajoitukset tulevat antamaan suuntaa sille, miten em. ongelmat saadaan hoidettua. Bundy antoi arvoa Maurice Strongin työlle, kun hän oli valmistellut puolentoista vuoden ajan kyseistä kokousta. Hänen matkustelunsa maasta toiseen antoi kokoukselle tietoa siitä, mitä ongelmia eri maissa esiintyi. Suurin ongelma, minkä Strong oli kohdannut, oli se, että kehittymättömät maat katsoivat ympäristöongelmien olevan vain rikkaiden maiden ongelma tai jopa työkalu rajoittaa heidän omaa teollistumistaan. Strongin matkoillaan pitämien kongressien ansiosta näissä maissa oli kuitenkin ymmärretty yleinen huoli saastumisesta ja näin maat voisivat mahdollisesti välttää teollisten prosessien aiheuttama saastuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.²³¹

---

²³⁰ Carter 2001, 242.

²³¹ *Newsweek* 28.2.1972.

Ongelmaksi kokoukselle *Newsweekissä* nähtiin Itä-Saksan asema ja se, oliko se kokouksen jäsen vai ainoastaan tarkkailijana paikan päällä. Tämä kysymys oli tuottanut jo sen merkityksen kokoukselle, ettei Neuvostoliitto ollut suostunut tekemään omaa maataan koskevaa raporttia ja boikotoi kokousta valmistelevia tapaamisia. Bundy arveli kuitenkin, että vaikka Länsi- ja Itä-Saksan kysymys olikin järjestelemättä, Neuvostoliitto tulee osallistumaan kokoukseen, koska myös Kiina osallistuu siihen. Bundy piti YK:ta parhaana mahdollisena tekijänä kohtaamaan ympäristöasiat ja piti Strongin tekemää pohjatyötä merkittävänä. Hän odotti, että kokouksessa päätetään asiaan vihkiytyneestä YK:n edustajistosta sekä työntekijöistä. Lisäksi hän odotti Yhdysvaltojen presidentin ehdottaman sadan miljoonan dollarin ympäristörahaston hyväksymistä, josta saataisiin jaettua rahaa alueellisille projekteille. Bundy arveli kuitenkin, että YK oli liian suuri järjestö järjestämään tätä asiaa ollakseen tehokas, joten hän arveli alueellisten toimijoiden ottavan vastuuta käytännön toiminnasta ympäristöasioissa. Lisäksi suuren vastuun asioiden järjestämisessä Bundy jätti kehittyneille teollisuusmaille ja näiden edusjärjestölle *OECD*²³²: lle. Kyseisen järjestön tulisi tuoda Yhdysvallat, Japanin ja läntisen Euroopan teollisuusmaat toimimaan yhdessä ympäristöasioissa. Bundy kuvasi urakkaa, joka oli edessä, pitkänmatkanjuoksuksi ja nyt oltiin vasta opettelemassa kävelemään. Tukholman kokouksen voitiin odottaa olevan aloituspaikka, mutta matka tulisi olemaan pitkä.²³³

Kuukautta ennen kokousta asiaan palattiin vielä *Newsweekin* ns. pikauutispalstalla²³⁴. *Newsweek* oli odottanut ympäristökokouksen olevan yhden historian rauhallisimmista, mutta tämä oletus saattoi osoittautua toisenlaiseksikin. Yhdysvaltojen viranomaiset ja Ruotsin poliisi nimittäin pelkäsivät, että kokous saattaisi muuttua sodanvastustajien ja muiden protestojien ansiosta väkivaltaisiksi mellakoiksi ja tähän Ruotsin poliisi oli varautunut reilulla kahdella tuhannella ylimääräisellä poliisilla.²³⁵

6.6.2. Tukholman kokouksen merkitys *Newsweekin* kuvaamana

---

²³² *OECD* (Organisation for Economic Cooperation and Development). Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö.

²³³ *Newsweek* 28.2.1972.

²³⁴ *The Periscope*.

²³⁵ *Newsweek* 15.5.1972.

Newsweekin voitiin katsoa nostaneen Tukholman ympäristökokouksen järjestämisen merkittäväksi ja tärkeäksi aiheeksi uutisoinnissaan. *Newsweek* nimittäin pyhitti suuren osan kesäkuun 12. päivän numerosta ympäristöasioille ja kokouksesta raportoinnille. Kyseisen päivän kansikuvaksi oli valittu kuva likaisesta maapallosta, jota ihmisen käsi oli pyyhkimässä puhtaaksi ja otsikkona viikon numerona oli ”Suuri Puhdistus”²³⁶ sekä ”Ympäristökriisi ’72”²³⁷. Viikon pääuutista kuvatessaan *Newsweek* ilmoitti, että arvioitaessa suuren puhdistuksen tilaa, jota Tukholmassa pyrittiin tekemään, *Newsweek* tuli osallistumaan suurella ponnistuksella ja joukolla kuvaamaan kokousta lukijoilleen. *Newsweek* kertoi, että kyynisimmät kutsuivat konferenssia ”Woodstockholmiksi”²³⁸ ja pitivät kokousta hippien ja radikaalien kokoontumisena. *Newsweek* lupasi, että lehden pääkirjoittaja analysoi lukijoilleen ympäristöliikkeen saavutuksia ja haasteita.²³⁹

Pääkirjoittajan mukaan ympäristöliike oli viimeisen kahden vuoden aikana muuttanut huomattavasti muotoaan. Vielä vuonna 1970 järjestetyn *Earth Dayn* aikaan saastumista vastusti paljon tietämättömiä ihmisiä, mutta nyt samaa asiaa ajoivat parkkiintuneet ammattilaiset, jotka tiesivät, miten saastuttajat saataisiin kiinni. *Newsweek* kuvasi ympäristöliikkeen alun saaneen piirteitä uskonnollisuudesta, science fictionista, kaupunkilaisten viikonloppujen ulkoilumahdollisuuksien kaipuusta, Rachel Carsonin hädästä, öljyvuodoista sekä näiden yhdistymisestä uutismedioissa. Lisäksi ympäristöasiat olivat siirtyneet kaduilta entistä enemmän lainsäätäjille, tuomioistuimiin sekä yritysten johtokuntiin. Pääkirjoittaja katsoi, että ympäristöihmisten ajamana esimerkiksi Yhdysvaltojen ylääänilentokoneprojekti oli haudattu, vaikka sillä oli Nixonin hallinnon taloudellinen tuki takanaan. Lisäksi Alaskan öljyputken rakentaminen oli viivästynyt, samoin kuin useiden uusien ydinvoimalareaktoreiden rakentaminen. Suurimmaksi ansioksi ympäristöliikkeelle *Newsweek* katsoi sen, että Yhdysvaltalaiset yritykset olivat käyttäneet yli kolme miljardia dollaria yksistään veden ja ilman saastumisen vähentämiseen. Nixonin hallinto suunnitteli lisäksi seuraavan kymmenen vuoden aikana lähes 300 miljardin dollarin käyttämistä ympäristöprojekteihin. Selvin merkki sille, että ympäristöliikkeet olivat saaneet merkitystä, oli se, miten niihin oli ryhdytty reagoimaan. Toimillaan ympäristöihmiset olivat aiheuttaneet kapitalisteille menetyksiä sekä ihmisille työpaikkojen menetyksiä ja saaneet tämän takia osakseen huomattavaakin kritiikkiä. Lisäksi joidenkin saastumisesta kärsivien paikkojen,

---

²³⁶ The Big Cleanup.

²³⁷ The Environmental Crisis '72.

²³⁸ ”Woodstockholm”.

²³⁹ *Newsweek* 12.6.1972.

esimerkiksi jokien, kuolemat olivat olleet ennenaikaisia uutisia. Uhkaava energiakriisi oli laitettu ympäristöihmisten syyksi, koska näin jouduttiin luopumaan joistakin energialähteistä ympäristösyihin vedoten. Myös se, että ekologia oli tarkoitettu ihmisille, joiden taloudellinen asema oli hyvä, aiheutti vaikeuksia, koska esimerkiksi mustalla väestöllä ei välttämättä ollut varaa ajatella asioista ympäristöystävällisesti.²⁴⁰

Newsweek-lehden päätoimittaja pohti myös köyhien ja rikkaiden maiden erilaista asemaa ympäristöasioissa. Köyhissä maissa DDT:n ja muiden myrkkujen aiheuttamat kalojen ja lintujen kuolemat eivät saattaneet vaikuttaa niin suurelta menetykseltä, kun verrattiin niistä saatuja hyötyjä nälänhädän estämisessä. Toisaalta jotkut ajattelijat puhuivat jo tuomiopäivän saapumisesta, ellei jokainen ihminen maan päällä muuta omaa ekologista ajatteluaan. Hänen mukaansa Rooman klubin raportti samalta vuodelta kertoi joidenkin ihmisten mielipiteen olevan sellainen, että mikäli taloudellista kasvua ja väestön kasvua ei saada rajoitettua ja tasapainoon, koko nykyistä maailman systeemiä uhkaa romahtaminen. Näiden kahden arvion välillä käy tieteellinen tutkimus vakavaa keskustelua siitä, oliko maapallon ympäristötila niin uhattu tällä hetkellä.²⁴¹

Lehden mukaan jotkut merkit maapallon tilasta näyttivät tällä hetkellä paremmilta. Teollistuneiden maiden väestönkasvu oli stabiloitunut ja köyhempien maiden imeväiskuolleisuus oli pienentynyt ja taloudellinen tilanne oli parantunut. Joet olivat reagoineet niihin kohdistuneisiin puhdistuksiin muun muassa lohen palaamisella joihinkin saastuneisiin jokiin. Lisäksi jätteiden kierrätyksestä oli saatu useita hyviä kokemuksia ympäri Yhdysvaltoja. Kauhutarinoita oli lehden mukaan yhä ympärillä: Euroopan keskiaikaiset katedraalit oli ”jyrsitty” myrkyllisillä ”huuruilla”, Washingtonissa rikkihapposateet pihisivät rakennuksissa ja koko Akropolis-kukkulaa ehdotettiin *Unescon*²⁴² toimesta suojattavaksi lasilla myrkkujen aiheuttamien kulumisten ehkäisemiseksi. *Newsweekin* mukaan seuraavia laskuja oli tulossa ihmisten maksettavaksi, jotta ympäristöä saataisiin puhtaammaksi: Kuluttajat joutuvat maksamaan korkeampia maksuja, kaupunkilaiset kovempia veroja ja osakkeenomistajat tulevat saamaan pienempiä voittoja. Pääkirjoittaja arveli, että edessä

---

²⁴⁰ *Newsweek* 12.6.1972.

²⁴¹ *Ibid.*

²⁴² United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö.

saattoi olla jopa uusi tapa elää ja nyt pitäisi olla valmiita mittaamaan sitä, kuinka paljon ihmiset olivat valmiita maksamaan siitä.²⁴³

Newsweekin raportointi konferenssista päättyi arvioon siitä, mistä pitäisi nyt lähteä matkaan, kun ekologisia uudistuksia tehdään. Lehden mukaan nyt pitäisi omaksua kaikki, mikä oli mahdollista ja aloittaa uudistukset osissa eikä vain yhtä asiaa kerrallaan ja kokonaan. Ensimmäiseksi pitäisi saada väestönkasvu hidastumaan, pienentää rikkaiden maiden teollisuuden kasvua sekä osoittaa suoraa kontrollia saastumista vastaan sekä sisäisiä maksuja talouteen. Lehden mukaan oli hyvä, että näin lyhyen ajan kuluessa oli menty melkein kaikilla vaikeilla osa-alueilla eteenpäin ja asioista oli opittu niin paljon. Lisäksi yhteyksiä ympäri maailman oli ryhdytty solmimaan. Kirjoittaja yhdisti kaiken vielä aikaan, jolloin maapalloa oli päästy katselemaan ulkopuolelta ja nähty kuinka yksinäinen, haavoittuvainen ja pieni se oli.²⁴⁴

Newsweek julkaisi vielä kyseisen päivän lehteen Maurice Strongin haastattelun. Hänen mukaansa kaikkein vaikeinta kokouksen järjestämisessä ja saamisessa kaikki siihen mukaan, oli osoittaa, että kaikilla oli yhteytensä ympäristöön, vaikka ei suoranaisesti siltä näyttäisikään. Hän arveli YK:n olevan ainut organisaatio, joka pystyisi toimimaan maailmanlaajuisesti ympäristöasioissa. Tärkein päämäärä kokoukselle oli se, että eri maiden hallitukset saataisiin sitoutumaan omaan vastuuseensa ympäristöstä.²⁴⁵

6.6.3. Kokouksen jatko

Seuraavalla viikolla kokoukseen palattiin ja sen kulkua arvioitiin *Newsweekissä*. Ongelmia lehden mukaan muodostui siitä, että kokouksen asiakirjojen kääntäminen viivästyi ja näin asioihin päästiin tutustumaan ja äänestämään vasta pari päivää varsinaisen esityksen jälkeen. Määräavin asia, mistä kokouksessa lehden mukaan keskusteltiin, oli ympäristönsuojelun vaikutus kehittyviin maihin. Kolmannen maiden edustustot vaativat, että rikkaiden maiden olisi osallistuttava suuremmalla panoksella maailman siivoamiseen. Esimerkiksi

---

²⁴³ Newsweek 12.6.1972.

²⁴⁴ Ibid.

²⁴⁵ Ibid.

Yhdysvaltojen lait, jotka sallivat vain lyijyttömän bensiinin tuonnin maahan, aiheuttivat Meksikolle menetyksiä, koska heidän vientinsä Yhdysvaltoihin kärsi, sillä heidän bensassaan oli lyijyä. Yhdysvaltojen pitäisi korvata Meksikon menetykset näiltä osin. Kiina aiheutti kokoukselle päänvaivaa, kun se vaati avattavaksi julistusta, jossa tunnustettiin ihmisen vastuu maapallon pelastamisessa ja joka oli ennen kokousta valmisteltu Tukholmassa hyväksyttäväksi. Kiinan edustajat väittivät, etteivät he ole osallistuneet kyseisen julistuksen valmisteluun. *Newsweekin* mukaan, vaikka julistusta ei hyväksyttäisi, kokous tulee saamaan joitain kestäviä vaikutuksia aikaiseksi. Esimerkkinä lehti otti esille YK:n järjestön luomisen, joka ottaisi vastuuta globaalien ympäristöongelmien hoitamisesta.²⁴⁶

6.6.4. Palaute lehdelle

Parin seuraavan viikon lehdessä kokouksen raportointi sai palautetta lukijoiltaan. Eräs lukija kiitteli lehteä siitä, ettei se ottanut suoraa kantaa siihen, miten tästä eteenpäin pitäisi mennä, vaan antoi lukijoilleen tiedot maapallon tilasta ja näin mahdollisti lukijalle oman mielipiteensä muodostamisen asioista. Toinen lukija taas arveli, että lehden väite siitä, että fossiilisten polttoaineiden aika oli loppumassa, ei voi pitää paikkaansa vielä sataan vuoteen. Hänen mukaansa ydinvoima ei ole ratkaisu energiaongelmaan ja esimerkiksi aurinkoenergiaa ei vielä saada pitkään aikaan korvaamaan nykyisiä energianlähteitä.²⁴⁷

Vielä elokuun alussa 1972 lehden lukijanpalstalla julkaistiin pari kirjettä, jotka kommentoivat *Newsweekin* raporttia kokouksesta. Eräs lukija harmitteli sitä, että vaikka tutkimustuloksia saastumisen vaikutuksista oli olemassa, monet tutkimuksista olivat salaisia tai kerätty yksittäisiin raportteihin, joten ne olivat kolmannen maiden tutkijoiden saavuttamattomissa. Hän toivoikin tutkimusten levittämistä, jolloin edistymistä ympäristöasioissa tapahtuisi. Toinen lukija taas muistutti, ettei kaikki saastumista ehkäisevä toiminta vaadi taloudellista panosta. Myös koulutuksella ja tietoisuuden lisäämisellä voitaisiin saada tuloksia aikaiseksi. Hän otti esimerkiksi sen, että köyhissäkin maissa voitiin koululaiset laittaa siivoamaan ympäristöä päiväksi kerran kolmessa kuukaudessa. Kotitaloudet voitaisiin opastaa erottelemaan kompostoitavat jätteet, metallijätteet ja poltettavat jätteet laittamalla näytille eri

---

²⁴⁶ Newsweek 19.6.1972.

²⁴⁷ Newsweek 26.6.1972.

astiat niille. Tämän jälkeen kompostijätteet toimitettaisiin maataloille kierrätettäväksi, palava jäte lämmitykseen tai paperitehtaaseen ja lasit ja muovit omiin erikoistuneisiin jätteiden erottelulaitoksiin.²⁴⁸

6.7. Mainonta esimerkkinä

Newsweek-lehti oli noin 70-sivua käsittävä aikakauslehti, jonka sivuilla oli huomattavan paljon mainoksia. Lehden ulkoasun yksi merkittävä piirre tutkimusajanjaksollani oli se, että värikuvia oli kannessa ja tämän lisäksi ainoastaan mainossivuilla, joten niiden voitiin katsoa herättävän myös lukijoiden kiinnostuneisuuden mainoksiin muiden sivujen mustavalkoisuuden keskeltä. Lehden mainoksilla voi olla yhteyttä siihen, miksi tutkimusjaksoni ensimmäisinä vuosina ei joistakin ympäristöasioista puhuttu paljoakaan. Nimittäin lehden sivuilla omia tuotteitaan mainostivat muun muassa eri autotehtaat, kuten esimerkiksi *General Motors*, *Volkswagen* ja *Datsun*, useat eri öljy- ja kemikaaliyhtiöt, kuten *Shell*, *Esso* ja *Bayern Leverkusen*, monet lentoyhtiöt Yhdysvalloista ja Euroopasta sekä tupakkayritykset, joiden mainonta muodosti varmasti huomattavan tulonlähteen lehden taloudelle. Esimerkiksi 1960-luvun puolivälin jälkeen, kun lehdessä ryhdyttiin kirjoittamaan ilman saastumisesta ja siitä, että autoilu oli yksi suurimmista ilman saastumisen aiheuttajista, autoja ei mainostettu vielä ympäristöystävällisyydellä. Seikkoja, joita automainoksissa korostettiin, olivat muun muassa auton tehokkuus, kiihtyvyys ja turvallisuus²⁴⁹.

Vuoteen 1971 mennessä *Newsweekin* kirjoittelussa oli jo siirrytty luonnonsuojelusta, jossa korostettiin luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, ympäristönsuojeluun, jossa ihmisen katsottiin itse aiheuttavan ympärillä olevan ympäristön vahingoittumisen ja ihmisen itse tulisi toimia aktiivisesti tätä estääkseen. Tutkimusjaksoni lopun mainoksista voitiin päätellä, että ympäristöasiat otettiin 1970-luvun alussa entistä tarkemmin huomioon lehtimainonnassa. Muun muassa automerkki *Mercedes Benz* ryhtyi mainoksissaan käyttämään tietoa siitä, että sen moottorit olivat ympäristöystävällisiä. Automainoksen yhdeksi kolmesta teemasta turvallisuuden ja tehokkuuden lisäksi oli nostettu puhdas ilma. Tämä näkyi mainoksessa siten, että Mercedes Benzin mukaan, että autonvalmistajan moottorit saavuttivat nyt jo sen

---

²⁴⁸ *Newsweek* 3.7.1972.

²⁴⁹ *Newsweek* 28.11.1966.

päästöjen tason, minkä Yhdysvaltojen hallinto oli asettanut autojen moottoreiden saavutettavaksi vuoteen 1975 mennessä.²⁵⁰

Newsweek esitteli joka vuosi lehdessään Detroitin automessuilta autotehtaiden seuraavan vuoden malleja. Ympäristöasiat tulivat täälläkin kokoajan tärkeämmäksi, kun uusia autoja markkinoitiin. Esimerkiksi syyskuussa 1972, kun *Newsweek* esitteli uusia automalleja, lehti kertoi lukijoilleen, että kaikkein eniten lehdistöä kiinnosti messuilla autojen päästöjen kontrollointi. Vielä muutama vuosi sitten autojen esittelyssä kiinnostuksen kohteena oli ollut autojen ulkoasu ja sisustus.²⁵¹Tämä toistui marraskuussa 1972, kun *Newsweekissä* esiteltiin autonäyttelyn antia Japanista. Ensimmäiseksi autoista kerrottiin muun muassa se, että Tokion ja Lontoon esittelyissä autojen saasteettomuus oli kummassakin näyttelyssä autovalmistajilla tärkeimpänä mielessä. Esimerkiksi *Honda* esitteli lehden mukaan autonsa moottoria niin, että se oli täysin vapaa saasteista.²⁵²

Samoin osoituksena siitä, että yritykset ja *Newsweek* ottivat ilman ja vesien saastumisen koko ajan vakavammin, oli se, että uusille tuotteille ja prosesseille tarkoitettulla palstalla ryhdyttiin mainostamaan uusia tuotteita juuri sillä, etteivät ne aiheuta saastumista. Lisäksi useita uusia tuotteita mainostettiin niin, että sillä saataisiin esimerkiksi ilman saastumista vähennettyä tai sitten lehdessä esiteltiin laitteita, joilla voitiin mitata ilmansaasteiden määrää ilmassa. Esimerkkinä viimeksi mainitusta oli joulukuun 1970 lopussa mainostettu uusi tuote, joka suoraan ilmasta keräsi ja analysoi näytteet ja löysi saastumisen, mikäli sitä oli ilmassa.²⁵³

1970-luvun alussa, jolloin *Newsweekissä* ryhdyttiin muutenkin kirjoittamaan huomattavan paljon ympäristöasioista, ilmestyi *Newsweekin* julkaisemiin mainoksiin yritysten halu esittäytyä ympäristön puolestapuhujina. Esimerkiksi ilman saastumisen aiheuttama ihmisten huolestuminen ympäristöstään pakotti teollisuuden reagoimaan ja tämä näkyi *Newsweekissä* julkaistuissa mainoksissa. Esimerkiksi öljy-yhtiö *Gulf* julkaisi *Newsweek*-lehdessä koko sivun mainoksen, jossa se vakuutti lukijoille, että yhtiö oli tunnistanut ilman saastumisen vaarat jo kauan ennen kuin siitä oli tullut suuri puheenaihe. Mainoksessa kerrottiin, että tämän vuoksi öljy-yhtiöt, *Gulf* mukaan lukien, olivat jo 20 vuotta käyttäneet valtavia summia tutkimukseen puhtaampien polttoaineiden saamiseksi markkinoille. Mainoksen mukaan yhtiö aikoi jatkaa

---

²⁵⁰ *Newsweek* 5.7.1971.

²⁵¹ *Newsweek* 18.9.1972.

²⁵² *Newsweek* 6.11.1972.

²⁵³ *Newsweek* 28.12.1970.

hengitysilman suojelemista saastumiselta ja pyrki minimoimaan haitallisia pitoisuuksia teollisuuden jätepäästöissä.²⁵⁴ *Philips*-yhtiö taas, mainostaessaan imureita lehden sivulla, nosti ensimmäiseksi aiheeksi mainoksessaan ilman saastumisen ja tämän jälkeen mainosti imureitaan. Mainoksen mukaan kaikki puhuvat ilman saastumisesta, mutta *Philips* toimi poistaakseen sitä. *Philips* kertoi lehden lukijoille mainoksessaan, että he olivat kehittäneet ”nuuskintalaitteen”, jonka avulla saatiin mitattua ilmasta rikkidioksidipäästöt. Raja-arvojen ylityttyä tietokone varoitti vaarasta.²⁵⁵ Samassa mainoksessa ollut imurin mainostaminen voitaneen yhdistää siihen, että ympäristöasioista ensimmäisinä olivat kiinnostuneita keskiluokkaiset ihmiset, jotka muodostivat suurimman joukon aikakauslehtien tilaajista Yhdysvalloissa. Tällöin voitiin ehkä yritysten puolesta vaikuttaa lukijoiden ostopäätöksiin mainostamalla koko yhtiön tuotteita ympäristöystävällisiksi ja saada myös ostamaan omaan kotiin tuotteita, jotka oli tuotettu ympäristöä arvostavassa yhtiössä. Toiseksi esimerkiksi tästä voisi nostaa vuoden 1970 lopulla julkaistun *Philips*-yrityksen mainoksen, jossa mainostettiin moottoreita. Mainoksen myyntivalttina *Newsweekin* lukijoille oli se, että sen moottorit toimivat kaasulla, eivätkä hiilidioksidia sisältävillä polttoaineilla.²⁵⁶

7. Loppupäätelmät

Newsweek-aikakauslehden kirjoittelun muuttuminen luonnonsuojelullisesta kirjoittelusta kokonaisvaltaisemmaksi ympäristökirjoitteluksi, jossa tunnustettiin ihmisen merkitys muutoksissa ympäröivässä maailmassa, tapahtui hiljalleen 1960-luvun puolivälin jälkeen. Vielä 1960-luvun alussa ympäristökirjoittelu keskittyi lähinnä luonnonsuojelullisista toimista uutisointiin kuten punametsiensuojeluun tai eläintensuojeluun. Suurempina määrinä ympäristönsuojelullinen kirjoittelu lisääntyi 1970-luvun taitteessa, jolloin lehti ennakoii kirjoituksissaan ympäristökysymysten olevan yhden suurimmista haasteista 1970-luvulla. Tästä osoituksena lehdessä julkaistiin kokonaisia artikkeleja ihmisen toimista, jotka uhkasivat maapallon ympäristöä. 1970-luvun alussa ympäristöuutiset olivat jopa kokonaisten numeroiden pääaiheena. Näiden lisäksi lehdessä välitettiin aktiivisesti lukijoille uutisia ja kuvauksia tärkeimmistä ympäristötapahtumista, kuten ensimmäisestä *Earth Dayn*

---

²⁵⁴ *Newsweek* 21.9.1970.

²⁵⁵ *Newsweek* 6.4.1970.

²⁵⁶ *Newsweek* 23.11.1970.

mielenosoituksesta, Rooman klubin raportista sekä YK:n Tukholmassa järjestetystä ympäristökokouksesta.

Lehden kirjoittelun sensaatiohakuisuuden voidaan sanoa olleen vähäistä. Ensimmäisistä ympäristökatastrofeista kirjoitetut uutiset koskivat öljyonnettomuuksia kuten öljytankkeri *Torrey Canyonin* uppoamista ja porausten yhteydessä tapahtunutta öljyvuotoa Santa Barbarassa. Näistä uutisoitiin parissa numerossa ja aluksi käsiteltiin lähinnä onnettomuuksien aiheuttamia taloudellisia vahinkoja lähinnä paikalliselle matkailu- ja kalastuselinkeinoille. 1970-luvun alussa sensaationhakuinen kirjoittelu lisääntyi hiukkasen, kun lehden sisällysluettelossa käytettiin useasti otsikoissa sanaa saastuminen, jonka voidaan olettaa aiheuttaneen lukijoiden mielenkiinnon heräämisen kyseistä uutista tai artikkelia kohtaan. Lisäksi artikkeleiden yhteydessä saatettiin näyttää kuvia, joissa ihmiset olivat kaasunaamarit kasvoillaan tai kuvaa kaupungeista, joiden ilma oli täynnä tehtaiden ja autojen ilmaan päästämää savua. Itse uutisessa tai artikkelissa sana saastuminen oli jätetty pois otsikosta ja tilalle oli vaihdettu kyseistä artikkelia tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin kuvaava otsikko.

Yksittäisistä teemoista, jotka valitsin tutkimuskohteikseni, torjunta-aineiden vaikutukset ympäristössä saivat jo 1960-luvun alussa reilusti palstatilaa Rachel Carsonin kirjan *Silent Spring* herättämän keskustelun ansiosta. Kirjoittelu keskittyi lähinnä DDT:n ja sen kaltaisten aineiden vaaroihin ja kirjoittelu hiljeni 1960-luvun puolivälin jälkeen. Tämän jälkeen ryhdyttiin lehdessä kirjoittamaan enemmän vesien- ja ilmansaastumisesta. DDT:stä kirjoittelu lisääntyi jälleen 1970-luvun alussa, kun sen käyttöön suunniteltiin rajoituksia. Samaan aikaan lehdessä otettiin esille myös muiden kemikaalien ja yhdisteiden vaarat ympäristölle, kuten fosfaattien ja PCB:n uhka ympäristölle ja ihmiselle.

Kirjoittelu kahdesta muusta valitsemastani teemasta eli veden ja ilman saastumisesta lisääntyi pikku hiljaa 1960-luvun puolivälin jälkeen eli myöhemmin kuin torjunta-ainekirjoittelu. Näistä kirjoittaminen lehdessä keskittyi aluksi lähinnä yksittäisten amerikkalaisten jokien tai kaupunkien saastumiseen, eikä *Newsweek* tässä vaiheessa vielä kertonut saastumisongelman olevan koko Yhdysvaltoja, saati koko maailmaa koskettava ongelma. Kohteina olivat yleensä suurten kaupunkien, kuten New Yorkin ympäristöongelmat. Ihmisten tietoisuuden kasvaessa lukijoille annettiin pikkuhiljaa tietoa myös muiden maiden ympäristöongelmista, mutta tässä vaiheessa lehdessä raportoitiin vain muiden teollistuneiden länsimaiden kuten Saksan, Englannin tai Japanin saasteongelmista. Esimerkiksi kehitysmaita koskeva kirjoittelu keskittyi

lähinnä nälänhätään ja väestönkasvun ongelmiin eikä näiden mahdollisesti aiheuttamista vahingoista lehdessä puhuttu vasta kuin 1970-luvulla, jolloin lehdessä ryhdyttiin pohtimaan asiaa resurssien riittävyyden kannalta, jolloin lehdessä raportoitiin aktiivisesti esimerkiksi YK:n Tukholmassa järjestetystä ympäristökonferenssista vuonna 1972.

Ympäristöliike otettiin lehdessä mukaan kirjoitteluun enenevässä määrin 1960-luvun puolen välin jälkeen, jolloin kirjoitettiin lähinnä luonnonsuojelullisista aiheista ja näihin pyydettiin mielipiteitä lähinnä *Sierra Club* -nimiseltä ympäristöjärjestöltä. *Sierra Clubin* toimintaa seurattiin pitkin 1960-lukua ja sen voidaan sanoa olleen ainakin *Newsweekille* tärkein lähde tutkimusajanjaksollani ympäristöliikkeen puolelta ympäristöasioissa. Yksittäisiä henkilöitä, joita *Newsweek* nosti ympäristön puolestapuhujaksi ja jotka saivat tilaa lehdessä kommentointia varten, olivat Rachel Carson, Ralph Nader sekä Edmund Muskie. Rachel Carsoniin muun muassa viitattiin useasti pitkin 1960-lukua sekä 1970-luvun alussa, kun aluksi seurattiin torjunta-aineiden aiheuttamia vaaroja ympäristölle sekä 1970-luvun alussa, kun kirjoittelu siirtyi muiden kemikaalien ja alkuaineiden, kuten elohopean ja lyijyn vaaroihin ympäristölle. Lisäksi presidenttien toimia luonnon ja ympäristön puolesta raportoitiin lukijoille jonkin verran ja esimerkiksi Richard Nixon sai äänestäjiä ”kalastaakseen” yllättävän hyvän maineen ympäristön puolestapuhujana, koska hänen täytyi vastata demokraattien mahdollisen presidenttiehdokkaan, Edmund Muskien, ympäristöasioihin aktiivisesti kantaa ottavaan kampanjointiin.

1970-luvun alussa ympäristöasioiden talousvaikutuksista ryhdyttiin kirjoittamaan entistä enemmän *Newsweekissä*. Lehdessä seurattiin muun muassa ympäristönsuojeluun tarkoitettujen rahojen määrää ja käyttöä. Lehdessä annettiin lukijoille vinkkejä, miten osakkeita hankkimalla voi ajatella ympäristöystävällisesti. Samalla kerrottiin kierrättämisestä sekä ostoboikottien vaikutuksista teollisuuteen ja lehdessä ryhdyttiin esittelemään uusia laitteita ja keksintöjä, jotka auttoivat ympäristönsuojelussa kuten esimerkiksi ilman saastumisen havaitsemisessa ja estämisessä. Mainonnassa siirtyminen luonnonsuojelusta ympäristönsuojeluun näkyi siinä, että esimerkiksi autoteollisuuden mainoksissa 1970-luvun alussa autojen ympäristöystävällisyydellä ryhdyttiin mainostamaan autoja, kun taas 1960-luvulla autoja oli mainostettu kiihtyvyydellä ja turvallisuudella. Samoin esimerkiksi öljy-yhtiöt ja muut yritykset kuten esimerkiksi *Philips*-yhtiö ryhtyivät markkinoimaan tuotteita ympäristölle puhtaana ilmansaasteista.

Lähteet ja kirjallisuus

Painetut lähteet:

Newsweek-aikakauslehti 1961 – 1972.

Internet-lähteet:

Club of Roma. <<http://www.clubofrome.org/eng/home/>>.

Council of Environmental Quality. <<http://www.whitehouse.gov/administration/eop/ceq/>>.

United States Environmental Protection Agency. <<http://www.epa.gov/>>.

U.S. Food and Drug Administration. <<http://www.fda.gov/>>.

Kirjallisuus:

Allan, Stuart & Adam, Barbara & Carter, Cynthia 2000. Environmental risks and the media. Routledge, London.

Ampuja, Outi 2007. Melun sieto kaupunkielämän välttämättömyytenä: melu ympäristöongelmana ja sen synnyttämien reaktioiden kulttuurinen käsittely Helsingissä. Suomalaisen kirjallisuuden Seura, Hakapaino, Helsinki.

Atkinson, Adrian 1991. Principles of Political Ecology. Belhaven Press, London.

Beinart, William 1995. Environment and history: the taming of nature in the USA and South Africa. Routledge, London.

Carter, Neil 2001. The Politics of the Environment. Cambridge University Press, Cambridge.

Davies III, J. Clarence & Davies, Barbara S. 1975. The politics of pollution(2. ed.). Indianapolis.

Emery, Edwin 1962. The Press and America. Englewood Cliffs, NJ.

Entman, Robert M. 1989. Democracy without citizens [Elektroninen aineisto] : media and the decay of American politics. Oxford University Press, New York.

Fairclough, Norman 1997. Miten media puhuu. Suomentanut Virpi Blom & Kaarina Hazard. Vastapaino, Tampere.

Hollsten, Laura 1997. Ympäristöhistoria - monitieteinen näkökulma menneisyyteen. Julkaistu, Turun yliopiston historian laitos nide no 43. Painosalama oy, Turku.

Hughes, J. Donald 2006. What Is Environmental History. Polity Press, Cambridge.

Kokko, Timo 1999. Elohopeakirjoittelu Svenska Dagbladetissa 1.11.1962 - 31.7.1966. Joensuun yliopisto, Joensuu.

Kniivilä, Sonja 2007. Tiede ja teksti : tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. WSOY Oppimateriaalit, Helsinki.

Markham, Adam 1994. A Brief History of Pollution. Earthscan, London.

Massa, Ilmo 1991. Ympäristöhistoria tutkimuskohteena. Historiallinen aikakauskirja 4/1991. Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto, Helsinki.

Merchant, Carolyn 1993. Major problems in American environmental history : documents and essays. Heath and Co, Lexington.

Myllyntaus, Timo 1991. Ympäristöhistoria – mitä se on? Historiallinen aikakauskirja 4/1991. Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto, Helsinki.

Myllyntaus, Timo 1990. Ympäristöhistorian tutkimus Suomessa. Julkaistu, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. Keskusteluaiheita; no. 336. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Helsinki.

Petulla, Joseph M 1980. American environmentalism : values, tactics, priorities. Texas A & M U.P, College Station, Texas.

Rahkonen, Juho 2004. Nato ja media: Suomen turvallisuuspolitiikasta käyty julkinen keskustelu 2003 – 2004. Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö, Tampere.

Sandbach, Francis 1980. Environment, ideology and policy. Blackwell, Oxford.

Saikka, Mikko 1991. Ympäristöhistoria Yhdysvalloissa. Historiallinen aikakauskirja 4/1991. Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto, Helsinki.

Torvinen, Taimi 1982. Ulkomaisen sanomalehdistön historia. Viestintätutkimuksen Seuran julkaisusarja n:o 6. Weilin+Göös, Espoo.

Warren, Louis 2003. American Environmental History. Blackwell Publishing, Malden.

Weisberger, Bernard 1961. The American Newspaperman. Chicago.